

Živa poruka iz prošlosti

»Naša kultura je još mlada i slaba: narod je još neuk i gospodarski loše razvijen, potrebe su bile primitivne a zahtjevi svaki dan veći. I upravo zato smo zaostali. Svemu tomu ima da doskoči budućnost, vrijeme, a ja se tvrdo nadam da će naši nasljednici utrti put baš ovom našom organizacijom.

Naš je program, gospodo, kratak, a neizmjerljivo važan. Geslo nam mora biti: Jedan za sve, a svi za jednoga! Naše su dužnosti dvojake: naprama narodu, kojem služimo i naprama sebi. Naprama narodu mi smo pioniri i vojnici njegovog političkog osvještavanja, njegovog kulturnog unapređenja. Dužnost nam je da budimo njegovu narodnu i ustavnu svijest i da mu pomognemo očuvati njegovu individualnost. Ne smijemo ga zavaravati idejama, koje prelaze njegovu snagu, jer bi ga tako izvrgli porazu, ali ga ne smijemo uljuljavati u san i nemar, jer i u tom leži klica poraza«.

Ove rečenice su dio nastupnog govora utemeljitelja i prvog predsjednika Hrvatskog novinarskog društva Milana Grlovića. Živa je to poruka i nakon devedeset godina, koliko je proteklo od dana kad je izrečena. To je i pouka ne samo za novinare, koji prate cjelokupni društveni život, ali istodobno na njega i utječu, već i za saborske zastupnike koji obavljaju časnu i odgovornu dužnost predstavnika naroda.

Ž. S.

	Strana
– Uvodnik urednika	2
– Konačni prijedlog zakona o policiji	3
– Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona	14
– Konačni prijedlog zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije	19
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću	23
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanja izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak	30
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju (ratifikaciji) Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Turske o pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima	31
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima	32
– Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o kazalištima	36
– Prijedlog odluke o davanju pomoći općinama i gradovima za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda u razdoblju od siječnja do studenoga 2000. godine	38
– Vanjsko-politička orijentacija i međunarodni položaj Republike Hrvatske	39
– Odgovori na zastupnička pitanja	45

PRIKAZ RADA:

- 50. SJEDNICE ŽUPANIJSKOG DOMA HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 4., 5., 7., 8., 11., 12. i 13. PROSINCA 2000.
- 9. SJEDNICE ZASTUPNIČKOG DOMA HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 5., 6., 7., 8., 12., 13., 14. i 15. PROSINCA 2000.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POLICIJI

Izgradnja modernog policijskog sustava

Zastupnički je dom većinom glasova donio Zakon o policiji u skladu s Vladinim prijedlogom i prihvaćenim amandmanima. Tijekom rasprave dominirale su dvije temeljne poruke: povećati učinkovitost policijske službe, te istovremeno uskladiti sve policijske ovlasti prema standardima demokratskog društva koje štiti sva ljudska prava. Takvim bi se usklađivanjem, poručili su zastupnici, osigurala izgradnja modernog policijskog sustava.

Županijski dom prihvatio je stav svog Odbora za Ustav i Poslovnik i većinom glasova nije podržao donošenje Zakona o policiji.

O PRIJEDLOGU

Vlada Republike Hrvatske podnijela je ovaj zakonski prijedlog kojim se uređuju temeljni propisi o policijskom ustrojstvu i službi. Njime se propisuje zadaća policije u suvremenim demokracijama, zaštita ljudskih prava i temeljnih sloboda, te održavanje javnog reda i opće dobrobiti u društvu putem usvojenih stavova i provedbe prakse utemeljene na zakonitosti. Policija mora biti prilagodljiva i sposobna odgovoriti na razne potrebe i prioritete što je u skladu sa stavom Opće skupštine UN prema kojem sva pravosudna tijela i svaka policijska služba treba zastupati zajednicu, odgovarati potrebama zajednice i biti odgovorna društvu.

Stoga se novim Zakonom o policiji stvaraju pretpostavke funkcioniranja modernog policijskog sustava koji će biti racionalan, efikasan i odgovarati potrebama suvremenog demokratskog društva kakvo Republika Hrvatska izgrađuje sukladno međunarodnim standardima i načelima.

Najbitniji dio novog Zakona o policiji odnosi se na uvjete primjene policijskih ovlasti. Kada je riječ o normativnom okviru (uvjetima, odnosno pretpostavkama) primjene policijskih ovlasti u demokratskom društvu, uvijek valja imati na umu korelaciju ustroja i djelovanja policije i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Proklamirana ustavna načela u Republici Hrvatskoj, a posebno ona o klasičnim pravima čovjeka i građanina (pravo na život, osobnu sigurnost i nepovredivost, zabrana nečovječnog postupanja, mučenja i ponižavanja, nezakonitog lišavanja slobode i sl.), konkretiziraju se donošenjem zakona i provedbenih propisa kojima se osiguravaju mehanizmi njihove zaštite. Stoga je očit značaj ovoga Zakona, jer policijski poslovi po definiciji impliciraju represiju i mogu značiti ograničavanje prava građana. Takvo ograničenje, mišljenja je predlagatelj, mora biti usmjereno prema zaštiti neprijepornih društvenih vrijednosti. Pronaći pravu mjeru ravnoteže između dva opisana i oprečna načela, postulat je svake tranzicijske zemlje koja gradi demokratsko društvo utemeljeno na vrijednostima vladavine prava.

Novina vezana uz organizaciju policije predstavlja osnivanje Ravnateljstva policije (upravne organizacije u sastavu Ministarstva unutarnjih poslova) kojim upravlja pomoćnik ministra – ravnatelj, kao «prvi profesionalni policajac,» koji će biti u izravnom doticaju sa stvarnim poslom policijske operative. Takva organizacija «odvajanja» policije od drugih poslova unutar Ministarstva unutarnjih poslova već je dulje vrijeme prisutna u Europi. Navedena koncepcija rasterećuje ministra od operativnih poslova i ostavlja mu političku dimenziju rada. U sklopu Ravnateljstva policije predložiti će se posebnom uredbom utemeljenje dva

ustrojstvena dijela – policije i kriminalističke policije. Predloženi koncept omogućava da jedna osoba upravlja cijelom policijom, što nije moguće postići funkcijom ministra. »Spuštanjem« obavljanja izvornih policijskih poslova u policijske postaje, stvaraju se mogućnosti koncentracije ljudskih potencijala i tehnike u obavljanju policijskih poslova što pridonosi efikasnosti, transparentnosti i racionalizaciji policijske službe.

Od novina u odnosima policijskih uprava i postaja treba naglasiti pojačano značenje policijskih postaja koje bi izravno obavljale većinu policijskih poslova. Potonje će biti vidljivije kroz provedbene propise. Na razini policijske postaje, valja istaknuti promjenu naziva rukovoditelja policijske postaje od zapovjednika na načelnika. Razlog tomu jest u napuštanju vojnih naziva u policiji. U propisima kojima se uređuju policijske ovlasti vodi se računa o odredbama kojima se štiti dostojanstvo čovjeka te druga temeljna prava.

U ostalom dijelu Zakona o policiji uređuju se specifičnosti ravnopravnog položaja policijskih službenika. Predlagatelj je ocijenio da zbog specifičnih uvjeta pod kojima se obavljaju policijski poslovi, treba drugačije urediti položaj, prava, obveze i odgovornosti policijskih službenika u odnosu na opći režim koji se primjenjuje na ostale državne službenike. Propisano je i financiranje Ministarstva unutarnjih poslova kao i ostala pitanja od značaja za uspješno funkcioniranje sustava unutarnjih poslova. Razrađuju se i preciziraju specifični policijski poslovi poput: uporabe sredstava prisile, privođenja, traganja za osobama i predmetima, poligrafsko testiranje, osiguranje i pregled osoba, te niz ostalih radnji koje su važne zbog uspješnoga rješavanja svakodnevnih zadataka.

Predloženim zakonskim tekstom uređuju se i pravni položaj zaposlenika Ministarstva zatečenih u službi na dan početka primjene ovog Zakona. Svi nastavljaju s radom na svojim dosadašnjim radnim mjestima i zadržavaju zvanja i plaće po dosadašnjim propisima, sve do donošenja rješenja o rasporedu na radna mjesta (utvrđena novim Pravilnikom o unutarnjem ustroju, koji mora biti usklađen s odredbama ovoga Zakona) ili donošenja rješenja o stavljanju na raspolaganje.

RADNA TIJELA

Odbor Županijskog doma za Ustav i Poslovnik negativno se izjasnio o predloženom Zakonu. Temelj takvog stava je mišljenje kako određene odredbe nisu u skladu s Ustavom Republike Hrvatske. Odbor je naveo kako ograničenje slobode i prava građana ne smije ovisiti o diskrecijskoj ocjeni ministra unutarnjih poslova nego mora biti određeno isključivo zakonom. Protustavnim drže i mogućnost ograničavanja kretanja osoba i pregleda prostora, objekata ili dokumentacije bez sudskog naloga.

Odbori ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo te za unutarnju politiku i lokalnu samoupravu predložili su da Zakon bude podržan.

Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo dao je potporu za donošenje ovoga Zakona i podnio osam amandmana kojima se većinom uređuje pravni izričaj i nomotehnički uređuje predloženi zakonski tekst. Amandmanom pod rednim brojem VI. precizira se članak 37. te se otklanja mogućnost preširokog utvrđivanja mogućnosti za privremeno ograničavanje slobode kretanja. Suštinske je naravi i amandman pod rednim brojem VII., kojim se prilikom poligrafskog testiranja otklanja mogućnost tumačenja šoka kao medicinskog pojma, te dodaju roditelje kao osobe nad kojima se ne smiju obavljati poligrafska testiranja.

Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost proveo je, kako stoji u njegovom Izvješću, opsežnu i konstruktivnu tematsku raspravu o predloženom zakonskom tekstu. Izuzetna je pozornost u raspravi posvećena pitanjima je li ovaj Zakon, u odnosu na primjenu policijskih ovlasti prema građanima, u skladu s temeljnim dokumentima i priznatim međunarodnim pravnim standardima u području zaštite ljudskih prava i sloboda. Pozornost u raspravi usmjerena je i na pitanje rješava li se ovim Zakonom

na zadovoljavajući način ostvarivanje nadzora nad radom policije. Odbor je razmotrio sve primjedbe i prijedloge te odlučio na pojedine članke zakona podnijeti svoje amandmane s kojima se suglasio i predstavnik predlagatelja.

Predloženim se amandmanima traže precizniji izrazi u pojedinim člancima i utvrđuju pravni izričaji. Zanimljiv je amandman pod rednim brojem VI. kojim se u članku 95. dodaje novi stavak kojim se utvrđuje da »policijski službenici ne smiju u službenoj odori prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima, osim ako su u službi«. Odbor je većinom glasova (9 »za« i 1 »suzdržan«) odlučio predložiti Zastupničkom domu Hrvatskog sabora donošenje Zakona o policiji, zajedno s amandmanima Odbora. **Odbor za pravosuđe** razmotrio je predloženi zakonski tekst – i saslušao uvodno izlaganje predstavnika predlagatelja koji je obrazložio bit predmetnog Zakona kao i priložene amandmane predlagatelja. Istaknuto je više načelnih i konkretnih primjedbi i osvrta kojima se preciziraju pojedine predložene odredbe. Upozoreno je da treba precizirati krug ovlasti te odvojiti onu materiju koja je obuhvaćena kaznenim postupkom. Nakon provedene rasprave, a uzevši u obzir mnogobrojnost i važnost iznijetih primjedbi, Odbor je odlučio većinom glasova predložiti matičnom domu donošenje zaključaka kojima se upućuje Konačni prijedlog zakona o policiji u postupak trećeg čitanja. Sve primjedbe, mišljenja i prijedlozi iznijeti u raspravi dostavit će se predlagatelju da ih uzme u obzir prilikom izrade Konačnog prijedloga zakona o policiji.

Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina proveo je raspravu kao zainteresirano radno tijelo, te prije svega podržao one odredbe kojima se štite temeljna ljudska prava, zaštita života, slobode, sigurnost i nepovredljivost osobe. Osobito se podržavaju odredbe kojima se uređuje suradnja policije s nevladinim organizacijama, udrugama građana i samoorganiziranim građanima u cilju sprječavanja ili otkrivanja nedopuštenog ponašanja.

Niz pitanja koja se javljaju u svezi s izvršavanjem ovog zakona, prema ocjeni Odbora potrebno je sagledati i rješavati u kontekstu krivičnog, prekršajnog te obveznog prava te ih nije potrebno uređivati i ovim zakonom. Podzakonski akti moraju pružati apsolutnu garanciju u zaštiti i poštivanju ljudskih prava. Između ostalih primjedbi zatraženo je da se posebnim zakonima uredi i pravo uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoga-

sno odlučio predložiti Zastupničkom domu donošenje rečenog zakonskog teksta.

AMANDMANI VLADE

Vlada Republike Hrvatske podnijela je tri amandmana. Prvi se odnosi na uvođenje kategorizacije policijskih uprava, a drugi na uvođenje kategorizacije policijskih postaja. Policijske uprave imale bi četiri kategorije, a postaje tri. Svrha ovih amandmana je racionalizacija i efikasnost obavljanja policijskih poslova, a svrstavanje u kategorije ovisilo bi o veličini područja, broju stanovništva na području, broju kaznenih djela, prijestupa i prekršaja na području te značajkama prometnih pravaca i zemljopisnim položajem područja. Razlog podnošenja trećeg amandmana je taj što mnoge osobe koje su obavljale posao ovlaštene službene osobe prema novom Zakonu o državnim službenicima i namještenicima neće moći biti raspoređeni na radna mjesta policijskih službenika. Vlada je stoga predložila uvođenje odredbe kojom bi ona Uredbom propisala zvanja i položaje tih osoba te uvjete njihovog razvrstavanja u platne razrede i vrijednosti koeficijentata složenosti poslova radnih mjesta na koja se raspoređuju.

RASPRAVA

Uvodno se u Županijskom domu pomoćnik ministra unutarnjih poslova **Miljenko Bukovac** osvrnuo na promjene koje je Zakon doživio od prvog čitanja, rekavši da se one odnose na tri Vladina amandmana koje je i pojasnio.

Za riječ se tada javio predsjednik Odbora za Ustav i Poslovnik **Zvonimir Puljić**. Iznio je stav Odbora, a to je da Dom ne bi trebao podržati predloženi Zakon. Pojasnio je da u drugom čitanju u Zakon nije unesena ni jedna primjedba koju je Odbor prije iznio, te da tako mnoge odredbe ostaju u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske. Rješenja iz razmatranog zakonskog prijedloga pokazuju da se njime u odnosu na do sada važeći Zakon o unutarnjim poslovima

jačaju ovlasti policije, zaključio je gosp. Puljić. Za ograničavanje kretanja i pregled prostorija, objekata i dokumentacije bez sudskog naloga, je rekao da su ideje koje nisu u skladu s demokratskim opredjeljenjem našeg društva te da je to još jedan razlog zašto zastupnici ne bi trebali podržati ovaj Zakon.

Zakon ne treba odbiti već ga popraviti amandmanima

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Ratko Maričić (SDP)**. Rekao je da Klub prihvaća predloženi Zakon s amandmanima koje je uputila Vlada. Konstatirao je kako je Županijski dom u prvom čitanju već prihvatio taj Zakon, te smatra da ukoliko ima primjedaba, trebalo bi ih iznijeti u obliku amandmana, a ne sada stvar vratiti na početak.

Zvonimir Puljić (HDZ) je potvrdio kako je taj Zakon bio prihvaćen, ali drži da predlagatelj nije promijenio odredbe koje su bile kritizirane. Prijedlog da se ne podrži ovaj Zakon je konzekventan, zaključio je zastupnik.

Podržavanje Zakona bilo je i mišljenje **mr. Josipa Kukuljana (SDP)**. Smatra da se ne predlaže nikakvo posebno ograničavanje slobode kretanja jer bi ono bilo samo onoliko koliko je potrebno radi određene svrhe. Drži kako je nepoznavanje djelovanja policije u praksi razlog ovakvom stavu gosp. Puljića. Ako Zakon negdje i krši odredbe Ustava to će utvrditi Ustavni sud, zaključio je zastupnik.

I **Miroslav Pečevski (HSS)** podržao je Zakon o policiji. Drži da je Zakon napravljen dobro i da je primjenjiv te da nema nikakvog razloga da ne bude donesen.

Tada je u ime Kluba zastupnika HSS-a **Petar Novački (HSS)** rekao da Klub podržava ovaj Zakon, budući da je većina prijedloga koje je u prvom čitanju uputio Klub zastupnika HSS-a prihvaćen.

S prijedlogom Odbora za Ustav i Poslovnik nije se složio ni **dr. Branko Sruk (SDP)**. Složio se s odredbom da policijski službenici mogu provoditi svoj posao spram vojnih osoba, te naglasio kako je jasno da se sve daljnje radnje moraju odvijati u suglasnosti s Vojnom policijom. Obrazložio je i sporni članak kojim se ograničava kretanje osobama. Smatra da se to ograničavanje odnosi na objekt u kojem se vrši policijska obrada, te to drži sasvim shvatljivim. Jedino nelogično na što je ukazao je mogućnost da se pregleda neki objekt

bez sudskog naloga. Rekao je kako danas svaki prostor ima nekog vlasnika i privatno je vlasništvo koje se ne bi smjelo pregledavati bez sudskog naloga.

Miroslav Prpić (HDZ) je u ime Kluba zastupnika HDZ-a zamolio predsjednicu za stanku radi konzultacije.

Stanka prije glasovanja

Predsjednica **Katica Ivanišević** je odgovorila da je ovo vrlo važan Zakon te da ga treba sada u miru raspraviti, a prije glasovanja o njemu bit će stanka od pola sata.

Za riječ se javio i **Milan Galić (HDZ)**. Osvrnuo se na članak koji govori o tome da policija može ulaziti u prostorije i objekte bez sudskog naloga te rekao kako je dosadašnjim Zakonom to mnogo bolje riješeno. Dodao je da čak i gospodin Sruk, koji podržava stav Vlade nije dobrim ocijenio ovu odredbu. Lošim drži i odredbu o mogućnosti zabrane kretanja. Smatra da se to ne može odvijati toliko dugo dok se ne ostvari cilj ili dok traje opasnost, jer nitko takve pretpostavke ne može odrediti. Što se tiče članka u kojem je određeno da ministar unutarnjih poslova ili Vlada Republike Hrvatske rješavaju određena pitanja, rekao je da bi trebalo vremenski ograničiti od kada oni to mogu raditi. Zaključio je da se takvi propisi ne mogu donositi prije stupanja na snagu ovog Zakona.

Ja nisam predstavnik ni glasnogovornik Vlade i tamo ne primam plaću, rekao je **Branko Sruk (SDP)**, te dodao da ako smatra da je nešto dobro to će i podržati. Pojasnio je i odredbe koje će donositi ministar unutarnjih poslova i Vlada rekavši kako se to odnosi na napr. izgled značke, vrijeme nošenja ljetne i zimske odore ili ovlasti policajaca kada uđu u neki prostor. Dodao je da takve odredbe ne moraju biti donesene kao zakoni jer da se to zakonodavne vlasti direktno ne tiče. Zaključio je kako ne treba ovaj Zakon odmah odbacivati, jer ako je nešto sporno to uvijek može utvrditi Ustavni sud.

Milan Galić (HDZ) je tada rekao kako nije točno da Odbor za Ustav i Poslovnik odbacuje predloženi Zakon. Odbor odbacuje četiri članka tog Zakona oko kojih postoje dvojbe glede sukladnosti s Ustavom, zaključio je zastupnik.

Netočni navod ispravio je **Zvonimir Puljić (HDZ)**. Osvrnuo se na izlaganje gospodina Sruka te rekao kako se slobode i prava čovjeka mogu ograničiti samo zakonom, a to je navedeno i u Ustavu. Ako će se takva pitanja

rješavati pravilnikom ministra unutarnjih poslova, moći će se govoriti o totalitarnom sustavu, smatra zastupnik. Drži a to nije nikakva teoretska rasprava, već delikatno pitanje smjera kretanja demokracije u Hrvatskoj.

Ljudi se opravdano boje prevelikih ovlasti čovjeka koji nema oružje i vlast u rukama, a kamoli ovlasti onoga koji ima i oružje i vlast, rekao je **dr. Jure Burić (HDZ)**. Naglasio je kako se moraju shvatiti ti strahovi, to više što su donedavno ugledni građani viđani na televiziji kako se provode vezanih ruku. Usporedio je to s godinama Hrvatskog proljeća rekavši kako takve slike nisu bile svakodnevnice. O ovakvim pitanjima trebat će još raspraviti što je u interesu općeg dobra i sigurnosti svih građana Hrvatske, konstatirao je gosp. Burić.

Zakon je već podržan u prvom čitanju i trebao bi biti opet

Ratko Maričić (SDP) uvidio je tri razloga ovakvog stava Odbora za Ustav i Poslovnik. Prvi je, kaže, taj što su ovlasti policije u odnosu na slobode i prava ljudi prenesene na podzakonsku razinu, drugi je taj što se može ograničiti sloboda kretanja na određeno vrijeme bez naloga suda, a treći razlog je način na koji je postavljen odnos policije spram vojnih osoba. Svaka dvojba može se riješiti amandmanom, smatra gosp. Maričić, a Zakon zato ne treba odbijati. Vrlo osebjunim nazvao je zahtjev da se Zakon o policiji ne podrži zato što nisu uvažene neke primjedbe zastupnika, to više što je Zakon podržan u prvom čitanju.

Nakon rasprave pomoćnik ministra unutarnjih poslova **Miljenko Bukovac** pokušao je razjasniti, kako je rekao, nesporazume. U Zakonu nije navedeno zadržavanje osoba, već privremeno ograničavanje njihovog kretanja, a ono je određeno na maksimalno šest sati, obrazložio je pomoćnik ministra. Što se tiče prigovora o ograničavanju ljudskih prava, rekao je da su mnogo puta analizirane stavke predloženog Zakona budući da se upravo očekivala ovakva rasprava u Saboru. Dodao je kako se pazilo da do krajnjih granica budu navedena ljudska prava koja se ograničavaju. Složio se s bojazni o pretjeranim ovlastima, ali obrazložio kako je nužna hitnost ali i tajnovitost policijskog postupanja zaključivši kako se ovim Zakonom upravo to i postiglo.

Županijski dom, shodno stavu svog Odbora za Ustav i Poslovnik, sa šest glasova »za« i 27 »protiv« nije podržao donošenje Zakona o policiji.

Uvodno izlaganje u Zastupničkom domu u ime predlagatelja podnio je zamjenik ministra unutarnjih poslova **Josip Vresk**. Podsjetio je da se predloženim zakonskim tekstom uređuje nadležnost Ministarstva unutarnjih poslova i reguliraju policijske ovlasti. Smatra da će se osigurati uredno i efikasno ustrojstvo ovog važnog segmenta državne izvršne vlasti. Osvrnuo se zatim i na pojedine odredbe koje su novina u odnosu na prvo čitanje. Temelj policijskog posla odnosi se na zaštitu ljudi i imovine, a u provedbi su utvrđeni profesionalni standardi slični onima u zapadnoeuropskim državama.

Precizirane policijske ovlasti

Zatim je riječ uzela predsjednica Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, zastupnica **Đurđa Adlešić**. Osvrnula se na primjedbe iznijete na sjednicama Odbora te istaknula da je osobita pozornost posvećena onim člancima kojima se propisuju policijske ovlasti. Razmatrano je jesu li ove mjere i postupci u skladu s temeljnim dokumentima i priznatim pravnim standardima u području zaštite temeljnih ljudskih prava. Nakon rasprave, naglasila je zastupnica, Odbor je većinom glasova odlučio predložiti Zastupničkom domu donošenje Zakona o policiji, zajedno s amandmanima Odbora koji su prihvaćeni na sjednici.

• Predloženim se odredbama štite ljudska prava i slobode.

Zatim se u ime Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina očitovala i zastupnica i predsjednica Odbora, **Jadranka Reihl-Kir**. Ocijenila je kako je Odbor prvenstveno podržao one odredbe kojima se štite temeljna ljudska prava i slobode, kao i zaštita imovine. Podržala je donošenje rečenog zakona, a potom su govorili predsjednici i predstavnici klubova parlamentarnih stranaka. Zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt** približila je

stavove Kluba zastupnika DC-a, te zatražila da se zbog kompleksnosti materije precizno i jasno propišu policijske ovlasti i način njihove primjene. Time bi se, ocijenila je, slijedila demokratska praksa i standardi zemalja tradicionalne demokracije. Predložila je zatim i dodavanje odredbi kojima bi se otklonila mogućnost da policija u priopćenjima preudicira krivnju fizičkih i pravnih osoba. Smatra da treba preciznije odrediti i ulogu i ovlasti ravnatelja, te predložila da se ova osoba bira temeljem raspisanog javnog natječaja. Upozorila je da se resornom ministru prepušta donošenje čak 26 podzakonskih akata te ocijenila da ovi propisi nisu samo tehničko, već i suštinsko pitanje kojim se uređuje rad policije. Zatražila je da se prestane s vođenjem nepotrebnih evidencija o građanima te zaključila da predloženi iskorak nije dovoljan za depolitizaciju i demokratizaciju rada policije.

Zastupnik **Damir Kajin** govorio je u ime Kluba zastupnika IDS-a, te uvodno podsjetio na pozitivne i negativne asocijacije građana prema radu i ovlaštenjima policijskih službenika. Istaknuo je da hrvatska policija tijekom godine mora obraditi veliki broj prekršaja i kaznenih djela, te se pritom istovremeno truditi da izbjegne bilo kakvo narušavanje temeljnih prava i sloboda građana Republike Hrvatske.

Smatra da se ovi poslovi mogu uspješno obaviti samo preustrojem policijske organizacije na temelju profesionalnosti. Uvođenjem Ravnateljstva policije, omogućuje se jasnija hijerarhijska profesionalna struktura, ocijenio je zastupnik. Mi podržavamo predloženi zakonski tekst, napomenuo je zatim, te ukazao potom i na pojedine nedostatke i nedorečenosti, kao i amandmane kojima se nastoji poboljšati rečeni zakonski prijedlog. Amandmani se odnose na područja kojima se koordinira rad policije i vatrogastva. Smatra da na ovom području treba postići bolju suradnju i koordinaciju rada, a treba osigurati i veća ovlaštenja inspektorima zaštite od požara. Ocijenio je da treba precizirati i pojedine zakonske odredbe kojima se regulira poligrafsko ispitivanje.

Zatim je u ime Kluba zastupnika HSLs-a govorio zastupnik dr. med. **Viktor Brož**. Odnosi, prava i nadležnosti unutar policije, te između policije i građana, trebaju biti tako postavljeni da djeluju prvenstveno na

promicanju i zaštiti interesa, dostojanstva, sloboda i prava građana Republike Hrvatske. Zakon bi trebao utvrditi način rada kojim će policija na najbolji mogući način štititi život, privatnost i imovinu građana. Koncept policije kao isključivog zaštitnika države i ustavnopravnog poretka, nije više prihvaćena kategorija u demokratskim sustavima, već treba uporno raditi na uspostavljanju međusobnog povjerenja između policije i građana. Ponuđeni zakonski prijedlog Klub zastupnika HSLs-a ocjenjuje pozitivnim jer nudi bolja rješenja od dosadašnjih.

Donijeti i Zakon o nacionalnoj sigurnosti

Zastupnik **Ivan Jarnjak** prenio je zatim i razmišljanja i stavove Kluba zastupnika HDZ-a. On je uvodno ustvrdio da se rečenim zakonom reguliraju sve one stvari koje su se ranije uređivale Postupnikom koji nije bio javno objavljan. Predložio je da se donesu i ostali komplementarni zakoni kako bi se zaokružila i upotpunila ova problematika. Spomenuo je da bi trebalo donijeti i novi Zakon o Ministarstvu unutarnjih poslova te Zakon o zaštiti tajnosti osobnih podataka, kao i odgovarajuće zakonske propise o nacionalnoj sigurnosti. Istaknuo je zatim da predlaže i 13 amandmana koji su napravljeni u dobroj namjeri i vjeri da će ih predlagatelj većim dijelom prihvatiti. Na kraju je podsjetio da su policijske postrojbe u prvim danima agresije branile ovu zemlju pa bi o tome trebalo voditi računa i prilikom stvaranja kriterija o predstojećoj racionalizaciji.

• Treba zaštititi prava svih policijskih djelatnika koji su branili suverenitet Republike Hrvatske.

U ime klubova zastupnika HSP-a i HKDU-a govorio je zastupnik **Anto Dapić**. Smatra da je oko ovog zakonskog prijedloga stvorena snažna percepcija kojom se tobože izlazi iz sigurnosne krize. Nasuprot ovakvim stavovima, njime se, mišljenja je zastupnik, ne rješava ni jedan bitan problem. Ne može se međutim uputiti prigovor dobroj namjeri jer se radi o profesionalno korektnom zakonu u kojemu se naglasak stavlja na stručnost policije. U tom smislu ovaj

će Zakon naići i na potporu klubova zastupnika HSP-a i HKDU-a, premda se njime ne rješavaju važna pitanja oko rada tajnih službi. Budući da Hrvatska nema zakonske propise kojima se uređuje pitanje nacionalne sigurnosti, ovaj će se problem ponovno vraćati i izazivati političke krize. Ocijenio je da se ipak ne bi trebalo žuriti s decentralizacijom rada policije, a problem depolitizacije zahtijeva poseban osvrt. Smatra da bi depolitizacija trebala rezultirati sa što manje uplitanja političkih stranaka i politike. Trebalo bi istovremeno izbjegavati i dvostruka mjerila, selektivna uhićenja i cijeli niz drugih poteza. Spomenuo je zatim da su visoki policijski dužnosnici u Zadru uhićeni pod optužbom prikrivanja ratnih zločina, pa iako su kasnije oslobođeni, tim im je potezom nanesena velika moralna šteta za koju nitko nije snosio odgovornost. Sličnim je riječima opisao i zbivanja oko »afere Grupo«, pa bi zbog opisanih pojava trebalo hitno urediti zakonske okvire oko rada tajnih službi.

Založio se za stručnu i odgovornu policijsku službu koja će svojim radom vratiti povjerenje javnosti te pritom čuvati sve propise koji se odnose na ljudska prava i slobode. Mora se voditi računa o dostojanstvu osoba koje se privode jer medijska slika s posljednjih uhićenja narušila je pravo i dostojanstvo privedenih osoba. Podržao je ovaj zakonski prijedlog te apelirao da se iznijete primjedbe uvažavajući predlagatelja.

• Dobro je što predloženi zakonski tekst respektira stavove lokalne samouprave.

U ime Kluba zastupnika HSS-a govorio je zatim i zastupnik **Ante Markov**. Ocijenio je da su se stekle sve pretpostavke za uređivanje ovoga pitanja. Naglasio je da se radi o važnom i osjetljivom području kojim se reguliraju važne sastavnice pravnog sustava Republike Hrvatske. Zastupnici Kluba HSS-a podržavaju donošenje ovoga Zakona jer ocjenjuju da će pridonijeti sveukupnom radanju boljeg demokratskog ambijenta u Hrvatskoj, istaknuo je zastupnik. Građanima treba osigurati red, mir i sigurnost sukladno standardima civiliziranoga društva, a efikasnost zakonskih propisa treba provjeriti i testirati u nadolazećem razdoblju. Smatra ujedno, kako treba podržati

proces depolitizacije službe, a profesionalizam će se osigurati i novim ustrojem policijske službe, odnosno utemeljenjem Ravnateljstva policije. Dobro je što se vodi računa i o stavovima lokalne samouprave, jer takav pristup u posljednje vrijeme potiču sve europske policijske službe. Ponegdje se u tim zemljama zapovjednici policijskih postaja biraju neposredno i uz nužnu suglasnost lokalne samouprave, istaknuo je zastupnik Markov. Policijsko djelovanje treba rasteretiti svih gibanja i potresa koji prate političke promjene jer se takvim pristupom jamči stručna i profesionalna policijska služba. Govorio je zatim o zaštiti i nadzoru državne granice na moru te upozorio da treba pojačati tehničku opremljenost navedene službe. Zbog razvedenosti hrvatskoga dijela obale treba osigurati satelitski nadzor morske granice i pristupiti Ugovoru o europskoj sigurnosti i suradnji. Ovom su Ugovoru pristupili Albanija, Grčka i Slovenija, pa bi i Republika Hrvatska trebala iskoristiti ovu efikasnu metodu. Ujedno je napomenuo da slični programi postoje i za zaštitu kopnene granice pa bi i o tome trebalo povesti više računa. Zatražio je na kraju da se donese i Zakon o nacionalnoj sigurnosti koji bi trebao urediti poziciju i ulogu kontraobavještajne službe SZUP-a.

Slijediti međunarodne standarde o radu policije

Govoreći u ime Kluba zastupnika SDP-a, zastupnik **Stjepan Henezi** ocijenio je da se donošenjem rečenog Zakona Republika Hrvatska postupno oslobađa naslijeđa prošlosti i približava međunarodnim standardima rada policijske službe. Ocijenio je da su prihvaćene brojne primjedbe i prijedlozi koji su se čuli prilikom prvog čitanja, a takvim je pristupom osiguran kvalitetan i stručan zakonski temelj. Ipak, upozorio je da bi trebalo razmotriti i prihvatiti one amandmane kojima će se poboljšati Konačni prijedlog zakona. Na prvom mjestu treba uskladiti represivne elemente u službi sa standardima kojima se štite ljudska prava i slobode i nepovredivost integriteta osobe i privatne imovine. Ocijenio je da predložena rješenja predstavljaju solidan iskorak kojega bi trebalo podržati. Pohvalno je govorio i o osnivanju Ravnateljstva policije budući da se time osigurava proces depolitizacije i decentralizacije. Na kraju je zatražio da se javno objave svi podzakonski akti koje će donijeti ministar, budući

da se time anuliraju sve negativne ocjene vezane uz Postupovnik rada koji je bio nedostupan najširoj javnosti. Podržao je donošenje rečenog zakonskog prijedloga i ocijenio da se njegovim donošenjem stvaraju pretpostavke za jedno učinkovito i moderno funkcioniranje sustava policije.

• Službe zaštite od požara i eksplozija trebaju biti bolje organizacijski povezane s policijskim službama.

U ime klubova zastupnika HNS-a i LS-a, govorio je potom zastupnik **Darko Šantić**. Uvodno je podržao donošenje Zakona, te izrazio očekivanja da će predlagatelj prihvatiti brojne amandmane kojima se bitno poboljšava predloženi zakonski tekst. Uputio je konkretne primjedbe i prijedloge na članak 3., te u tom slučaju predložio uvođenje još jedne točke kojom bi policijski poslovi obuhvaćali i nadzor provedbe te zaštitu od požara i eksplozija. U potpunosti je podržao formulaciju koju je oko istoga članka uputio i Klub zastupnika IDS-a. Upozorio je na velike materijalne štete zbog eksplozija i požara, te zatražio da se inspekcije zaštite organizirano povežu s operativnim službama MUP-a. Predložio je preciziranje i nadopunu i kod članka 5., 6. i 8. predloženog zakonskog teksta, a založio se da policijski službenik priloži pisano izvješće ukoliko se odluči na privođenje osobe izvan vremenskog razmaka od 6 ujutro do 10 sati navečer. Ovaj se prijedlog odnosi na članak 30. predloženog zakonskog teksta. Predložio je zatim da se kod poligrafskog ispitivanja dobije suglasnost osobe koju se ispituje, a trebalo bi omogućiti i pravodobni kontakt ispitanika s braniteljem. Klubovi zastupnika HNS-a i LS-a, bez ikakve će dvojbe podržati Konačni zakon, u očekivanju da će se prihvatiti amandmani koje je predložio Odbor za zakonodavstvo, zaključio je zastupnik Šantić. Time je ujedno zaključena rasprava po klubovima te se pristupilo pojedinačnoj raspravi u kojoj je prvi govorio zastupnik **Branislav Tušek (SDP)**.

Pojasnio je uvodno neke od 14 podnijetih amandmana akcentirajući one u kojima se govori o zaštiti temeljnih prava i sloboda građana. Istaknuo je da treba maksimalno izbjegavati represivna sredstva i postupke. Osobito je važno zaštititi djecu i mladež koja je odrasla bez roditelja, a važan je i onaj dio u kojemu se uređuje zaštita

sigurnosti i osobnih podataka. Istaknuo je na kraju i rezultate istraživanja o upotrebi »službene palice ili pendreka« kao i stavove mladeži iz velikih europskih gradova. Veliki broj ispitanika pokazao je najveću odbojnost upravo prema ovom »policijskom pomagalu« pa je zatražio da se upotreba reducira samo na one slučajeve gdje je to neophodno. Ocijenio je ujedno da bi se slični rezultati dobili testiranjem naših građana, jer postoji visok stupanj podudarnosti oko rečenih problema.

Zastupnik **Dario Vukić (HDZ)** podsjetio je na prijedloge koji su se čuli na prvom čitanju kada je zatraženo da se usporedo sa Zakonom o policiji donese i Zakon o nacionalnoj sigurnosti. Ovim potonjim zakonskim aktom uređio bi se djelokrug i djelovanje svih obavještajnih zajednica u Republici Hrvatskoj. Analizirao je zatim uočene manjkavosti i detalje oko rada sigurnosnih službi, te podsjetio da je za djelovanje SZUP-a, formalno-pravno nadležan ministar unutarnjih poslova. Upozorio je koje sve posljedice mogu nastati ukoliko se ne uredi rad tajnih službi koje prema dosadašnjem slovu zakona imaju izuzetno široke zakonske ovlasti. Ocijenio je zatim da je predlagatelj Zakona o policiji dobro proučio slične zakonske propise u pojedinim zapadnoeuropskim zemljama iz kojih je preuzeo pojedine dijelove, pa i cjeline, držeći da će odgovarati i našim prilikama. Složio se ipak da Republika Hrvatska mora slijediti demokratske standarde koji će ujedno i pojednostaviti i demokratizirati rad policijske službe. Predložio je zatim promjenu teksta u članku 53., kojim se propisuje snimanje na javnim mjestima. Podsjetio je da se u Italiji tajno snimaju nogometni stadioni, garaže, bankomati, parkovi i druga javna mjesta u kojima se učestalo ponavljaju napadi. Predložio je da se ova tehnička pomagala javno označe kako bi se izbjegle mogućnosti zloupotrebe. Na kraju je predložio i da se preciznije definira pojam »očekivanoga otpora«, kako bi se i u tom pogledu izbjegle moguće nejasnoće i zloupotrebe.

Izbjeći nepreciznosti i nejasne interpretacije

Zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)** ocijenila je da policija mora djelovati na temelju jasnih i preciznih zakonskih propisa. Upravo zbog te činjenice treba izbjeći bilo kakve nejasne interpretacije jer svaka nedorečenost može biti pogubna, prije sve-

ga na polju zaštite ljudskih prava. Osvrnula se zatim na članak 4., koji govori o tome da policija pruža pomoć tijelima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave i uprave, te pravnim i fizičkim osobama u slučaju opasnosti prirodnim nepogodama i epidemijama. Ocijenila je da je dovoljno ostaviti odredbu o pomoći u slučaju opće opasnosti, a ispustiti formulaciju koja se odnosi na prirodne nepogode i epidemije. Zatražila je da se preciznije formuliraju članci 5., 7. i 8. u kojima se uređuju pojedine okolnosti rada i djelovanja policije. Upozorila je da u obavjesnim pozivima građanima, treba stajati i formulacija prema kojoj se građani obavještavaju da nisu dužni davati obavijesti policiji. Smatra da je to iznimno važno jer građani jednostavno nisu dovoljno upućeni u vlastita prava, a trebalo bi razmotriti i one dijelove zakonskog teksta koji govori o nasilnom privođenju. Kritičkim se riječima osvrnula i na nedavna privođenja građana u lisicama, te ustvrdila da se takvim postupanjem narušavaju njihova prava i prejedicira krivnja. Smatra da predloženi zakonski tekst mora ugraditi određene odredbe kojima bi se spriječila ovakva nedopustiva praksa. I ona je na kraju zatražila preciziranje pojedinih odredbi koje su sadržane u članku 47., a odnose se na testiranje poligrafom.

• Građane treba uputiti u sva zakonska prava oko detalja kojima se uređuje suradnja s policijskim službama.

Zastupnik **Stjepan Henezi (SDP)** u svom je govoru ukratko obrazložio amandman na članak 3., ocjenjujući da se radi o važnim poslovima zaštite od požara. Smatra da područje i poslove oko zaštite od požara i eksplozija treba uvrstiti u redoviti policijski posao. Procjenjujući da je riječ o suštinskim poboljšanjima predloženoga zakonskog teksta, zamolio je zastupnike da podrže ovaj amandman u trenutku glasovanja.

Zastupnik **Mario Kovač (HSL)** upozorio je da usprkos najavama resornog ministra nije predložen i zakonski tekst kojim se regulira policijski posao oko zaštite Ustavnog poretka. Time je ovaj važan policijski posao nedefiniran što može otežati ionako značajne probleme u ovom segmentu rada. Ista nedorečenost odnosi se na još neke propise, primjerice

na probleme oko civilne zaštite i uporabe skloništa. Usprkos nabrojanim nedostacima, ocijenio je da predloženi zakonski tekst nudi dobra rješenja oko samog organizacijskog ustrojstva policije. Predložena razdjelnica između poslova koje obavlja Ministarstvo unutarnjih poslova i Ravnateljstvo, osigurava profesionalni pristup prilikom rješavanja poslova policije. Smatra da kvalitetnu novinu predstavlja i obveza policije da u roku od 30 dana reagira na prijavu građana protiv policijskog službenika ili ustrojstvene jedinice koja je poduzela nezakonite ili nepravilne radnje. Osvrnulo se zatim na one zakonske članke u kojima se uređuje ulazak policije u poslovne prostorije (čl. 48.), te ocijenio da je predloženi zakonski tekst uopćen i daje izuzetno široke mogućnosti arbitarnog tumačenja. Smatra da treba zaštititi poduzetničke slobode i pitanja pravne sigurnosti i učvrstiti povoljne uvjete privređivanja, te privući interes domaćih i stranih investitora. Zaključio je na kraju da treba transparentno pratiti poslove oko velikog broja podzakonskih akata i propisa koje donosi resorni ministar, budući da se njima uređuju i važna pitanja koja zadiru u materiju ljudskih prava i sloboda. Podržao je donošenje predloženog zakonskog teksta, te upozorio da bi što prije trebalo donijeti i Zakon o nacionalnoj sigurnosti.

Predsjedavajući mr. sc. **Mato Arlović** pojasnio je zatim proceduru oko donošenja pratećih akata kojima se zaokružuju propisi o radu policije. Istaknuo je da ti pravilnici neće predstavljati nikakvu tajnu jer će biti objavljeni u »Narodnim novinama«.

Sačuvati sve korisne institucije

Nakon toga za riječ se javio zastupnik **Ivan Penić (HDZ)** koji je ocijenio da bi zakonski trebalo urediti i kompletirati sve poslove koji se odnose na rad policije. Predložio je da se zadrži termin »zapovjednik« umjesto »načelnik«, jer se u daljnjim člancima govori o poslovima zapovijedanja. Podsjetio je i na amandman kojim se trebaju dopuniti odredbe sadržane u članku 12., a koje se odnose na donošenje programa i utvrđivanje mjera o graničnoj kontroli i osiguranju državne granice. Predložio je da se u poslove Ravnateljstva policije uvrsti i izrada programa sigurnosti na cestama jer ove godine ponovno raste broj stradalih u prometnim udesima. Predložio je zatim i nadopunu članka 19., ističući da službenik treba poštivati dostojanstvo, ali da treba

dometnuti i riječi »Ustav i zakone Republike Hrvatske«. Založio se i za preciziranje članaka: 33., 37. i 48. predloženog zakonskog teksta. Ocijenio je da treba kvalitetnije formulirati odredbe iz članka 64. kojima se uređuju poslovi nadzora i zapovijedi skupini koja se protupravno okupila zbog izazivanja nasilja. Najavio je amandman i na članak 129., a kritički se osvrnuo i na odredbe kojima prestaje rad srednje policijske škole.

• Pred hrvatskom policijom nalaze se opsežne obveze pa bi trebalo izbjeći ukidanje stručnih škola za policajce.

Ovakav je potez ocijenio pogrešnim budući da je ova institucija odgojila izvrsne policajce. Nagovijestio je da će se za nekoliko godina ponovno vraćati i uvoditi ista srednja škola. Ukoliko su u pitanju uštede, treba smanjiti broj polaznika i time postići uštede umjesto ukidanja. Predstojeće obveze Republike Hrvatske oko prihvaćanja i provedbe zakonskih propisa koji proizlaze iz prihvaćenih međunarodnih ugovora ubrzo će potvrditi da nemamo višak policije, zaključio je zastupnik Penić.

Zatim je riječ dobio i zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)** koji je ocijenio da rečeni zakonski prijedlog otvara dilemu oko dosegga efikasnih i temeljnih policijskih poslova, te pitanja građanskih prava i sloboda. Smatra da u ponuđenom zakonskom prijedlogu postoji nekoliko upitnih i kritičnih mjesta. Takve nedorečenosti i nepreciznosti prepoznao je u članku 8., kojim se utvrđuju dužnost policije da građane izvijesti o pitanjima koja su od interesa za javnost. Smatra da je takva namjera dobra, ali predlaže ugradnju zaštitnog mehanizma koji će se propisati podzakonskim aktima. Smatra osobito važnim da policija ne bude zloupotrebljavana prilikom privođenja i pozivanja građana na obavijesne razgovore. U ovakvim situacijama treba svakako izbjeći povredu ljudskog ugleda i dostojanstva koje je kasnije nemoguće nadoknaditi. Podsjetio je na nedavna spektakularna uhićenja uz nazočnost kamera, kojima se zapravo želi utisnuti zaključak javnosti da je riječ o osobama koje su »već nedvojbeno žigosane za određena teška kažnjiva djela«.

Predložio je i brisanje odredbi kojima policijski službenik uređuje prema vlastitoj odluci, po zapovijedi

nadređenog službenika i po nalogu nadležnog tijela, a koje su propisane člankom 22. predloženog zakonskog teksta. Takva formulacija otvara različite mogućnosti o tome koje je to nadležno tijelo, po čijem će nalogu policijski službenik primjenjivati policijske ovlasti. Podržan je zatim i amandman Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost koji se odnose na pitanje oko pozivanja na obavijesne razgovore. Treba otvoriti mogućnost da osoba koja ne želi davati obavijesti, o svojoj odluci telefonski obavijesti nadležno policijsko tijelo i time zaključi zamornu i kompliciranu proceduru. Potrebna je i dopuna koja se odnosi na privremeno ograničavanje kretanja, a treba pomno utvrditi i okolnosti u kojima policija može ući u nečiji dom bez nazočnosti svjedoka, a zbog obavljanja pretrage. Veća se pozornost mora pokloniti i proceduri oko uporabe sredstava za vezivanje – zaključio je zastupnik. Konstatirao je na kraju da je resorni ministar dobio preširoka ovlaštenja oko donošenja pratećih propisa. Predložio je da ministar Lučin donese ove propise, ali uz osiguravanje prethodne suglasnosti nadležnog parlamentarnog odbora, odnosno Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost.

Budući da je zaključen i iscrpljen broj zastupnika prijavljenih za raspravu, omogućeno je predstavniku predlagatelja da iznese završnu riječ. Zamjenik ministra unutarnjih poslova, **Josip Vresk**, podsjetio je da se podzakonskim aktima ne uređuju najbitnija pitanja policijskih ovlasti, nego se uređuju tehničke stvari. I on je podsjetio da se temeljem nedavnih ustavnih promjena, svi propisi objavljuju u »Narodnim novinama«. Zahvaljujući ovim okolnostima, javnost će biti pravovremeno i potpuno obaviještena o svim pojedinostima.

Govorio je i o broju ljudi u policiji koji se bave poslovima nadzora državne granice i cestovnog prometa. Ocijenio je da broj zaposlenih nije problem ovoga Zakona, nego problem ustroja, odnosno sistematizacije radnih mjesta. Što se tiče Službe za zaštitu ustavnog poretka, ona ostaje i dalje sa statusom kakav je imala do sada. Takvo će se stanje primjenjivati sve dok se ne donese novi Zakon o službi za zaštitu ustavnog poretka, koji je napisan i uskoro će dospjeti na zastupničke klupe. Smatra da je dobro uređeno i pitanje privremenog ograničenja jer ne ovisi o diskrecionoj ocjeni policijskog službenika, već je zakonski utvrđeno. Pojasnio je i

upite i amandmane koji su se dotaknuli pravne materije kojima se uređuje zaštita od požara. Smatra da ovi poslovi nisu samo u nadležnosti policije jer se pojedine radnje utvrđuju posebnim zakonima kao što je Zakon o vatrogastvu. Osvrnuo se i na dijelove zakonskog teksta kojima se obavještava javnost o važnim poslovima. Ocijenio je da je u predloženom zakonu točno navedeno da je policija, dakle svaki policijski službenik, dužan čuvati dostojanstvo čovjeka. Dodao je zatim da će se detalji propisati posebnim pravilnikom kako bi se mogli razraditi mehanizmi zaštite i onemogućiti zloupotrebe.

Predsjedavajući je time zaključio raspravu te podsjetio na prijedlog Odbora za pravosuđe koji predlaže da se ovaj zakonski prijedlog uputi u treće čitanje, a da se sve primjedbe i prijedlozi dostave predlagatelju da ih uzme u obzir radi izrade Konačnog prijedloga zakona. Predstavnik predlagatelja usprotivio se trećem čitanju i podsjetio da rečeni Odbor nije matični odbor. Postoje i dodatni razlozi, a iz ovoga Odbora nisu pripjeli amandmani na predloženi zakonski tekst. Istaknuo je zatim da su mjere tajnog praćenja izbačene iz teksta zakona, ali je ostavljena dosadašnja zakonska mogućnost, da ovaj dio poslova kontrolira sud.

IZJAŠNJAVANJE O AMANDMANIMA

U nastavku sjednice u ime Vlade o amandmanima se očitovao zamjenik ministra unutarnjih poslova, **Josip Vresk**. Najprije je prihvatio amandman **Branislava Tuška (SDP)** da se u početni tekst zakonskog akta ugradi riječ »građanima« kojom se naglašava subjekt zbog kojeg postoji policija, a to je čovjek i zaštita sloboda i njegovih prava, te s druge strane, promicanje tih sloboda i prava, jer je to pretpostavka razvitka demokratske, socijalne i pravne države. U tom kontekstu riječ »njihovih« uklapa se u cjelokupni tekst stavka 2. koji govori o temeljnim policijskim zadaćama i poslovima.

Vlada je prihvatila i amandmanski zahtjev **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** da se u članku 3. stavku 1. kojim se nabrajaju policijski poslovi utvrđeni Zakonom u točki 1. umjesto riječi »sloboda« stavi riječ »prava«. Nije, međutim, prihvaćen zahtjev dr. **Petra Turčinovića (IDS)** i **Stjepana Henezija (SDP)** da se lista popisa tih poslova

dopuni još jednim – nadzorom provedbe zaštite od požara i eksplozija. Kako je objasnio gosp. **Vresk** u točki 8. članka 3. kaže se kako su policijski poslovi i drugi poslovi određeni zakonom, a u dijelu protupožarne zaštite policija je nadležna kod izazivanja kaznenih djela ili prekršaja (izazivanja požara npr.).

Zastupnik **Turčinović** nije htio odustati od amandmana pa se o njemu glasovalo, ali nije prihvaćen. Time je istovjetan amandman zastupnika Henezija postao bespredmetan pa se o njemu nije glasovalo.

Vladin je predstavnik dao »zeleno svjetlo« amandmanu **Odbora za zakonodavstvo** da se u članku 4. stavku 2. i narednim odredbama riječi »samouprave i uprave« zamijeni riječima »i područne (regionalne) samouprave, a u članku 5. briše stavak 2, ali ne i amandmanski zahtjev iz članka 6. o obvezi Ravnateljstva da izvjesti podnositelja prijave o utvrđenom činjeničnom stanju i poduzetim mjerama u roku od 30 dana od dana prijama prijave. U ime Odbora amandman je povukla njegova predsjednica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)**.

U nastavku sjednice Vladin je predstavnik tek djelomično prihvatio amandman **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** na članak 7. Prema toj zakonskoj odredbi ministar unutarnjih poslova dužan je Zastupničkom domu najmanje jednom godišnje podnijeti pisano izvješće o obavljanju policijskih poslova, a amandmanom se traži da se, kada je u pitanju ovaj Odbor to čini i češće, na njegovo traženje, i za pojedinačne slučajeve. Vlada se složila s tim zahtjevom, ali ne i s prijedlogom unutar istog članka, da ministar unutarnjih poslova dostavlja izvješće o pritužbama građana na rad policije ovom Odboru, Odboru za predstavke i pritužbe, te Pučkom pravobranitelju i to najmanje dva puta godišnje, ali i češće na njihovo traženje. Odbijajući da prihvati potonji prijedlog zamjenik ministra je objasnio da je MUP tijelo državne i izvršne vlasti pa bi teško bilo predloženo ukomponirati u sustav državne uprave. Nakon tog objašnjenja predsjednica Odbora, **Đurđa Adlešić** povukla je amandman.

U stavku 2. članka 8. precizira se da policija izravno informira građane i pravne osobe o pitanjima iz svog djelokruga za rješavanje kojih postoji njihov osnovni interes, a zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** predlaže da se iza riječi »osnovni interes« briše točka, stavi zarez i doda »ne

prejudicirajući krivnju pravnih ili fizičkih osoba«. Tako bi se, kaže, onemogućila praksa policijskih priopćenja u kojima se navode imena privedenih građana. Krivnju određuje sud, a ne policija, pa se takvim priopćenjem nanosi šteta građanima, smatra zastupnica i amandmanski intervenira u navedenoj zakonskoj odredbi.

Vladin je predstavnik odbio prihvatiti amandman uz opasku da presumpcija nevinosti postoji u Zakonu o kaznenom postupku koji određuje da se nitko ne može smatrati krivim dok to ne utvrdi nadležni sud u pravomoćnoj osuđujućoj kaznenoj odluci. Predsjedatelj ovog dijela sjednice, **mr. Mato Arlović** primijetio je da je presumpcija nevinosti zajamčena Ustavom te da se ne presumira krivnja pravnih osoba. Zastupnica je, ipak, inzistirala na amandmanu, a zastupnici su se glasovanjem i ovaj put priklonili mišljenju Vlade.

Dodatkom u stavku 3. članka 9. **Branislav Tušek (SDP)** preciznije određuje eventualni sastav koordinirajućih tijela koja će dati doprinos zajedničkom razvijanju partnerstva između policije i civilnog društva, odnosno između policije i nevladinih organizacija i građanskih zajednica. Odbijajući da prihvati amandman Vladin je predstavnik objasnio da bi u skladu s ovim zakonom policija trebala raditi posao na temelju zakona, a ne surađivati u ovom segmentu, nakon čega je zastupnik povukao amandman.

Prema članku 10. policijski je službenik dužan u svako doba poduzeti nužne radnje radi zaštite života i osobne sigurnosti ljudi i imovine, a **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** zatražila je da se umjesto riječi »dužan« stavi riječ »može«, što Vlada nije prihvatila naglašavajući da u ovoj zakonskoj odredbi mora stajati predložena riječ koja označava obvezu. Na upit zastupnice na koji će se način kazniti onaj tko ne izvrši svoju obvezu gosp. **Vresk** je odgovorio da je to problem disciplinskog, odnosno stegovnog postupka, a nakon toga amandman je povučen.

U članku 11. Konačnog prijedloga navedeno je što sve MUP čini radi stvaranja uvjeta rada, a ista je zastupnica predložila brisanje te odredbe smatrajući je potpuno nepotrebnom budući da se ovdje radi o Zakonu o policiji, a ne Zakonu o MUP-u. Možda ta odredba i jeste nepotrebna u dijelu koji se odnosi na dio policijskih ovlasti, odgovara Vladin predstavnik, ali ovdje se radi o stvaranju materijalnih

i tehničkih uvjeta za rad policije, odnosno Ravnateljstva policije. U nastavku zastupnica je povukla amandman.

Na red je došao amandman **Kluba zastupnika HDZ-a**. Od izuzetne je važnosti, smatra Klub, da Ravnateljstvo policije uz praćenje i analizu stanja sigurnosti i pojave koje pogoduju nastanku i razvitku kriminaliteta prate i analiziraju prometne prekršaje, prekršaje javnog reda i mira, te prekršaj na državnoj granici. Ravnateljstvo mora utvrditi mjere i donositi program o graničnoj kontroli i osiguranju državne granice, a isto tako i program sigurnosti na cestama budući policijske uprave i policijske postaje trebaju te mjere provoditi, podvlači Klub i u tom smislu amandmanski intervenira u članku 12.

Odbijajući taj amandman Vlada je ustvrdila kako je to već pokriveno ovim zakonom, pogotovo sigurnost prometa na cestama i granična kontrola. U ime Kluba **Ivan Jarnjak (HDZ)** zatražio je da se usvoji ovaj amandman pa se pristupilo glasovanju, ali nije dobio potporu zastupnika.

Poštivanje dostojanstva maloljetne osobe

Smisao amandmana **Vesne Škare Ožbolt (DC)** je da Ravnateljstvom policije upravlja ravnatelj, koji ima rang pomoćnika ministra, te da se bira temeljem raspisanog javnog natječaja. Vladin je predstavnik to odbio prihvatiti, a DC-ova zastupnica objasnila da trebamo težiti depolitizaciji policije pa otuda prijedlog o biranju ravnatelja na temelju javnog natječaja.

S obzirom na to da se radi o specifičnom poslu Vlada ovdje nije predvidjela javni natječaj naprosto zato što smatra da ovakav sustav sam proizvodi kadrove koji su mu potrebni (profesionalce), a i Uredba o zvanjima koja će biti predmetom rasprava i na Vladi određuje koje stručne sprema i profili kadrova zadovoljavaju kriterij za mjesto ravnatelja policije, uzvratilo je **Vresk**. Javni natječaj ne sprječava nikoga da se unutar sustava javi na takav natječaj ako zadovoljava uvjete za to mjesto, primijetila je zastupnica **Škare-Ožbolt** i ustrajala na amandmanu, no on nije dobio podršku zastupnika.

Sastavnim dijelom zakona postao je **Vladin** amandman na članak 13. (novi stavci 2. i 3.) o svrstavanju policijskih uprava u četiri kategorije, te amandman **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** na čla-

nak 14. (novi stavak 4.) da prije podnošenja prijedloga glede imenovanja i razrješenja načelnika policijske uprave ravnatelj zatraži mišljenje županijske skupštine ili Skupštine Grada Zagreba.

Policijska uprava na području za koje je osnovana mora imati zadaću provođenja programa sigurnosti prometa na cestama, smatra **Klub zastupnika HDZ-a** i s tim u svezi amandmanski intervenira u članku 14. U članku 3. pobrojani su policijski poslovi utvrđeni ovim Zakonom pa je tako svoje mjesto našao i nadzor i upravljanje cestovnim prometom, upozorio je Vladin predstavnik te odbio prihvatiti amandman, ali je u ime Kluba zastupnik **Ivan Jarnjak (HDZ)** ustrajao na glasovanju no amandman nije dobio podršku zastupnika.

Istu je sudbinu doživio i sljedeći amandman **Kluba zastupnika HDZ-a** da policijskom postajom upravlja zapovjednik policijske uprave (članak 15. stavak 2). Gosp. **Vresk** je odbio prihvatiti amandman uz obrazloženje da je Vlada u predloženom zakonu nastojala što je više moguće izbjeći vojnu terminologiju. S tim se nije složio **Ivan Jarnjak (HDZ)** ustvrdivši da na nekoliko mjesta u zakonu piše »izdaje zapovijed«, te dodao kako se za tu terminologiju ne može reći da je isključivo vojna terminologija. Predložio je da se iz praktičnih razloga usvoji amandman tj. termin zapovjednik koji, kaže, nije u koliziji s našim jezikom, ponašanjem i intencijom zakona da bude demokratičan, a policija depolitizirana. Zastupnici su se priklonili Vladinom stavu i nisu prihvatili amandman. Time je bespredmetan postao istovjetan amandman zastupnice **Vesne Škare-Ožbolt (DC)**.

Vladin je amandman na članak 15. (svrstavanje policijskih postaja u tri kategorije i uredba kojom se to utvrđuje) postao sastavnim dijelom zakona kao i amandman **Odbora za zakonodavstvo** na članak 17. – tiče se poslova koje policijski službenik može obavljati bez odore.

Klub zastupnika HDZ-a amandmanski je intervenirao u članku 19. Za Klub je bitno da je u primjeni policijskih ovlasti policijski službenik dužan poštivati Ustav i zakone, dostojanstvo svake osobe, te druga temeljna prava čovjeka. Odbijanje amandmana Vlada je obrazložila konstatacijom da su svi građani Hrvatske, a ne samo policijski službenici dužni poštivati Ustav, zakone i dostojanstvo čovjeka.

Braneći amandman zastupnik **Vladimir Šeks (HDZ)** podsjetio je na prvi

usvojeni amandman (amandman zastupnika Tušeka) da policija građanima pruža zaštitu njihovih temeljnih ustavnih prava i sloboda i zaštitu drugih Ustavom zaštićenih vrijednosti u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima. Ne usvoji li se ovaj amandman tada je i onaj prvo predloženi, a od Vlade usvojen amandman suvišan, zaključio je Šeks. Amandman zastupnika Tušeka govori o zaštiti prava građana, a amandman Kluba zastupnika HDZ-a o tome da je policijski službenik dužan poštivati Ustav, zakone, dostojanstvo svake osobe, te druga temeljna prava čovjeka, podsjetio je **mr. Mato Arlović** dodajući još kako je svatko dužan poštivati Ustav, zakone i pravni sustav RH glede ljudskih prava i sloboda. Na kraju Klub je povukao amandmane.

Potom je Vlada prihvatila amandman **Odbora za zakonodavstvo** na članak 19. (u primjeni policijskih ovlasti policijski je službenik dužan poštivati dostojanstvo svake osobe te druga temeljna prava i slobode čovjeka) i amandman **Branislava Tušeka (SDP)** da je u primjeni policijskih ovlasti policijski službenik dužan postupati čovječno i poštivati dostojanstvo, ugled i čast svake osobe te druga temeljna prava čovjeka.

Nije, međutim, prihvatila **Tušekov** amandmanski zahtjev da se između više policijskih ovlasti primijeni ona kojom se s najmanje štetnih posljedica ugrožavaju ljudski životi i u najkraćem vremenu postiže njen cilj. Zastupnik je povukao amandman.

I sljedeći amandman ovog zastupnika doživio je istu sudbinu. Predložio je da se u članku 24. doda novi stavak 4. kojim bi se preciziralo da ukoliko nije nazočan roditelj ili skrbnik maloljetne osobe, policijski službenik, kod primjene policijske ovlasti, mora poštivati dostojanstvo te osobe. Odbijajući amandman gosp. **Vresk** je ustvrdio da je policijski službenik uvijek dužan poštivati dostojanstvo maloljetne osobe, a ne samo tom prilikom. U tom je trenutku zastupnik **Tušek** predložio postizanje konsenzusa oko toga te predložio novi tekst članka 24. prema kojem je policijski službenik prilikom primjene policijske ovlasti dužan posebno poštivati dostojanstvo maloljetne osobe.

Predsjedatelj ovog dijela sjednice **mr. Mato Arlović** rekao je kako ne može oko ovog biti konsenzusa ustvrdivši kako je u ovom slučaju puno jača odredba međunarodne Konvencije o zaštiti prava djeteta. Na to ga je zastupnik **Tušek** upozorio da on nije predstavnik predlagatelja

zakona već MUP i njegov predstavnik na sjednici, s čime se složio potpredsjednik **Arlović**. Istodobno je upozorio zastupnika da je tijekom ovog istupa ponudio amandman na već predloženi amandman, te da ga je morao dati u pisanoj formi. Niti **Đurđi Adlešić (HSLs)** nije bilo jasno u kojem svojstvu objašnjenja daje potpredsjednik Arlović, pa je zamolila da to čini predstavnik Vlade. Na to ju je predsjedatelj **mr. Arlović** upozorio da je zlorabila podignutu pločicu. Ako je već željela upozoriti na povredu Poslovnika tada se, kaže, zastupnica morala pozvati na konkretni članak, stavak i točku Poslovnika, a ona to nije učinila. No za to joj neće izreći kaznu ili opomenu jer to nema smisla činiti pred kraj zasjedanja Doma. Zastupnik **Tušek** pokušao je ponuditi amandman koji nije bio u pisanoj formi nudeći rješenje koje bi eventualno njega zadovoljilo, kaže Arlović, pa ga je u tom kontekstu pokušao upozoriti na spomenutu Konvenciju. Nakon tog objašnjenja SDP-ov je zastupnik povukao amandman.

»Pendrek« kao sredstvo prisile

Vlada nije prihvatila amandman **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** na članak 29. stavak 2. (tiče se sadržaja poziva na obavijesni razgovor). Odbor smatra da bi se u pozivu trebala naznačiti i uputa da osoba nije dužna davati obavijesti policiji, no gosp. **Vresk** je to odbio prihvatiti upozoravajući na članak 172. Zakona o kaznenom postupku gdje postoji obveza građana da daju takve obavijesti policiji. Reagirala je predsjednica Odbora **Đurđa Adlešić (HSLs)** upozorivši da je na sjednici Odbora Vlada prihvatila taj amandman te zatražila glasovanje o ovom amandmanskom zahtjevu. Zastupnici su glasovanjem odlučili ne prihvatiti amandman.

Vlada je prihvatila amandman **Jadranke Kosor (HDZ)** kojim je zastupnica zatražila brisanje stavka 3. članka 29. da se u pozivu na obavijesni razgovor istakne upozorenje da će u slučaju neopravdanog nedolaska osoba biti prisilno dovedena. Prisilno dovođenje osobe koje su pozvane na obavijesni razgovor predstavlja kršenje ljudskih prava, smatra zastupnica. **Vlada** je prihvatila amandman jer je, kako je rečeno, pokriven člankom 177. stavkom 3. Zakona o kaznenom postupku.

Branislav Tušek (SDP) predložio je da se u članku 32. novim stavkom precizira dužnost policijskog službe-

nika da prilikom dovođenja poštuje dostojanstvo čovjeka što Vlada nije prihvatila uz obrazloženje da je kroz cijeli zakon riješeno pitanje zaštite dostojanstva osobe, nakon čega je zastupnik povukao amandman. Iz istog razloga Vlada nije prihvatila ni slijedeći amandman istog zastupnika kojim je zatražio da se odredbe o dovođenju ne primjenjuju prema maloljetnim osobama ukoliko nije nazočan roditelj ili skrbnik, osim ako zbog posebnih okolnosti ili neodgovodnosti postupanja to nije moguće (članak 34. novi stavak 3.). Međutim, **Tušek** nije želio odustati od amandmana, kojim se, kaže, naglašava odnos prema maloljetnim osobama kojima je u tim trenucima potrebna potpora roditelja ili skrbnika radi psihofizičke stabilnosti i zaštite od eventualnih popratnih simbola (stres, šok ...). Glasovanjem amandman nije dobio dovoljnu potporu zastupnika (37 glasova »za«, 39 »protiv« i tri »suzdržana«).

U ime **Odbora za zakonodavstvo** njegova predsjednica **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** povukla je amandman na članak 37. stavak 1. kojim je zatraženo brisanje točke 4. po kojem se osobi smije privremeno ograničiti kretanje na određenom prostoru ili objektu radi pronalazanja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz da je počinjeno kazneno djelo, prijestup ili prekršaj te stavak 2. da privremeno ograničenje slobode kretanja ne smije trajati duže od ostvarenja cilja radi kojega je vlast primijenjena.

Uslijedilo je izjašnjavanje o amandmanu **Branislava Tuška (SDP)**, a smisao je da su sredstva ostvarena prodajom privremeno oduzetog predmeta prihod državnog proračuna i isključivo se koriste za program prevencije u MUP-u. Obrazlažući amandman zastupnik je naglasio da je uz represivnu djelatnost temeljna zadaća policije prevencija te da bi sva ostvarena sredstva valjalo usmjeriti ka programu prevencije koja mora podrazumijevati i jedan dio koji će biti usmjeren k daljnjoj izobrazbi – specijalizaciji policijskih službenika bez kojih nije moguće govoriti o efikasnoj prevenciji. Vlada nije prihvatila amandman, a isto su postupili i zastupnici.

Dr. Petar Turčinović (IDS) predložio je dopunu članka 46. novim stavkom prema kojem je policijski službenik dužan prekinuti primjenu poligrafskog ispitivanja ukoliko osoba od koje se traže obavijesti, nakon

što je dala pisanu suglasnost, izjavi da istu povlači, što je **Vlada** prihvatila. Isto je učinila i u slučaju amandmanskog zahtjeva **Odbora za zakonodavstvo** da se poligrafskom testiranju ne smije podvrgnuti osoba u stresnom stanju, a ne stanju šoka kako je u zakonskom prijedlogu, a uz trudnicu još i roditelja.

Na članak 48. podnesena su dva amandmana. Vlada je prihvatila amandman **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** da se u tom članku briše točka 2. koja daje ovlasti policijskom službeniku da uđe u poslovni prostor i obavi njegov pregled i pregled dokumentacije radi otkrivanja i osiguranja tragova kaznenog djela prijestupa ili prekršaja ili predmeta koji mogu poslužiti pri utvrđivanju činjenica. Nije, međutim, prihvaćen prijedlog **Odbora za zakonodavstvo** da se novim stavkom utvrdi dužnost policijskog službenika da prije pregleda preciziranog spomenutom točkom 2. navede osnova sumnje za obavljanje pregleda. Osnovnost sumnje može postojati protiv osobe, ali teško bi bilo govoriti o drugoj osnovnosti sumnje, rekao je gosp. **Vresk**. Predsjednica Odbora, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** ustrajala je na amandmanu ali su zastupnici bili istog mišljenja kao i Vlada.

U nabranjanju sredstava prisile (članak 54. stavak 1.) trebalo bi izbjeći riječ »palica«, smisao je amandmanskog zahtjeva **Branislava Tuška (SDP)** što Vlada nije uvažila. Braneći amandman zastupnik je rekao da je palica jedna od najbrutalnijih, najnehumanijih i anticivilizacijskih sredstava prisile te se pozvao na jedno istraživanje provedeno u četvrtim razredima srednjih škola u Splitu i Zagrebu, a napose među navijačkim nogometnim skupinama koje su pokazale da mladi ljudi kao najbrutalniji oblik sredstava prisile visoko na pijedestal stavljaju pendrek tj. palicu. Iskustvo ide u prilog tvrdnji da »pendrek« definitivno treba smjestiti u povijest sredstava prisile kao nešto što nas podsjeća na anticivilizacijsko vrijeme. I pored tog objašnjenja zastupnici su se priklonili Vladinom stavu.

Istu je sudbinu doživio i amandman istog zastupnika kojim je tražio brisanje članka 56. po kojem je uporaba palice dopuštena ako su blaži načini uporabe tjelesne snage bezuspješni ili ne jamče uspjeh. **Tušek** smatra da prije palice postoje mnoga sredstva prisile koja se mogu upotrijebiti, a više su civilizacijska i

manje bole (vođeni top, omamljivač, uspavljivač), ali je Vladin predstavnik odbio prihvatiti amandman, a jednako tako i zastupnici.

Uporaba vatrenog oružja

Prema Vladinom prijedlogu dopušteno je sredstva za vezivanje upotrijebiti i radi sprječavanja otpora osobe ili u slučaju odbijanja napada na policijskog službenika te kod omogućavanja izvršenja službenog zadatka (članak 57. stavak 1. točka 2.), ali je **Klub zastupnika HDZ-a** amandmanom zatražio da se izostavi dio rečenice »ili radi omogućavanja izvršenja službenog zadatka«, zato što je to preširoka i nedefinirana formulacija u koju se mogu svrstati baš sve situacije. **Vlada** je prihvatila taj amandman baš kao i amandman **dr. Petra Turčinovića (IDS)** o dopuštenoj uporabi sredstava za vezivanje radi onemogućavanja samoozljeđivanja ili ozljeđivanja druge osobe.

Amandmanom u članku 62. stavku 1. **Branislav Tušek (SDP)** želio je naglasiti da se vatreno oružje upotrebljava kao krajnje ili posljednje sredstvo prisile ako su sva druga sredstva prisile korištena bezuspješno ili ne jamče uspjeh. Zamjenik ministra unutarnjih poslova odbio je to prihvatiti uz opasku da je u zakonu točno opisano pod kojim se uvjetima smije upotrijebiti vatreno oružje, te da se ono uvijek koristi na kraju kada su iscrpljene gotovo sve druge mogućnosti. Zastupnik je povukao amandman.

Kaznena djela za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina i više nikako ne bi smjela biti u kategoriji za koje bi policijski službenik bio ovlašten uporabiti vatreno oružje, smisao je amandmanskog zahtjeva **Kluba zastupnika HDZ-a**. U ime Vlade gosp. **Vresk** odbio je prihvatiti amandman uz konstataciju da nije za očekivati da će policajac uporabiti vatreno oružje protiv izvršitelja nekih kaznenih djela koja se mogu npr. dogoditi pisanjem.

Braneći amandman zastupnik **Jar-njak (HDZ)** podsjetio je na činjenicu da se Hrvatska opredijelila protiv smrtno kazne ustvrdivši istodobno da je uporaba vatrenog oružja smrtna kazna bez obzira na koji način i u kojoj je situaciji bila. Klub, kaže, smatra da je kazneno djelo za koje se može izreći kazna zatvora u trajanju od pet godina preniska granica za uporabu vatrenog oružja. Na kraju amandman je povučen.

Istu je sudbinu doživio i slijedeći amandman **Kluba zastupnika HDZ-a**.

Člankom 67. stavak 1. dato je ovlaštenje policijskom službeniku da u obavljanju poslova na moru i unutarnjim plovnim putovima uporabi vatreno oružje ako se progonjeni plovni objekt ne zaustavi nakon upućenog vidljivog ili čujnog poziva na zaustavljanje s udaljenosti koja mu nesumnjivo omogućuje primanje poziva. Klub podsjeća da Hrvatska ima i plovne rijeke Dunav i dijelom Savu koje su ujedno i granica prema susjednim državama pa ih je potrebno obuhvatiti ovim Zakonom jer imamo patrolne čamce koji nadziru graničnu crtu na Dunavu. Vladin je predstavnik odbio prihvatiti amandman ustvrdivši da se rijeke u ovom Zakonu nazivaju unutarnjim plovnim putovima, a zastupnik **Jarnjak** ustvrdio da bi prihvatilo to obrazloženje kada bi se more negdje nazvalo vanjski, rijeke unutarnji plovni putovi. Ovako, kaže inzistira na amandmanu, no glasovanjem zastupnici su samo potvrdili Vladino mišljenje.

Zahtjev **Branislava Tuška (SDP)** da policija vodi evidenciju ne samo o predstavkama već i upozorenjima građana Vlada je odbila objasnivši da pisana predstavka može u samom sadržaju imati upozorenje. Upozorenje građana, objasnio je **Tušek**, predstavlja svojevrsnu informaciju i nagovještaj, koje valja respektirati i iznova ozbiljno prihvatiti kao bitan element prevencije u eventualnoj preventivnoj zaštiti sigurnosti građana. Stoga drži da o takvim upozorenjima treba voditi veoma preciznu evidenciju. I pored toga objašnjenja zastupnici nisu prihvatili amandman.

Zastupnik nije bio bolje sreće ni sa sljedećim amandmanom tražeći da se svakom građaninu jamči sigurnost i tajnost osobnih podataka. Sigurnost i tajnost osobnih podataka nije predmet ovog zakona već Zakona o zaštiti osobnih podataka, rekao je gosp. **Vresk** i odbio ovaj amandman, a zastupnik ga nakon toga povukao.

Amandmanom **Kluba zastupnika HDZ-a** predloženo je da se članci 88. i 89. zamijene tako da članak 88. postane 89., a članak 89. članak 88. Klub drži da je po sadržaju tih članaka logičan predloženi redoslijed, ali **Vlada** se s tim nije složila smatrajući da je nomotehnički ispravniji njezin slijed tih članaka, a u ime Kluba **Ivan Jarnjak (HDZ)** povukao je amandman.

Depolitizacija policijskih službenika

Sadržaj odredbe članka 91. odnosi se na staž u povećanom trajanju, radi

otežanih uvjeta rada i prirode obavljanja poslova, tako da se policijskom službeniku svakih 12 mjeseci efektivnog rada računa kao 16 odnosno 14 mjeseci staža osiguranja. **Klub zastupnika HDZ-a** predložio je da se briše zadnji dio rečenice o 14 mjeseci staža osiguranja.

Vlada smatra da je njezino rješenje ispravnije, rekao je **Vresk** odbijajući amandman, a **Ivan Jarnjak (HDZ)** braneći amandman rekao kako se radi o izuzetno ozbiljnoj temi koja neposredno zadire u prava čovjeka. Nitko nije stalno na osiguranju već se poslovi policijskog službenika mijenjaju prema potrebi službe. Uz to, kaže nejasno je odnosi li se ta odredba na osiguranje crte državne granice.

Zamjenik ministra složio se s ocjenom da su policijski poslovi teški ali ne i s tim da su baš svi podjednako teški te odbio amandman, a isto su glasovanjem učinili i zastupnici.

Istu je sudbinu doživio i sljedeći amandman **Kluba zastupnika HDZ-a**. Odredbom članka 45. Konačnog prijedloga zakona precizirano je da se policijski službenik ne smije stranački organizirati niti politički djelovati u Ministarstvu. Klub, međutim, predlaže formulaciju prema kojoj se policijski službenici ne smiju stranački organizirati niti politički djelovati za vrijeme radnog vremena. Smatraju, naime, da takva formulacija obuhvaća sve situacije u kojima bi se našao taj službenik, a zakonom predloženo odnosi se samo na Ministarstvo.

Po ocjeni **Josipa Vreska** članak 95. Konačnog prijedloga zakona na dovoljno dobar način rješavao pitanje depolitizacije političkih službenika. Ustavno je pravo čovjeka na političko udruživanje, i zakonom se zabranjuje takvo što unutar Ministarstva – rekao je Vladin predstavnik i odbio prihvatiti amandman. Zastupnici su pozvani da glasuju o amandmanu, međutim, nisu ga prihvatili.

Slijedeći po redu bio je amandman **Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost** da policijski službenici ne smiju u službenoj odori prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima, osim ako su u službi. **Vlada** je prihvatila amandman, a isto tako i amandmanski zahtjev članka 95. **Branislava Tuška (SDP)** na članak 109., ali uz jedan uvjet. Prema prijedlogu SDP-ova zastupnika Ministarstvo može dodijeliti godišnje nagrade, zahvalnice ili priznanja jedinicama lokalne samouprave, nevladinim organizacijama,

građanskim udrugama i građanima. **Vlada** se slaže s tim prijedlogom pod uvjetom da se iz navedene formulacije izbaci riječ »nagrade«. Predsjedatelj ovog dijela sjednice predložio je iz redaktorskih razloga formulaciju po kojoj Ministarstvo može dodijeliti zahvalnice ili priznanja, ali treba brisati riječ »godišnje nagrade« budući da zahvalnice mogu biti godišnje, petogodišnje i desetogodišnje.

Gosp. **Vresk** složio se s ovom formulacijom, a isto tako i zastupnik **Tušek**.

Amandmanski zahtjev **Kluba zastupnika HDZ-a** da se u članku 111. riječ »lakše« zamijeni riječju »laka« **Vlada** nije prihvatila, a uz konstataciju da je vidio puno zakona i pravilnika ali nigdje nije pisalo »lakše« i »teže« nego npr. »laka povreda rada na dužnosti«, zastupnik **Ivan Jarnjak** povukao je amandman Kluba. Isto je tako povučen i amandman **Kluba** na članak 112. da riječ »teže« zamijeni riječ »teške«.

U cijelosti je prihvaćen amandman **Snježane Biga-Friganović (SDP)** na članak 126. Prema prijedlogu zastupnice specifičnu zdravstvenu zaštitu zaposlenika Ministarstva provodi i organizira Dom zdravlja MUP-a kao zdravstvena ustanova u vlasništvu RH. Dom zdravlja pruža i primarnu zdravstvenu zaštitu zaposlenicima MUP-a i članovima njihovih obitelji te drugim osiguranicima, na osnovi njihovog slobodnog izbora liječnika i ustanove, kao i druge zdravstvene ustanove koje ispunjavaju za to zakonom propisane uvjete. Na Dom zdravlja osnovan i organiziran prema odredbi stavka 1. i 2. ovoga članka shodno se primjenjuju opći propisi kojima se uređuje osnivanje, djelatnost i upravljanje zdravstvenim ustanovama.

Člankom 129. stavci 1. i 2. utvrđuju se ovlasti Vlade i ministra unutarnjih poslova za donošenje propisa te rok u kojem se propisi moraju donijeti, a zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** upozorava da je neuobičajeno u demokratskom svijetu da se ministru policije daju tako široke ovlasti, i drži da je potrebno da se sadržaj i način provedbe policijskih ovlasti odrede zakonom, pa čak predlaže i naziv Zakon – Zakon o policijskim ovlastima. **Vladin** je predstavnik odbio prihvatiti amandman uz obrazloženje da se Vlada dugo mučila oko naziva zakona i oko toga što će biti njegov sadržaj. Bilo je ideja da se pišu čak tri odvojena propisa, ali je na kraju odlučeno da to ipak bude samo jedan zakon s predloženim nazivom. Zastupnici su bili istog mišljenja kao i Vlada.

Posljednjim svojim amandmanom **Klub zastupnika HDZ-a** zatražio je da se u članku 129. stavku 2. brišu podstavci 5., 7., 10., 11. i 16. te novim stavkom 2. navedu pravilnici koje će ministar unutarnjih poslova predložiti Vladi, a kojima će se pobliže propisati postupanje policijskih službenika. S obzirom na to da se radi, uglavnom, o problematici koja neposredno zadire u osnove ljudskih prava i sloboda, Klub smatra da bi uz suglasnost Odbora za unutarnju poli-

tiku i nacionalnu sigurnost, Vlada trebala potvrditi te propise.

Gosp. **Vresk** nije prihvatio amandman naglasivši da se u spomenutoj odredbi navode pravilnici koji se bave tehničkim pitanjima, ali se **Vladimir Šeks (HDZ)** nije složio s tom konstatacijom. Uslijedilo je glasovanje o amandmanu, ali on nije prihvaćen.

Zatim je prihvaćen **Vladin** amandman koji je postao sastavnim dijelom ovog zakona. Novim stavkom 4. u članku 132. Vlada je propisala da će

uredbom propisati zvanja i položaje osoba iz stavka 3. ovoga Zakona (državni službenici i namještenici Ministarstva) te uvjete njihova razvrstavanja u platne razrede i vrijednosti koeficijena složenosti poslova radnih mjesta na koja se raspoređuju.

Time je okončano očitovanje o amandmanima, pa je sa 81 glasom »za«, dva »protiv« i jednim »suzdržanim« Zastupnički dom donio Zakon o policiji, u skladu s Vladinim prijedlogom i prihvaćenim amandmanima.

M. S.; V. Ž.; J. Š.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Posjedovanje droge ipak kazneno djelo, a ne prekršaj

Pred zastupnicima obaju domova Hrvatskog sabora našao se **Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u trećem čitanju**. Nakon što su radna tijela domova uputila pozitivna mišljenja i **Županijski dom podržao donošenje predmetnog zakona, te usvojeni neki od podnesenih amandmana, zajedno s amandmanima Vlade, zastupnici Zastupničkog doma su jednoglasno (95 glasova »za«) donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.**

O PRIJEDLOGU

O Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona već smo pisali u »Izvešćima Hrvatskoga sabora«, broj 268., 16. lipnja 2000. godine pod naslovom: »Posjedovanje droge – kazneno djelo ili prekršaj«, a o Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona u »Izvešćima Hrvatskoga sabora«, broj 277., od 30. listopada 2000. godine na strani 36, pod naslovom: »U trećem čitanju zajedno s prijedlozima zakona o drogama i prekršajima.«

Kod prikazivanja zakonskog prijedloga u trećem čitanju koristili smo se uvodnim izlaganjem zamjenika ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, **Ranka Marijana**.

Velik dio primjedbi i prijedloga iznesenih u drugom čitanju unesen je u

zakonski prijedlog. Unutarnji pravni poredak usklađen je s preuzetim međunarodnim obvezama, među ostalim je precizirano i da strane službene osobe mogu biti počinitelji kaznenih djela. Kvalitetnije su uređeni slučajevi kaznenih djela protiv okoliša. Kazneni je zakon izmjenama i dopunama predviđeno uskladiti i s Ustavom Republike Hrvatske u kojem je izjednačeno državno i privatno vlasništvo. Do sada je naime, državno vlasništvo imalo određene privilegije prilikom pokretanja postupka po službenoj dužnosti, u odnosu na privatno.

Jača zaštita slabijih i nemoćnih, prije svega djece i žena. Pokretanje kaznenog postupka protiv nasilja u obitelji do sada se činilo po službenoj dužnosti ili oštećena stranka po prijedlogu, što je diskriminiralo oštećenu stranku. Uvedeno je i novo kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji, koje do sada nije bilo sankcionirano. Povišene su kazne kod spolnog zlostavljanja ili iskorištavanja maloljetnika, a strogo će se sankcionirati i silovanje maloljetnih osoba. U okviru radnopravne zaštite, proširena je osnova povrede prava na rad i kaznenopravna zona kriminalizacije svih oblika diskriminacije.

Učinjena su i značajna poboljšanja kod sankcioniranja nesavjesnog gospodarskog poslovanja i sklapanja štetnog ugovora, te je predloženo da

za ta djela odgovara i osoba unutar pravnog subjekta, bez obzira na većinski udio u pravnoj osobi. Do sada za ta djela zapravo nije odgovarao vlasnik poduzeća. Povećana je i kazna zatvora do 5 godina zatvora, ako uslijed nesavjesnog financijskog poslovanja nastupi materijalna šteta većih razmjera ili pravna osoba dođe u stečaj. Kod kaznenog djela pranja novca ili prikrivanja protuzakonito pribavljenog novca uklonjen limit za izricanje sankcija, te se izjednačuje pranje novca s bilo kojim djelom prikrivanja protuzakonito pribavljenih sredstava.

Također je predloženo i ukloniti obvezu uništavanja predmeta u određenim slučajevima, jer je te stvari moguće bolje iskoristiti. Niz prijedloga je redakcijske naravi, s ciljem usuglašavanja tehničkog leksikusa Zakona.

• Uvažavajući mišljenja iz saborske rasprave glede članka 173. Kaznenog zakona (posjedovanje opojnih droga – prekršaj ili kazneno djelo), odlučeno je ne intervenirati u taj članak i ostaviti ga u domeni kaznenog djela.

Uvažavajući mišljenje saborske većine glede članka 173. Kaznenog

zakona (posjedovanje opojnih droga – prekršaj ili kazneno djelo), odlučeno je ne intervenirati u taj članak i ostaviti ga u domeni kaznenog djela. Paralelno s drugim čitanjem zakonskog prijedloga u saborsku je proceduru ušao Prijedlog zakona o zloporabi opojnih droga.

RADNA TIJELA

Odbori ŽUPANIJSKOG doma za Ustav i Poslovník, za zakonodavstvo te za pravosuđe, izbor i imenovanja, nakon provedenih rasprava odlučili su predložiti Županijskom domu da podupre donošenje izmjena i dopuna Kaznenog zakona.

Positivna stajališta o zakonskom prijedlogu zauzeli su i **odbori ZASTUPNIČKOG doma za zakonodavstvo, za pravosuđe te za obitelj, mladež i šport,** koji je o predmetnom zakonskom aktu raspravljao u svojstvu matičnog radnog tijela.

AMANDMANI

Klub zastupnika SDP-a podnio je nekoliko amandmana na zakonski prijedlog u trećem čitanju. Amandmanom na članak 11. zakonskog prijedloga predloženo je dodati članak 11a. kojim bi se u članak 52. Kaznenog zakona unijela odredba kojom se regulira razmjerno smanjenje zapriječene kazne zatvora ako osuđenik isplati dio novčane kazne, odnosno obustavljanje izvršenja kazne zatvora ako osuđenik isplati novčanu kaznu u cijelosti.

Amandmanom na članak 17. izmjena i dopuna Zakona predloženo je izostaviti definiranje grupe čiji je cilj počinjenje jednog kaznenog djela, jer bi se na taj način pojam grupe ljudi izjednačio s pojmom suučesništva.

Amandmanom na članak 23. izmjena i dopuna predloženo je izmijeniti članak 173., stavak 1. Kaznenog zakona na način da neovlašteno posjedovanje opojnih droga prestaje biti kazneno djelo, jer se postupak u tim slučajevima vodio uglavnom protiv ovisnika, koji potom više nisu mogli biti svjedoci u postupcima protiv počinitelja mnogo težih kaznenih djela. Ta bi djela trebala uvrstiti među prekršajna djela, što je sukladno prihvaćenom Prijedlogu zakona o sprječavanju zloporabe opojnih droga. Radi preciznosti amandmanom je također predloženo da se pojam »držati« zamijeni riječju »posjedovati«,

a predloženo je i brisanje kazne dugotrajne kazne zatvora, jer je ona zapriječena samo za najteže i najpogibnije oblike teških kaznenih djela, te radi omogućavanja primjene uvjetne osude.

Zastupnici SDP-a podnijeli su amandman na članak 38. zakonskog prijedloga, kojim se predlaže članak izmijeniti na način da se za pokušaj prijevare u osiguranju ne uvodi posebna kategorija kazni, budući da takva djela već spadaju pod kategoriju prijevara prilikom poslovanja s novcem, a istim je amandmanom predloženo ostati pri blažoj kazni za ta djela, jer se zloporaba osiguranja odnosi samo na kažnjavanje pripremnih radnji, koje ne bi bile kažnjive, kad ne bi postojalo to kazneno djelo. Pored novčane kazne, predloženo je zapriječiti kaznu zatvora do dvije godine, a ne do tri, kako je predložio predlagatelj.

Amandmanom na članak 47. zakonskog prijedloga predloženo je brisanje dijela članka 282., stavak 1., i zadržavanje mogućnosti da se za stečaj i neodgovorno postupanje u financijskom poslovanju pravne osobe na odgovornost pozove i fizička osoba unutar pravne osobe.

Amandmanom na članak 51., stavak 1., izmjena i dopuna Zakona predloženo je zadržati u tekstu članka 291. Zakona riječ »svjesno«, jer ona odražava subjektivnu stranu kaznenog djela nesavjesnog postupanja u gospodarskom poslovanju. Na taj bi se način izbjeglo da svaka odgovornost za štetu prema odredbama trgovačkog prava povlači i kazneno-pravnu odgovornost.

Amandmanom na članak 52. predloženo je članak 293. Kaznenog zakona izmijeniti na način da se brišu pojmovi »akceptni nalog« i »čekovi za koje se zna da nemaju pokrića«, jer je to obuhvaćeno pojmom »instrumenata osiguranja plaćanja«. Prijevara u gospodarskom poslovanju uskladila bi se s prijevarom iz članka 224. Kaznenog zakona, čiji je kvalificirani oblik, na način da se neprecizno određenje »ili na drugi način dovede nekoga u zabludu« zamijeni određenjem »ili na drugi način lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica dovede nekoga u zabludu«.

Amandmanom na članak 31. zakonskog prijedloga, a odnosi se na tekst članka kako je utvrđen amandmanom Vlade Republike Hrvatske, članak 333. Kaznenog zakona predloženo je izmijeniti tako da se obrazloži i sam opis kaznenog djela, zajedno sa

zapriječnim kaznama, pa je i u spomenutom članku bilo potrebno precizirati da je udruživanjem radi počinjenja kaznenog djela u biti suučesništvo, a bez predloženih izmjena članka 333. dvojbena je kad se radi o udruživanju radi počinjenja kaznenog djela, a kad se radi o suučesništvu.

Amandmanom na članak 75. Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predloženo je uskladiti naziv državnog parlamenta s nazivom koji je upotrijebljen u Ustavu Republike Hrvatske.

Klub zastupnika HSLA-a podnio je amandman na članak 195. Kaznenog zakona koji bi se izmijenio na način da se pooštre kazne za zlostavljanje maloljetnih osoba i takvo postupanje, bez obzira je li do takvog postupanja došlo radi zarade ili ne. Takvo ponašanje ne smije ostati nesankcionirano, a u direktnoj je koliziji s člankom 19. Konvencije o pravima djeteta iz 1989. godine.

Zastupnik u Zastupničkom domu, **Luka Trconić (HSS)** podnio je amandman na članak 2. zakonskog prijedloga, odnosno na članak 19. Kaznenog zakona, kojim je predloženo brisati dio članka, budući da je nepotreban jer se kazneni progon uvijek poduzima radi primjene kaznenog zakonodavstva.

Amandmanom na članak 3. Konačnog prijedloga, a kojim je predloženo intervenirati u članak 20. Kaznenog zakona, predloženo je izmijeniti na način da se on sadržajno precizira, i to tako da bude razvidno kako se zastara prekida ne samo radnjama radi pokretanja kaznenog postupka, već svakom radnjom kaznenog postupka, dakle i onom koja se poduzima nakon što je kazneni postupak pokrenut.

Amandmanom istog zastupnika na članak 10. Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama predloženo je unijeti novi stavak u postojeći članak 40. Kaznenog zakona, a kojim bi se odredilo kako se neubrojivu osobu može smjestiti u psihijatrijsku ustanovu prema odredbama Zakona o zaštiti osoba s duševnim smetnjama, jer do sada zakonom nije bilo predviđeno da o takvim slučajevima odlučuje sud u kaznenom postupku o opasnosti od neubrojivog ponašanja.

Amandmanom na članak 33. izmjena i dopuna Kaznenog zakona predloženo je izmijeniti članak 215a. Kaznenog zakona na način da se umjesto pravno upitnih termina glede zlostavljanja unutar obitelji, uvrste

zakonski i kaznenopravno precizni termini.

Katica Sedmak (SDP), zastupnica u Zastupničkom domu Hrvatskog sabora podnijela je amandman na članak 17., stavak 3., odnosno članak 89. Kaznenog zakona, kojim je predloženo pod kazneno djelo nasilničkog ponašanja u obitelji uvrstiti i takvo ponašanje među bivšim supružnicima i bivšim izvanbračnim drugovima.

Amandman istog sadržaja podnijela je i zastupnica **Dubravka Šuica (HDZ)**.

Zastupnik **Stjepan Dehin (HSS)** podnio je amandman kojim predlaže da se članak 254., stavak 1. dopuni na način da se među kažnjiva djela uvrsti i izazivanje buke na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete življenja ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, budući da je buka preko 82 decibela štetna za zdravlje.

AMANDMANI VLADE

Vlada Republike Hrvatske podnijela je nekoliko amandmana. Amandmanom na članak 17. Konačnog prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona predloženo je u članku 89., stavak 3. Kaznenog zakona pobliže definirati tko sve spada u kategoriju službene osobe, a u stavku 6. brisati riječi »poduzeće« i »javno poduzeće«. Također je predloženo u stavku 22. pobliže definirati grupu ljudi (najmanje tri osobe) koje su se udružile radi počinjenja jednog ili više kaznenih djela, te dodati novi stavak 30. u kojem bi se među članove obitelji u smislu Kaznenog zakona uvrstili i bivši bračni i bivši izvanbračni drugovi.

Amandmanom je predloženo i brisanje članka 61. Konačnog prijedloga, budući da je kazneno djelo udruživanja rad počinjenja kaznenog djela iz članka 333. Kaznenog zakona temeljno kazneno djelo, a članak je imao ozbiljne nedostatke i dvojbe u tumačenju, jer opis kaznenog djela organiziranog kriminala nije bio usuglašen s definicijom grupe ljudi iz članka 89., stavka 22., Kaznenog zakona. Budući da je to u međuvremenu učinjeno nije potrebno mijenjati naslov i opis kaznenog djela iz članka 333. važećeg Kaznenog zakona.

Amandmanom je predloženo u članku 72. Konačnog prijedloga uskladiti naziv državnog parlamenta s nazivom iz Ustava Republike Hrvatske.

RASPRAVA

Nakon što je **Dubravko Palijaš**, pomoćnik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, uvodno upoznao zastupnike Županijskog doma s promjenama u zakonskom prijedlogu u odnosu na treće čitanje, te da nije bilo prijavljenih za raspravu o ovoj temi, zastupnici su **jednoglavno podržali donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona**.

Nakon što je zamjenik ministra pravosuđa, lokalne uprave i samouprave, **Ranko Marijan** uvodno obrazložio zakonski prijedlog u trećem čitanju, u ime Kluba zastupnika SDP-a govorila je zastupnica **Ingrid Antičević-Marinović**. Klub zastupnika SDP-a podupire donošenje izmjena i dopuna Kaznenog zakona. Smatra da je Kazneni zakon, uz građanski zakon jedan od temeljnih zakona države i po njima se ocjenjuje pravna uređenost jedne zemlje, kao i njezina demokratičnost. Zakonskim se prijedlogom uklanjaju sve nepreciznosti, nedorečenosti i neusuglašenosti pravnih instituta s osnovnim načelima Ustava Republike Hrvatske, ali i međunarodnog prava. Zastupnicima SDP-a stalo je do toga da se iz zakonskih akata ukloni svako uplitanje aktualne politike i podređenost kaznenih odredbi interesima vladajuće strukture, kao što je to bio slučaj s mini-reformom iz 1996. godine.

Kvalitetna rješenja ugrađena u izmijenjeni i dopunjeni Kazneni zakon

»Kaznene su sankcije najteže sankcije pravnog poretka i one vrlo često pogađaju čovjeka, njegovu vrijednost, slobodu, čast, ugled i imovinu, a taj zakon određuje i čovjekovu sudbinu«, ocijenila je Antičević-Marinović. Zastupnici SDP-a vide Kazneni zakon kao jedan od načina na koji se

društvo u okviru šireg sustava društvene zaštite suprotstavlja kriminalitetu koji ugrožava socijalni i pravni poredak, osnovne vrijednosti čovjeka i zajednice. Kazneno zakonodavstvo u svojoj primjeni mora vjerno ocrtavati osnovne elemente, ali i vremensku komponentu. U kvalitetnom su zakonu ugrađeni i principi zaštite protiv samovolje zakonodavca i sudbene vlasti.

Naročito pozdravljaju izjednačavanje privatnog i državnog vlasništva, te pojačanu zaštitu oštećenika, poglavito onih koji su izloženi nasilju u obitelji, koje je u sudskoj praksi do sada vrlo rijetko bilo sankcionirano. Novina je i obveza na zaštitne i sigurnosne mjere psihosocijalne terapije zlostavljača.

Zakonskim se prijedlogom konačno ispravlja velika nepravda zbog koje su žrtve silovanja mogle pokrenuti postupak po prijedlogu, a od sada će se to činiti po službenoj dužnosti. Kod kaznenog djela ubojstva iz članka 91., točke 3., predlagatelj je intervenirao na način da se izmjenama i dopunama Zakona sada izbjegava situacija da se osoba koja je usmrtila jednu osobu može teže kazniti, nego osoba koja je usmrtila više osoba.

Zastupnici SDP-a drže da mogu još više pridonijeti poboljšanju predmetnog zakonskog prijedloga, pa su stoga podnijeli i nekoliko amandmana, koje je usmeno obrazložila zastupnica Ingrid Antičević-Marinović.

Jadranka Kosor govorila je u ime Kluba zastupnika HDZ-a, te je tom prilikom istaknula sva poboljšanja koja je unio predmetni zakonski prijedlog u Kazneni zakon. Pozdravila je spremnost saborskih zastupnika i predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske da se o ovoj važnoj temi raspravlja po treći put, kako bi se osiguralo da donesene izmjene i dopune Zakona budu doista kvalitetne i da oslikavaju rezultat zauzimanja iskristaliziranih stavova. Klub zastupnika HDZ-a od početka je rasprave o ovoj temi isticao potrebu za pojačanom zaštitom od svih oblika nasilja i svoje protivljenje dekriminalizaciji posjedovanja droge.

Poticaj za promjene u dijelu Kaznenog zakona koji se odnosi na sankcioniranje svih oblika nasilja u obitelji došao je upravo iz redova zastupnika HDZ-a, a zastupnica je osobno predlagala izjednačavanje žrtava nasilja u obitelji s onima izvan obitelji, izmjenama članaka 102. i 188. Kaznenog zakona. Također, kod djela

silovanja u braku postupak se više neće pokretati povodom prijedloga.

Zastupnici HDZ-a prije svega se nadaju preventivnom i edukativnom učinku ovako izmijenjenog i dopunjenog Kaznenog zakona, budući da podaci s terena ukazuju da je nasilje u obitelji, najčešće nad ženama i djecom u stalnom porastu. Podsjetila je i na ustavnu odredbu koja govori o jednakosti spolova i dodala kako je i ministar Ivanišević, ničim izazvan, nedavno »zalijepio verbalnu pljusk« zastupnici Bajt, zato što je žena.

U tom smislu snažno podupire i novi članak 215a., kojim je predviđeno kaznom zatvora od 3 mjeseca do 3 godine kazniti člana obitelji, koji nasilničkim, osobito drskim ponašanjem ili zlostavljanjem u ponižavajući položaj dovede člana obitelji.

Iz istih razloga podupire i izmijenjeni i dopunjeni članak 331. (do pet godina zatvora za nasilničko ponašanje na javnom mjestu), a zadovoljni su i s prihvaćanjem njihovog prijedloga za povećanje kazne zatvora za djela protiv spolne slobode i spolnog čudoređa (članak 189.).

Zastupnici HDZ-a su od početka rasprave inzistirali da se djelo posjedovanja droge ne dekriminalizira, odnosno da se ne okarakterizira kao prekršaj, iz više razloga, među ostalim zbog činjenice da postojeća rješenja u svom zakonodavstvu imaju mnoge zemlje Europe i jer se protiv prijedloga izjasnila Hrvatska biskupska konferencija. Ne ohrabruje, doduše, najava Vlade Republike Hrvatske da će ponoviti prijedlog o dislokaciji kaznenog djela posjedovanja droge, iako je velika većina zastupnika, neovisno o stranačkoj pripadnosti bila protiv te intervencije. Ministar Ivanišević je na sjednici Odbora za zakonodavstvo kazao kako se očekuje da će politička elita ubuduće zauzimati manje konzervativne stavove, međutim, nije realno misliti kako će zastupnici izmijeniti svoja mišljenja, pa će taj prijedlog morati pričekati neki drugi saborski saziv, ocijenila je Jadranka Kosor.

U Hrvatskoj postoji 13 tisuća registriranih ovisnika, a podaci Udruge roditelja liječenih ovisnika upozoravaju da je prava brojka puno veća, 35 tisuća mladih dnevnih puša marihuane, za koju se ispostavilo kako nije baš bezopasna, 7 tisuća mladih dnevnih uživa heroin, a tisuću njih kokain – sve su to podaci koji zabrinjavaju.

Hrvatske su škole opsjednute dilemama, za čije bi kazneno djelovanje trebalo zapriječiti najviše moguće kazne.

• Dekriminalizacija posjedovanja droge predstavljala bi poruku da je takvo ponašanje zapravo dopušteno.

Dekriminalizacija posjedovanja droge predstavljala bi poruku da je takvo ponašanje zapravo dopušteno.

Zastupnici HDZ-a zahvaljuju svim zastupnicama i zastupnicima koji su zauzeli ovakvo stajalište i usprotivili se prijedlogu Vlade glede članka 173. Kaznenog zakona. Peticiju koju su organizirali Zajednica žena i mladeži HDZ-a uoči trećeg čitanja ovog zakonskog prijedloga potpisalo je 35 tisuća ljudi.

Zastupnici HDZ-a glasovat će za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

Vlada nije predlagala dekriminalizaciju

Za ispravak netočnog navoda javio se mr. **Marin Jurjević (SDP)**, jer drži kako je zastupnica Kosor netočno interpretirala prijedlog Vlade da se djelo posjedovanja droge prenese iz kaznenog u prekršajno područje. Ne radi se ni o kakvoj dekriminalizaciji, već naprosto o drugačijem obliku kažnjavanja posjedovanja droge, te pokušaju da se izbjegne manipulacija javnosti, a kažnjavanje ovisnika kao veliki uspjeh borbe protiv narkomafije.

Jadranka Kosor odgovorila je kako nije manipulirala javnošću i kako i dalje stoji kod onog što je rekla.

Mr. **Jurjević** ponovno se javio za ispravak netočnog navoda, jer se radi o zakonskim aktima, a ne o umjetničkom mišljenju. Činjenica je da je Vlada predlagala drugačiji oblik kažnjavanja, a ne dekriminalizaciju.

Jadranka Kosor se javila potom za ispravak netočnog navoda jer drži da je Vlada upravo predlagala dekriminalizaciju, ali ne i legalizaciju, kako je to često pogrešno interpretirano u medijima.

Dr. **Anto Kovačević (HKDU)** javio se također za ispravak netočnog navoda, jer drži da je točno da se u javnosti stekao dojam da se radi zapravo o legalizaciji posjedovanja droge, jer je čitava rasprava išla u krivom smjeru. Trebalo se ranije zapitati ima li od takvih prijedloga korist država ili dileri droge, te ima li mladi čovjek ikakve koristi, mišljenja je zastupnik Kovačević.

Za ispravak netočnog navoda ponovno se javio zastupnik **Marin Jur-**

jević, ponavljajući kako Vlada ni u jednom trenutku nije predlagala legalizaciju posjedovanja droge. Uostalom od 1996. godine i intervencija HDZ-ove Vlade u Kazneni zakon nije se smanjio broj ovisnika.

Jadranka Kosor, ispravljajući netočan navod, nije željela da joj se imputira kako je kazala da je Vlada predlagala legalizaciju posjedovanja droge, ili da manipulira javnošću, budući da nije ona bila ta koja je govorila da od pušenja marihuane nema štetnih posljedica.

Ingrid Antičević-Marinović (SDP) je, ispravljajući netočan navod zastupnice Kosor, kazala kako ona zapravo imputira zastupnicama koalicije da su oni govorili kako pušenje marihuane nije štetno. Ispravkom netočnog navoda također je željela popratiti i činjenicu da oni koji sada govore o potrebi ostavljanja djela iz članka 173. Zakona u domeni kaznenog djela nikada nisu govorili o borbi protiv pravog kriminala i gonjenju dilera, te o njihovoj sprezi sa strukturama tadašnje vlasti.

Ivanu Čehoku (HSLs) je predsjedatelj dr. Ivice Kostović izrekao opomenu, jer je govorio a da nije zatražio riječ.

Sanja Kapetanović (SDP) je ispravljajući netočan navod zastupnice Kosor kazala kako ona ne manipulira javnošću već osjećajima javnosti i biračkog tijela, na što je zastupnica Kosor odgovorila kako tim navodom nije ništa ispravila, već je upravo ona manipulirala osjećajima javnosti, te da to predstavlja grubu zlorabu sarsorske govornice.

Dr. Kostović je bio prisiljen prekinuti ovaj niz ispravaka netočnih navoda i pozvati zastupnike da nastave s raspravom.

Usklađivanje s Međunarodnom konvencijom o pravima djece

Dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi govorila je u ime Kluba zastupnika HSLs-a, koji je zauzeo stajalište prema kojemu zakonski prijedlog slušuje svaku pohvalu, prije svega jer predložene izmjene i dopune štite temeljna ljudska prava, prvenstveno onih najugroženijih, žena i djece.

Štiti se i dostojanstvo ljudske osobe i svakog pojedinca, što HSLs izrazito podupire, a o čemu govori i činjenica da je upravo dodijeljena nagrada »Velimir Terzić« autonomnoj ženskoj kući Zagreb, koja svojim djelovanjem nastoji spriječiti nasilje u obitelji i pomoći žrtvama.

Iskazala je zadovoljstvo i činjenicom da je izmjenama i dopunama Kaznenog zakona hrvatsko zakonodavstvo bolje usuglašeno s onim međunarodnim, te da se do kraja poštuje Međunarodna konvencija o pravima djece, koju je Republika Hrvatska potpisala i ratificirala. S tim u vezi Klub je podnio amandman na članak 195., stavak 1. Zakona, kojim se predlaže da se strogo sankcionira podvođenje maloljetnika, i bez dokazivanja da se to činilo radi zarade. Takva zakonska rješenja poznaju i austrijsko i njemačko zakonodavstvo.

Vlada se trudi ponuditi sustavna, a ne pojedinačna rješenja, te je u saboru proceduru uputila Prijedlog zakona o sprječavanju zloporabe droga. Zastupnici HSLŠ-a zastupali su predložene izmjene u članku 173., prvenstveno radi zaštite ovisnika, koji su ipak žrtve, pa predlažu da bi i u drugom stavku tog članka trebalo razmisliti o rješenju, i predvidjeti poseban tretman za dilere, koji su i sami ovisnici.

• Činjenica da se zakonski prijedlog nalazi u trećem čitanju indikator je snage argumenata koje su iznosili saborski odbori i zastupnici, a predlagateljeva spremnost na uvažavanje većine prijedloga i primjedbi vrlo je pozitivna.

Ljubica Lalić je, u ime Kluba zastupnika HSS-a, na početku izlaganja ocijenila kako je činjenica da se zakonski prijedlog nalazi u trećem čitanju indikator snage argumenata koje su iznosili saborski odbori i zastupnici, a predlagateljeva spremnost na uvažavanje većine prijedloga i primjedbi vrlo je pozitivna.

Jedinstvena je želja svih bila da se zaštiti žena i dijete, pri čemu je bitan pomak ostvaren korigiranjem definicija pojma član obitelji i uvrštavanjem kriterija zajednice života, te uređenjem zakonskog opisa kaznenog djela nasilničkog ponašanja u obitelji.

Zastupnici HSS-a pozdravljaju inicijativu da se strože sankcionira kvalificirano djelo na štetu maloljetne osobe iz članka 188., te odluku da se kazneno djelo posjedovanja droge ostavi u kaznenoj domeni, kao i strože kazne zatvora za preprodavače droge. Tu korekciju promatraju u svezi sa stavkom 3. istog članka, gdje se

preciziraju kazne za osobe koje su se udružile radi počinjenja kaznenog djela, što implicira različitu težinu kazni za različita kaznena djela, što zastupnici HSS-a također ocjenjuju ispravnim i logičnim.

Izmjenama i dopunama dijela Kaznenog zakona koji regulira kazneno djelo nesavjesnog postupanja u gospodarskom poslovanju, odgovarat će i osobe koje su direktno odgovorne za štetu, bez obzira na vlasnički udio, kazala je zastupnica, te dodala kako bi ovakve odredbe, da su ranije donešene, omogućile procesuiranje mnogih direktora poduzeća koji su državu oštetili za sredstva.

U gospodarskom poslovanju nužno je zaštititi gospodarske subjekte, ali i manjinske dioničare. Klub zastupnika HSS-a glasovat će za donošenje izmjena i dopuna Kaznenog zakona.

Prvi je govornik u pojedinačnoj raspravi bio **Željko Glavan (HSLŠ)** ocijenivši da je Kazneni zakon jedan od najbitnijih zakona koje je donio Hrvatski sabor i da je dobro što je prošao treće čitanje.

Bitan je upravo zbog toga što regulira zaštitu temeljnih ljudskih prava i sloboda, ali i interes društva u cjelini. Zahvalio je Vladi što je prihvatila gotovo sve primjedbe i prijedloge saborskih zastupnika, a konačni je rezultat zakonski akt koji će postojecem Kaznenom zakonu bitno pridonijeti i učiniti ga kvalitetnijim. Istaknuo je, međutim, kako nije reguliran bitan segment ljudskih prava, a to je prisluškivanje i zadiranje u privatni život pojedinca, te je stoga upitao je li kazneno djelo ako netko prisluškuje, snima i objavljuje privatni razgovor, ili se to može urediti eventualno privatnim tužbama?

Upozorio je, na kraju svog izlaganja, da sam Zakon neće moći riješiti suštinu problema, te da se svi moraju potruditi i raditi na dosljednoj primjeni zakona i funkcioniranju pravne države. S tim je u vezi apelirao na Ministarstvo pravosuđa da učini sve što je u njegovoj moći, kako bi sudovi radili brže i efikasnije.

Važnost preventivnog djelovanja svih segmenata društva

Ivan Kolar (HSS) radije govori o preventivi, nego o sankcioniranju. Dok se ne stvore uvjeti za pravilno funkcioniranje društva, represivni aparat mora biti spreman ispravno usmjeravati one koji se nedopušteno ili nedolično ponašaju. Članak 173. koji govori o kaznenom djelu

posjedovanja droge najbolji je primjer za to, jer ni sudstvo, ni policija ni Zakon neće moći učiniti bitan iskorak, ako zajednica ne učini sve kako bi se to spriječilo.

Rješavanje tog problema nije dobro prepustiti Zakonu i policiji. S tim u vezi ne treba štedjeti na izdvajanjima iz državnog proračuna za prosvjetu i šport te ostale aktivnosti koje bi mladima mogle pružiti neku bolju perspektivu.

Ranko Marijan, zamjenik ministra pravosuđa, lokalne uprave i samouprave, osvrnuo se na izlaganje Željka Glavana i odgovorio mu kako je neovlašteno prisluškivanje već okarakterizirano i sankcionirano kao kazneno djelo, ali zastupnik nije bio zadovoljan odgovorom jer ga je zanimalo kako se tretira ako se tako pribavljena građa objavljuje, budući da Državno odvjetništvo nije pokretalo takve postupke, a u posljednje se vrijeme često događaju takvi slučajevi.

Ranko Marijan je odgovorio kako nije na izvršnoj vlasti da komentira postupanje pravosudnih tijela. Kazneno djelo prisluškivanja sankcionirano je Kaznenim zakonom, a o konkretnom pitanju zastupnika trebalo bi se razgovarati u nekom drugom kontekstu.

Nakon provedene rasprave, predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra **Ranko Marijan**, iznio je stav Vlade o podnesenim amandmanima na Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

Amandmani zastupnika Luke Treonića na članak 3. (sadržajno usklađivanje s postojećim člancima glede prekidanja zastare) i 10. (uključivanje suda u kaznenom postupku o opasnosti neubrojivog počinitelja) Konačnog prijedloga Vlada je prihvatila, a nije mogla prihvatiti amandmane na članak 2. i članak 33. (nomotehničke prirode, a predloženo ih je prihvatiti radi preciznijih zakonskih definicija). Zastupnik je povukao amandmane koje Vlada nije prihvatila.

Većina amandmana koje je podnio Klub zastupnika SDP-a Vlada je prihvatila. Nije, međutim, mogla prihvatiti onaj na članak 23. (posjedovanje droge predloženo je uvrstiti među prekršaje), članak 38. (usklađivanje odredbe prema uvriježenoj stilizaciji pri pokušaju prijave u osiguranju i umanjivanje predložene kaznene zatoru na dvije godine), te na članak 47. (kojim je predloženo zadržati mogućnost da unutar pravne osobe

odgovara privatna osoba) izmjena i dopuna Kaznenog zakona. Zastupnici SDP-a odustali su od amandmana na članke 38. i 47., budući da je Vladinim amandmanima taj dio zakonskog prijedloga bolje uređen, a **Ingrid Antičević-Marinović** zatražila je glasovanje o amandmanu na članak 23. Konačnog prijedloga, kojeg Vlada ne prihvaća. Zastupnici SDP-a se slažu sa stajalištem Vlade i svih navedenih razloga zbog kojih je Vlada odustala od namjere da se posjedovanje droge uvrsti među prekršaje, ali ponovno naglašavaju kako bi to rješenje omogućilo pravosuđu da se uhvati u koštac s pravim problemom, a to je trgovina drogom. Nakon tog zahtjeva, **Luka Trconić** je zatražio kratku stanku kako bi zastupnici

HSS-a mogli zauzeti stajalište i glasovati o amandmanu.

Većina zastupnika odlučila je da se predmetni amandman ipak ne prihvaća.

Vlada je prihvatila i amandmane Dubravke Šuice i Katice Sedmak na članak 17., stavak 3., kojim je predloženo među članove obitelji, u dijelu koji govori o nasilju u obitelji, uvrstiti i izvanbračne i bivše bračne drugove.

Amandman Kluba zastupnika HSLS-a na članak 195. Zakona, kojim je predloženo strože sankcionirati zlostavljanje i podvođenje maloljetnika, Vlada nije prihvatila, jer je taj članak predloženo drugačije stilizirati dodavanjem novog stavka u predmetni članak, čime bi se zadovoljila osnovna intencija podnositelja aman-

dmana, pa je stoga amandman povučen.

Vlada nije prihvatila ni amandman Stjepana Dehina na članak 44. Konačnog prijedloga, kojim se izazivaju buke štetne za zdravlje predlaže uvrstiti među kaznena djela, budući da je to pitanje već uređeno u članku 251. Kaznenog zakona, pa ga je podnositelj povukao.

Vlada je odustala od svojih amandmana na članke 17. (definiranje grupe ljudi koja se udružuje radi počinjenja kaznenog djela) i 61. (odustalo se od interveniranja u članak 333., stavci 1. i 3.) Konačnog prijedloga.

Zastupnici su potom pristupili glasovanju i jednoglasno odlučili donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona.

I. K.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O REVIZIJI PRETVORBE I PRIVATIZACIJE

Za postupak revizije dvije godine

Županijski dom nije podržao zakonski prijedlog u ovom obliku i drugom čitanju koji je u saborsku proceduru uputila Vlada. U raspravi su se uglavnom zalagali da postupak revizije obuhvati sve koji su sudjelovali u pretvorbi i privatizaciji.

Zastupnički će dom o ovom Zakonu raspravljati na narednoj sjednici.

O PRIJEDLOGU

Uz tekst zakona u obrazloženju se navodi slijed donošenja zakona. Naime, pretvorba bivšeg društvenog odnosno državnog kapitala u kapital s poznatim nositeljem upravljačkih (vlasničkih) ovlaštenja jedan je od najsloženijih i vrlo zahtjevnih poslova koji se mora obaviti u procesu ukupne gospodarske i društvene tranzicije, nakon proglašenja Ustava Republike Hrvatske.

Proces pretvorbe otpočeo je donošenjem Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća. Paralelno s pretvorbom provodila se i privatizacija.

Tijek pretvorbe poduzeća u društvenom vlasništvu u Republici Hrvatskoj odvijao se temeljem kontrolirane i decentralizirane privatiza-

cije društvenog kapitala, prodajom. Privatizacija se odvijala i podržavljenjem na izravan ili neizravan način, temeljem zakona koji su uređivali pretvorbu društvenog kapitala u području društvenih djelatnosti, materijalnih usluga ili financijskih djelatnosti.

Slijedom toga, stajalište zakonodavca bilo je da nema ograničenja u postupanju i raspolaganju društvenim kapitalom u privatizaciji i pretvorbi društvenog vlasništva. Posljedica za neke najvrijedniji dio, (gotovo 2/3), bivšeg društvenog kapitala podržavljeno je, izgubljena je komparativna prednost koja je proizlazila iz relativno razvijenih tržišnih odnosa naše zemlje u odnosu na druge zemlje bivšeg socijalističkog (državnog) sustava, i značajno je ojačalo etatičko upravljanje gospodarstvom sa svim njegovim negativnostima.

To je, stoji u obrazloženju uz zakonski prijedlog, jedan od ključnih razloga retrogradnog trenda u gospodarstvu. Međutim, za nastale posljedice određeno opravdanje može se naći u velikosrpskoj agresiji i ratu koji je vođen protiv Republike Hrvatske.

Unatoč agresiji proveden je model koji najmanje jamči da će se pretvor-

ba i privatizacija provesti na pošten način. U saborskim raspravama jasno je iskazivano stajalište o nedopustivosti da se pretvorba društvenog kapitala provodi u ratnim uvjetima, jer pogoduju zelenaškim poslovima, ratnom profiterstvu, špekulacijama i drugom. Sva ta upozorenja kao i prijedlozi drugačijeg koncepta pretvorbe i privatizacije tada su odbijeni.

Posljedice su sada ozbiljne i na gospodarskom, radno-socijalnom, moralnom i svakom drugom planu.

Na gospodarskom planu pokazalo se da promjena vlasničkih odnosa u malim i velikim tržišnim subjektima nije jamstvo uspješnosti njihova poslovanja, te da oni, sami po sebi, ne mogu poboljšati fleksibilnost ni konkurentsku sposobnost ni velikih ni malih poduzetnika, odnosno trgovačkih društava.

S ekonomskog stanovišta pretvorba i privatizacija nije postigla očekivani (i prilikom donošenja zakona obećani) pozitivni utjecaj na kvantitativni i kvalitativni ukupni gospodarski razvoj zemlje. Argumenti za ovakvu ocjenu, pogotovo ako se promatraju u njihovom sinergičnom međuodnosu, i u realnim pokazateljima su – stalno povećanje nezapo-

slenosti, realni pad plaća u odnosu na rast troškova života, pad mirovina, stalno povećanje unutrašnjeg i vanjskog duga, povećanje vanjsko-trgovinskog deficita, precijenjenost kune, jačanje porezne presije, itd.

Iako je propisima ustrojen sustav kontrole pretvorbe i privatizacije, iskustvo pokazuje da je zbog složenosti procesa nedostatan, a poglavito nakon odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske koji je svojom odlukom od 27. listopada 1999. ukinuo odredbu Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća koja je propisivala nadležnost Hrvatskog fonda za privatizaciju i drugih ovlaštenih državnih tijela da provedu kontrolu izvršene pretvorbe.

Otvorena su pitanja – potrebe za uređenjem materije revizije pretvorbe i privatizacije posebnim zakonom, s obzirom na postojeće odredbe zakona kojima se neposredno ili posredno provodi i kontrola pretvorbe i privatizacije; pitanje ograničene mogućnosti postupanja, s obzirom na stečena vlasnička prava, odnosno prava stečena ulaganjem kapitala: koja su prava posebne ustavne kategorije. Omogućit će se da se nepravde učinjene u pretvorbi i privatizaciji isprave, te će se osigurati da pretvorba za većinu građana bude gospodarski, politički i socijalno prihvatljiva. Privatizacija javnih i državnih poduzeća (najvećeg dijela bivšeg društvenog kapitala), bit će olakšana i obogaćena novim saznanjima, stoji u obrazloženju uz zakonski tekst.

RADNA TIJELA

O ovom su zakonskom prijedlogu raspravljala radna tijela Županijskog doma. **Odbor za zakonodavstvo**, utvrdio je mišljenje kojim podržava donošenje Zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije, te podnosi amandman s traženjem nadopune točke 8. u članku 5. i budu uzeta u obzir sredstva određena za isplatu dividende.

Odbor za gospodarstvo i financije nije raspravljao o predloženom zakonu zbog nedolaska predstavnika predlagatelja iako je pravodobno bio pozvan na sjednicu Odbora. **Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo** podupro je donošenje predloženog zakona, kao i **Odbor za gospodarstvo, razvoj i obnovu**.

AMANDMANI ZASTUPNIKA

Amandman je podnio **Jadranko Mijalić (HSL)** i zatražio slijedeće.

Naime, konstatira, između ostaloga, propisano je da revizija obuhvaća i ispitivanje privatnih novčanih i imovinskih transakcija, što može predstavljati problem zbog zadiranja u privatnu sferu građana i sukob s propisima koji garantiraju tajnost bankovnih podataka i poslova. Tu bi se mogao pojaviti i problem ulaska u područje isključive nadležnosti sudbene vlasti, te riječi u tom smislu u članku 2. treba brisati.

Nadalje, u taksativnom nabrojanju činjenica čije postojanje predstavlja razlog za provođenje postupka revizije pretvorbe i privatizacije, krije se opasnost da ne budu predviđene neke činjenice koje nisu obuhvaćene u predloženih 11 točaka pa te slučajeve predlaže obuhvatiti općom odredbom iz predložene točke 12. koju predlaže.

U članku 10. taksativno su navedena sva tijela vlasti i institucije, subjekti i pojedinci koji mogu podnijeti zahtjev za pokretanje postupka revizije. Prema odredbi članka 3. iz Konačnog prijedloga zakona proizlazilo bi da će Državni ured za reviziju pokrenuti postupak revizije, samo u slučajevima iz članka 6. Zakona, a predloženom izmjenom koju predlaže amandmanom, propisala bi se mogućnost da Državni ured za reviziju pokrene postupak revizije u svim slučajevima kada to nisu učinila druga zakonom predviđena tijela.

U članku 11. uz tijela državne uprave treba utvrditi obvezu i drugih subjekata da su dužni dostaviti Državnom uredu za reviziju podatke, utvrditi činjenice, pribaviti potrebne podatke i dokumente te dati potrebna obrazloženja za potrebe provođenja postupka revizije pretvorbe, odnosno privatizacije.

Državni ured za reviziju postupak revizije provodi na temelju odredbe Zakona o državnoj reviziji i u skladu s INTOSAI – standardima koji propisuju metodologiju rada i način izrade izvješća i izvješćivanja o obavljenim revizijama. Budući da je revizija pretvorbe i privatizacije također postupak revizije, drži da nema opravdanja da se i u tim revizijama ne primjenjuju isti propisi i način rada. Državni ured za reviziju nakon provedenog postupka sastavlja izvješće a ne donosi rješenje, što je i propisano člankom 15., amandmansko je traženje.

Obveza Državnog ureda za reviziju da podnosi kaznene prijave odnosno prijave za privredni prijestup ili prekršaj nije u skladu s njegovim ovlastima i načinu rada te odredbu tre-

ba brisati. Osim toga, prema članku 15. Konačnog prijedloga zakona, izvješća se dostavljaju Državnom odvjetništvu koje ocjenjuje postoje li elementi kaznenog djela, privrednog prijestupa ili prekršaja.

Prema predloženom članku 18. Državni ured za reviziju morao bi utvrditi činjenice i okolnosti koje bi izlazile iz okvira postupka revizije, što se može utvrditi samo u okviru ovlasti tijela sudbene vlasti, pa odredbom treba brisati. Zbog toga se predlaže brisanje navedenih točaka.

I stavak 2. u članku 19. treba brisati jer smatra zastupnik nije realno utvrditi rok do kada bi svi postupci revizije, pretvorbe i privatizacije bili provedeni, pogotovo s obzirom na činjenicu da nije poznat broj postupaka koji će proizaći iz primjene odredaba ovog Zakona. Potrebno je naglasiti da Državnom uredu za reviziju i dalje ostaje obveza izvršavanja svih dosadašnjih poslova redovite revizije.

RASPRAVA

Pohvala zakonskom tekstu

Zastupnicima se u ime predlagateljica obratila **Maja Brinar**, zamjenica ministra gospodarstva. Ovim je zakonom određeno, rekla je, da je tijelo nadležno za provođenje revizije pretvorbe i privatizacije, Državni ured za reviziju kao neutralno i neovisno državno tijelo koje do sada nije sudjelovalo u tim postupcima. Zakonom je definiran postupak revizije te se ovlašćuju subjekti koji mogu pokrenuti postupak revizije. Budući da je Ured ovlašten temeljem ovog zakona te ovlaštenjima iz Zakona o Državnoj reviziji za pokretanje postupka revizije i po službenoj dužnosti, ovaj zakon treba promatrati i kao postupovni zakon državnog tijela, rekla je gospođa Brinar.

• Zakonom se daje mogućnost širem krugu subjekata da pokreću postupke revizije.

Zakonom se daje mogućnost širem krugu subjekata da pokreću postupke revizije te se u ovom slučaju radi o

incidentalnom postupku. Potonji se razlikuje od normalnog postupka revizije jer se odvija po planu a reviziju odobrava Hrvatski sabor.

Predloženi zakon propisuje kada reviziju treba obvezno provesti i u kojim pravnim osobama. Dodala je – ovim zakonom, Državnom uredu nisu date izvršne vlasti nego samo donosi izvješća, te ovisno o činjenicama postupka po odredbama ovog zakona.

Zamjenica ministra je potom ukazala na najbitnije razlike u odnosu na prvo čitanje zakona. Naime, dopunjen je članak 7. kojim se propisuje da se revizija pretvorbe i privatizacije bivšeg društvenog i državnog kapitala, u pravnim osobama provodi i radi postizanja ciljeva propisanih člankom 1. Zakona o privatizaciji tako da se utvrdi je li u postupku privatizacije došlo do povrede odredaba tog Zakona.

Stavak 1. članak 10. proširen je točkom 14. kojom je propisano da zahtjev za pokretanje postupka mogu podnijeti i vlasnici imovine koja je nacionalizirana i konfiscirana a bila je u procesu pretvorbe i privatizacije.

U točki 4. stavka 1. članka 5. sada je propisano za Hrvatski fond za privatizaciju sve što vrijedi za Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Gospođa Brinar je ukazala i na stavak 2. članka 19. kojim je propisano da se svi postupci revizije, pretvorbe i privatizacije moraju provesti najkasnije do 1. siječnja 2003. godine. Napomenula je da donošenje ovog zakona iziskuje određene izmjene i dopune Zakona o Državnoj reviziji a sadržane su u Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnoj reviziji.

Nakon uvodnog izlaganja stav Odbora za zakonodavstvo prenio je **Ratko Maričić** i ukazao na traženje u podnjetom amandmanu, te je preporuku Odbora za gospodarstvo i financije izrekao **Miroslav Prpić**.

Usljedio je izjašnjavanje Kluba zastupnika HSS-a koji ocjenjuje da je ovaj zakonski tekst prihvatljiv. To je prenio njegov predstavnik prof. **Petar Novački**. Pohvalio je predloženu transparentnost kriterija za provođenje revizije, te širinu i broj subjekata koji je mogu pokrenuti. Međutim, drži upitnim rješenje kojim se daje diskreciono pravo Državnom uredu za pokretanje postupka revizije, opseg i dubinu revizije, te kaže da dvoji o mogućnostima da se završe revizije do predviđenog roka i radi financija i kadrova koji će time biti preopterećeni.

U ime Kluba zastupnika HSP-a HKDU-a mr. **Vladimir Mesarić** je pod-

sjetio da je i njegova stranka (KDM) tijekom prošlih godina zahtijevala korektnu i pravednu reviziju pretvorbe i privatizacije. Stoga podržava ovaj prijedlog, bez obzira na postojeće tehničke manjkavosti.

Pozdravio je rješenje kojim se omogućava svakome zainteresiranom da se uključi u postupak pokretanja, poželjevi da se što prije krene u primjenu zakona. Time bi se, smatra, smirile stalno prisutne tenzije u gospodarstvu.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a, **Šimun Kujavec** je podržao prijedlog da se provede revizija pretvorbe, ali takva koja bi obuhvatila sve subjekte pretvorbe te bio primijenjen redoslijed prema izdatim rješenjima nadležnih institucija, pa je neprihvatljivo rješenje u članku 10. Prijedloga. Zauzimajući se za rečeni stav, drži da se time štite firme koje bi slijedom primjene predloženog rješenja mogle doći na loš glas. Revizija bi prema tome trebala biti redovni postupak provjere.

Otvorena je pojedinačna rasprava. Prvi se za riječ javio **Petar Katalinić (HDZ)** i naveo razloge zbog kojih neće glasovati za ovaj zakonski prijedlog. Spočitnuo je vladajućima da su u predizborno vrijeme govorili da će prijedlog revizije biti upućen već na prvu saborsku sjednicu. Drugi je razlog ujedno negodovanje što se daje tako široka mogućnost podnošenja prijedloga za reviziju, jer ga to zakonsko rješenje podsjeća na prošla vremena »konstruktivne radničke kritike« i toga se plaši.

Naime, boji se da će neki izbjeći reviziju, te pita hoće li biti zastupljena ravnopravnost i u slučaju firmi Čačića i Fižulića, sadašnjih ministara. Izrazio je sumnju da će se »ciljano ići na nekoga«, te je zatražio da se zakonski prijedlog u predloženom obliku odbije ili izmijeni rješenje na koje stavlja prigovor.

Željko Režić (HSL) je rekao kako je već bilo vrijeme da se pojavi ovakav zakonski prijedlog. No, izrazio je dvojbu glede ponudnog rješenja u točki 11. članka 5. i slijedom toga zauzeo za drugačiji princip, tj. da sva poduzeća budu obuhvaćena revizijom. Zastupnik je zatražio da se precizira rješenje u točki 3. članka 10. te državni ured obveže na izvršenje revizije, a ne da mu se daje mogućnost da procijeni u kojem će opsegu i hoće li uopće izvršiti reviziju.

Dobro je, mišljenja je, da se nudi rješenje kojim se izdaje potvrda o pro-

vedenoj reviziji i da se ona više neće ponavljati, te će takva firma moći nastaviti s poslovanjem.

Rješenje u članku 19. da se zahtjev za reviziju podnosi u roku 6 mjeseci, drži prihvatljivim jedino u slučaju da je sve privatizirano, u protivnom smatra nužnim odrediti reviziju i za privatizacije koje će uslijediti.

Skepsa u ispravni postupak

Mr. Franjo Križanić (HDZ), je podsjetio da je još 1993. godine kritički govorio o tekstu predloženog zakona o pretvorbi i privatizaciji. Tada su, podsjeća, na vlasti bili oni koji sada predlažu ovaj zakon (Mesić, kao predsjednik Sabora, a u Vladi su bili Tomac i Budiša), a osobno je predviđao da će takvom privatizacijom biti doveden u pitanje razvoj gospodarstva. Stoga je prigovorio vladajućoj koaliciji da tek sada u zakašnjenju od 7 do 8 godina hoće provesti reviziju. Ovaj zakonski prijedlog vidi kao akt strogo političkog karaktera, a njegovo donošenje kao čin zadovoljavanja javnosti kojoj treba pokazati kako se staje na kraj kriminalu i lopovima. Prijedlog je zapravo pun konfuzija, rekao je zastupnik ocjenjujući da će poslužiti za jednokratnu uporabu.

• Štete su firmama načinjene već samim time što je najavljeno da će se provesti revizija pretvorbe i privatizacije.

Procjenjuje naime, da su štete firmama načinjene samim time što je najavljeno da će se provesti revizija pretvorbe i privatizacije. Postavlja pitanje – tko će, investirati u firme za koje se ne zna kako će završiti započeta revizija. Već i sada ima slučajeva da se smanjuje zainteresiranost za ulaganja u firme ili se od njega odustaje jer nema pravog predstavnika firme.

Što se rezultata revizije tiče, izražava skepsu u ispravan postupak, ali pretpostavlja da će dobro poslužiti u političkom obračunu.

Analizirajući neka od ponuđenih rješenja zauzeo se za primjenu postupka revizije na sve pretvorene firme, te za pomicanje roka za provođenje revizije, jer drži buduće pretvorbe ne smiju biti oslobođene revizije.

Dr. Branko Sruck (SDP) je rekao da mu je drago čuti gospodina Križanića

i njegovo sjećanje na vrijeme donošenja Zakona o privatizaciji. Međutim, svojevremeno je taj Zakon ipak donijet pa je bilo nužno uputiti u proceduru predloženi zakon. Prema riječima gospodina Sruka, listom su (osim pojedinaca) i bez obzira na stranačku pripadnost, tražili raspravu o zakonu o reviziji, da bi se vidjelo imaju li osnova negativna pisanja u medijima.

Što se tiče primjedbi vezanih uz točke u članku 10. i rješenja u članku 5. ona točno određuju iz kojih se razloga pristupa reviziji. Ako se slijedom zakona ne naiđe na kriminalne radnje, tada nisu ispunjeni uvjeti da se pristupi reviziji. Ne vidi stoga razloga, rekao je, da se potroši vrijeme za reviziju svih pretvorenih firmi, pa i onih u kojima nema potrebe za revizijom. Uvažavajući sumnju da netko u tome može biti izuzet podsjeća da u tom procesu ima 14 sudionika pa misli da se ne može baš svima izbjeći.

Naznačivši kako će glasovati za predloženi zakon, uputio je primjedbom predlagatelju glede rješenja u članku 19. očekujući da se revizija predvidi i za buduće pretvorbe.

• Koliko je privatizacija bila loša i danas naši građani osjećaju na »svojim leđima«.

Žarko Katić (HSL) je ustvrdio da je pretvorba, osim rata, ono najgore što nam se dogodilo u posljednjih 10 godina, i da je za nju netko odgovoran. Koliko je bila loša i danas naši građani osjećaju na »svojim leđima«. Do promjene vlasti je došlo upravo radi očekivanja da će se nepravde razotkriti, rekao je. Da će to biti teško ma kako dobro sročeni zakoni bili, toga je svjestan, no treba ustrajati radi toga što jednom rođeno zlo raste dalje.

Glasovat će pozitivno rekao je, ali ne iz političke obveze, nego iz uvjerenja.

Prvo denacionalizacija a tek onda pretvorba

Petar Jurušić (HSS) je rekao da je ovaj Prijedlog dobrodošao ali ga ne doživljava kao pravedno rješenje. Naime, smatra da se prešućuje činjenica da je prvo trebalo provesti denacionalizaciju a tek onda pretvorbu. Ispravno je postupila Češka, a kod nas se prvo pretvaralo jer su na vlast došli oni bez kapitala, a željeli su ga steći, pa su tome podredili i zakone. Iz toga sada proizlaze naši problemi pretvorbe i privatizacije, odnosno drži, da je bio proveden zakon o povratu imovine, ne bi sada bilo problema s PIK-ovima. Stoga zaključuje da nisu napravljene prave prethodne radnje da bi se sada postupilo pravedno. Jedino u tom smislu podržava zakon očekujući doradu pa i treće čitanje kako bi bila stvorena garancija za rješavanje problema pretvorbe i privatizacije.

Dr. Jure Burić (HDZ) drži da nema te vlade koja bi ovako delikatan posao obavila na zadovoljstvo svih, časno i pošteno.

No, ako je prošla vlast izgubila izbore zbog pretvorbe i privatizacije ova je vlast stvorena na raspirivanju mašte o tome da ništa pretvoreno nije bilo pošteno, te i radi toga, smatra, treba obuhvatiti sve firme, ma kako dugo potrajala revizija. Nakon nje ne smije više biti dvojbi.

Miroslav Pečevski (HSS) je u kontekstu rečenoga o provedenoj privatizaciji podsjetio na koji je način provedena u Varaždinskoj županiji te da za one koji su na njoj radili nije bilo pomoći ni savjeta niotkud. Bili su prisiljeni provoditi sami, a situacija koja je nastala ne može se nazvati ružičastom. S obzirom na primjedbe na zakonska rješenja ni sam ne zna je li bolje donijeti zakon pa da se već jedanput krene u reviziju pretvorbe, ili ići u treće čitanje.

Franjo Križanić je upozorio da problema u privatizaciji o kakvima je govorio gospodin Pečevski ima i sada u Varaždinskoj županiji.

Dr. Ivan Marijanović (HDZ) je izrazio čuđenje da ovako mali zakon ima

toliko dvojbi glede donošenja, a svi su i vlast ili oporba bili suglasni da zakon treba donijeti. Što se tiče primjedbi na rješenja, zalaže se za sveobuhvatnost svega privatiziranog i svega što je bilo državni kapital. Javnost će u tom slučaju imati uvid u sve postupke, pa će i pogreške morati biti kažnjene u skladu s pozitivnim zakonima, za što se svi zalažu.

Ratko Maričić je ocijenio da se u ovom Zakonu daju dosta široke mogućnosti za pokretanje revizija pretvorbe i privatizacije. Ovako koncipiran daje mogućnosti da se provjeri sve što je u privatizaciji i pretvorbi sporno te da se tome podvrgnu svi, bez obzira na postojanje ili nepostojanje naznaka o nezakonitosti ili nepravilnostima. Time se uvodi princip po kojemu nitko nije sumnjiv, jer se radi o redovnom postupku. Svojem traženju zastupnik pridodaje da revizija traje sve dok trajaju postupci pretvorbe i privatizacije.

Šimun Kujavec (HDZ) je upozorio na problem rješenja u članku 10. jer nije precizno definirano kako tražiti reviziju. Naime, može biti različitih situacija, prvo da je proizvoljna i bez pravih razloga, tj. da se neopravdano pristupi postupku revizije, nadalje da ne bude volje da se pokreće revizija, pa će preostati da se sve svede na relaciju anonimnih pisama. Boji se, kazao je da će doći do neozbiljnog postupka prema firmi i da će se »uzdrmati« njezin ugled. Međutim, ako se reviziji podvrgnu svi, tada će biti izuzete loše procjene i postupci i svi će biti mirni.

Ovim je javljanjem završena rasprava, nakon koje je **Duško Žurić**, pomoćnik ministra gospodarstva, rekao da nema mandat da uvaži neke od amandmana koji su formulirani.

Glasovalo se o amandmanu Odbora za zakonodavstvo i nije prihvaćen, a potom i o konačnom prijedlogu zakona o reviziji pretvorbe i privatizacije. Većina (24) je bilo »protiv«, a 5 je bilo »za«. Prijedlog slijedom toga, Županijski dom nije dao pozitivno mišljenje o ovom zakonskom tekstu.

M. P.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM SUDBENOM VIJEĆU

Jačanje sudačke samostalnosti i strukovnih kriterija

Županijski dom je bez rasprave (većinom glasova) podržao, a Zastupnički nakon opsežnije rasprave hitnim postupkom prihvatio sa 78 glasova (prema Ustavu potrebno 76), ovaj zakonski prijedlog izglasavši ga u tekstu predlagatelja, Vlade RH te s usvojenim amandmanima. Učinjeno je to na osnovi zahtjeva Ustavnog suda Hrvatske iz ožujka 2000. (koji je dio odredbi važećeg zakona proglašio neustavnim) u skladu s ustavnim promjenama te ocjenama stručne i šire javnosti o nezadovoljavajućem radu DSV-a. Osim na neustavnost odredbi Ustavni je sud ukazao i na neustavnost prakse Državnoga sudbenog vijeća, ocijenivši da ono postupa protivno cilju i svrsi zbog kojih je osnovano – »propuštajući da postupa prema stručnim mjerilima i prema pravilima struke u postupku u kojem se osiguravaju stručnost, neovisnost i dostojanstvo za obnašanje sudačke funkcije«.

• Propuštajući da postupa prema stručnim mjerilima i pravilima struke u postupku u kojem se osiguravaju stručnost, neovisnost i dostojanstvo za obnašanje sudačke funkcije, Državno sudbeno vijeće postupalo je protivno cilju i svrsi zbog koje je osnovano.

Na nov način uređuju se uvjeti za izbor članova i predsjednika Državnoga sudbenog vijeća, prestanak njihove dužnosti, postupak imenovanja i razrješenja sudaca, postupak utvrđivanja njihove stegovne odgovornosti te druga pitanja. S ciljem – jačanja uloge suca i samostalnosti sudačke vlasti.

• Propisan je postupak izbora koji bi trebao osigurati široki konsenzus sudačke struke u predlaganju kandidata (istaknutih stručnjaka), a i povećava se demokratičnost te transparentnost postupka obvezatnim predlaganjem više kandidata.

O PRIJEDLOGU

Neustavni – odredbe i praksa

Evo što je o Prijedlogu rekao zamjenik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave, **Ranko Marijan**. On je najprije objasnio zašto vremenski tjesnac, odnosno zašto je tako malo vremena prošlo od trenutka dostave Prijedloga do rasprave. Podsjetio je da je zakonski prijedlog pripreman s jedne strane pod pritiskom obveze postupanja po odluci Ustavnog suda, a s druge je u tijeku bila promjena Ustava RH.

S treće – čekali su se rezultati rasprave na ovu temu.

Rekao je zatim da je Ustavni sud neustavnim proglašio mnoge bitne odredbe koje reguliraju djelovanje Državnoga sudbenog vijeća. Među ostalim, ukinute su odredbe o postupku imenovanja sudaca (zanimljivo je pravo DSV-u da imenuje predsjednike sudova, ukinute su odredbe o disciplinskom postupku u kojem DSV odlučuje o stegovnoj odgovornosti sudaca). Ustavni sud upozorio je i na neustavnu praksu Državnoga sudbenog vijeća, ustvrdivši da ono – propuštajući da postupa prema stručnim mjerilima i pravilima struke u postupku u kojem se osiguravaju

stručnost, neovisnost i dostojanstvo za obnašanje sudačke dužnosti – postupa protivno cilju i svrsi zbog kojih je osnovano«.

Odluka Ustavnog suda i ustavne promjene nametnule su potrebu izmjena Zakona o Državnome sudbenom vijeću kojima bi se bitno trebala podići reprezentativnost sastava Državnoga sudbenog vijeća. Propisan je stoga postupak izbora koji bi trebao osigurati široki konsenzus struke u predlaganju kandidata – istaknutih stručnjaka, a i povećava se demokratičnost te transparentnost postupka obvezatnim predlaganjem više kandidata.

• Osim na neustavnost nekih odredbi Zakona Ustavni sud ukazao je i na neustavnost prakse DSV-a.

Odredbe o postupku imenovanja sudaca znatno su razrađenije, kako bi se osiguralo da Državno sudbeno vijeće ne djeluje diskrecijski i samovoljno, već na temelju dokazanih objektivnih kriterija, kvalitete pojedinih kandidata. Posebno se naglašava uloga sudačkih vijeća, koja – u skladu s izmjenama i dopunama Zakona o sudovima – prate i ocjenjuju suce i kandidate za sudačku službu. Razrađene su te s ustavnim promjenama usklađene i odredbe o stegovnom postupku te uloga pojedinih tijela u postupku imenovanja.

I važeći Zakon o Državnom sudbenom vijeću i Zakon o sudovima bitno su, rekao je Ranko Marijan, ojačali ulogu suca i samostalnost sudačke vlasti. Sudački status je, uz to bitno popravljen izmjenom Zakona o plaćama. Izmjene se, dakle – naglasio je – zasnivaju na zasadama postojećih dobrih, odličnih rješenja i, akceptirajući postojeće promjene Ustava, idu za daljnjom zaštitom sudačke

neovisnosti i promicanjem strukovnih kriterija.

Postupak kandidiranja sudaca toliko je izmijenjen da se više ne bi smjelo dogoditi da netko drugi predlaže kandidate iz reda sudaca. Samo sudačka struka će iz reda sudaca predlagati kandidate i Zastupnički dom će, suglasno ustavnoj odredbi, između više kandidata moći imenovati samo one koje je predložila sudačka struka.

Kandidate iz reda odvjetnika utvrđuje, prema Konačnom prijedlogu, Skupština Hrvatske odvjetničke komore, kandidate iz reda sveučilišnih profesora sjednica dekana pravnih fakulteta, dok mjerodavni odbor predlaže Zastupničkom domu sve predložene kandidate.

Od 11 članova sedmorica bi bili suci

Državno sudbeno vijeće imalo bi 11 članova, kako je to predviđeno Ustavom, i sedmorica bi bili suci, kao i predsjednik i zamjenik predsjednika.

Imenovanje sudaca nakon pet godina Vijeće bi provelo po službenoj dužnosti, bez oglašavanja slobodnog mjesta suca. I tom se odredbom jača stabilnost i sigurnost sudaca. Ustavna se odredba o trajnom imenovanju tek nakon pet godina time ublažava, kako se ne bi javljali i drugi kandidati (i prvi put imenovani suci imaju, dakle, maksimalna jamstva prema ovom zakonu – napomenuo je zamjenik ministra pravosuđa).

On je zatim ukazao na razliku između dosadašnjeg i predloženog rješenja kad je riječ o ovlastima ministra pravosuđa, koji je dosad podnio prijedlog i mišljenja Državnom sudbenom vijeću, a prema Konačnom prijedlogu podnosi samo listu kandidata koji ispunjavaju uvjete za imenovanje sudaca, a mišljenjem Sudačkog vijeća. Ocijenjeno je, objasnio je, da tu procjenu treba započeti i završiti unutar sudačkog korpusa, tako da nema mogućnosti da se ministar involvira na bilo koji način.

Ustavnu odredbu kako je Državno sudbeno vijeće dužno pribaviti mišljenje od mjerodavnog odbora Zastupničkog odbora predlagatelj je razradio na način koji jamči sudačku stabilnost i slobodu Državnom sudbenom vijeću. Prema Konačnom prijedlogu, u postupku imenovanja i razrješenja Vijeće pribavlja mišljenje mjerodavnog odbora o tome je li postupak pokrenut u skladu sa zakonom (dakle, formalni preduvjeti). Ocjena o kandidatima donosit će se na temelju

stručne procjene članova Državnoga sudbenog vijeća, koji ne bi trebali biti impresionirani saborskim odborom.

Razrađena odgovornost za stegovna djela

Uvedena je i razrađena odgovornost sudaca za počinjena stegovna djela. Sudac je odgovoran ako – bez opravdanog razloga – ne izračuje ili ne otprema sudske odluke o zakonskom roku, odnosno ako je broj donesenih odluka bitno ispod republičkog prosjeka. Pojačani su obveza i odgovornost sudaca, ali je ostavljen nužan osigurač »bez opravdanog razloga«. Jer, suci nisu činovnici i sudački se rad ne može normirati, svesti u kalupe. Protiv odluke o razrješenju odnosno o stegovnoj odgovornosti sudac ima pravo žalbe koja odgađa izvršenje odluke.

Jasno je da o stegovnoj odgovornosti ne mogu i ne smiju odlučivati predstavnici izvršne ili zakonodavne vlasti nego DSV, strukovno tijelo lišeno dnevne politike i vođeno isključivo stručnim kriterijima – rekao je zamjenik ministra pravosuđa.

RADNA TIJELA

Neprihvatljivo sužavanje prava mjerodavnog odbora

• Nije prihvatljivo, sukladno Ustavu, sužavanje prava i dužnosti mjerodavnog odbora Zastupničkog doma u postupku imenovanja sudaca.

Odbor ŽD za zakonodavstvo podržao je zakonski prijedlog bez rasprave, dok je od Odbora Zastupničkog doma za zakonodavstvo podnio osam amandmana. U prva četiri amandmana tekst se jezično usklađuje ili nomotehnički uređuje, dok se petim ukazuje da sukladno Ustavu nije prihvatljivo sužavanje prava i dužnosti mjerodavnog odbora Zastupničkog doma. U obrazloženju šestog amandmana stoji kako nije prihvatljivo utvrđivati obvezu podnošenja zahtjeva za pokretanje stegovnog postupka u slučaju postojanja osnova sumnje. To posebno zato što se tek nakon ročišta može utvrditi da postoji osnovana sumnja, pa se na temelju toga donosi odluka o pokretanju stegovnog postupka. U nijednom slučaju

ni za jedno kazneno djelo ne sudi vijeće od 11 sudaca, a pogotovo ne raspravlja o osnovama sumnje radi utvrđivanja njezine osnovanosti. Neprihvatljivo je, nadalje, da se sucu protiv kojeg se zahtijeva pokretanje stegovnog postupka ne dostavlja zahtjev pa da on ni na koji način, do poziva na ročište, ne sazna da je protiv njega podnesen zahtjev za pokretanje stegovnog postupka.

Odbor je, uz još neka usklađivanja izričaja, predložio predlagatelju doradu još nekih rješenja – da preispita: djelovanje Vijeća u slučaju da se promijeni propisana »struktura« Vijeća (da, primjerice, profesor član DSV-a postane odvjetnik); mogućnost da je do imenovanja došlo uslijed kaznoga djela druge osobe, osim navedenih; rješenje predloženo člankom 34., jer nije razvidno smatra li se raspisani natječaj, odnosno utvrđena mišljenja, dijelom »postupka u tijeku«, posebno imajući u vidu novelu Zakona o sudovima i ovog zakona.

• Najkasnije za šest mjeseci podnijeti prijedloge novih zakona o sudovima, o Državnom odvjetništvu, o Državnom sudbenom vijeću i o Državno-odvjetničkom vijeću – radi lakše primjene više puta mijenjanih normi.

Zajedno s Odborom za pravosuđe predložio je da Dom obveže Vladu RH da najkasnije u roku šest mjeseci podnese prijedloge novih zakona: o sudovima, o Državnom odvjetništvu, o Državnom sudbenom vijeću, o Državno-odvjetničkom vijeću (potrebno je to radi lakše primjene i razvidnosti rješenja, jer su više puta mijenjani).

Odbor ZD za pravosuđe podnio je dva amandmana. Prvim je predloženo da se stavkom 2. važećeg članka 3. predvidi da će »Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske zatražiti od sudova da predlože kandidate iz reda sudova.« Obrazloženje – promjena je nužna da bi se izbjegao nejasan i diskriminirajući kriterij za predlaganje kandidata iz redova sudaca, to više jer isti kriterij nije postavljen za ostale kategorije kandidata iz čijih redova se biraju članovi Državnoga sudbenog vijeća.

Drugim amandmanom predložena je izmjena u članku 16., kojom je predviđeno da Vijeće u postupku

imenovanja pribavlja mišljenje od mjerodavnog odbora Zastupničkog doma o tome je li postupak pokrenut u skladu sa zakonom. Predloženo je brisanje formulacije »o tome je li postupak pokrenut u skladu sa zakonom«, uz upozorenje da bi se time ograničile ustavne ovlasti mjerodavnog odbora.

Utvrđivanju amandmana prethodila je rasprava. U njoj se čulo upozorenje da se člankom 3., kojim se određuje sastav DSV-a, otvorenim ostavlja pitanje sastava DSV-a u slučaju promjene zanimanja članova DSV-a temeljem kojeg su, uz ostala svojstva, izabrani, pa se tom promjenom narušava početni zakonski sastav. U članku 17., pak nužno je predvidjeti kako će Vijeće na zahtjev ministra nadležnog za poslove pravosuđa ili po službenoj dužnosti poništiti odluku o imenovanju ako utvrdi da je do imenovanja suca došlo uslijed kaznenog djela kandidata, predsjednika ili člana Vijeća te »treće osobe«. Članak 20. nije dovoljno jasan jer se ne pravi razlika između stegovnog djela i teškog stegovnog djela po transparentnim kriterijima kao razloga za razrješenje od sudačke dužnosti, što bi trebalo urediti – s obzirom na značaj odredbe zbog mogućih posljedica po suce. U članku 22., nadalje, umjesto »osnova sumnje« treba stajati »osnovana sumnja«, jer okolnost postojanja »osnova sumnje« nije dovoljna za pokretanje stegovnog postupka. Člankom 23. trebalo bi precizirati obvezu dostave pisanog zahtjeva za pokretanje stegovnog postupka sucu protiv kojega se taj postupak pokreće, kako s tim zahtjevom ne bi bio upoznat tek na ročištu na koje se poziva i podnositelj zahtjeva, kao i precizirati adresata primitka zahtjeva za pokretanje stegovnog postupka. U svezi sa stegovnim postupkom izraženo je mišljenje da će rješenje prema kojem cijeli DSV odlučuje o stegovnom postupku otežati radnje u tom postupku zbog velikog broja članova koji odlučuju, ali je uvažan stav Ustavnog suda (koji obvezuje zakonodavca). Za članak 34. ocijenjeno je da otvara niz materijalno-pravnih i formalno-pravnih pitanja, poglavito zato što se pred Državnim sudbenim vijećem nalazi niz otvorenih predmeta koji izmjenom zakona dovode u pitanje profesionalnu i ljudsku sudbinu mnogih osoba. Nužno je, rečeno je, precizirati tko će, i na temelju kojih odredbi i kriterija, rješavati »otvorene« predmete koji su naslijeđeni i naći će se pred Držav-

nim sudbenim vijećem. Predstavnik predlagatelja preuzeo je obvezu da će to pitanje riješiti odgovarajućim amandmanom.

RASPRAVA

O zakonskom prijedlogu u Županijskom domu je govorio **Ranko Marijan**, zamjenik ministra za pravosuđe, upravu i lokalnu samoupravu. Stav Odbora za zakonodavstvo obrazložio je **Ivan Brleković**, predsjednik tijela, a mišljenje matičnog Odbora za pravosuđe **Ivan Novosel**, koji je iznio i svoj stav, kao predsjednika tog radnog tijela – kako je predlaganje sudbenog vijeća trebalo Ustavom staviti u nadležnost Županijskog doma.

Konstruktivna oporba

• Naglašavajući volju i želju da bude konstruktivna oporba, Klub zastupnika HDZ-a ne odbija a priori rješenja za koja smatra da su u skladu s Ustavom, ali izražava žaljenje što su Domu oduzete neke nadležnosti, odnosno što se jednom odboru Zastupničkog daju veće ovlasti nego Županijskom domu.

Ivan Brleković je govorio i u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Izvijestio je zastupnike da će podržati Konačni prijedlog, naglašavajući time volju i želju da budu konstruktivna oporba u Županijskom domu. Dakle, ne odbijaju a priori rješenja za koja smatraju da su u skladu s Ustavom. Izrazio je ipak žaljenje što su Domu oduzete neke nadležnosti, pa i ta da predlaže članove DSV-a, napomenuvši kako su i u raspravi o ustavnim izmjenama naglašavali da nije u redu da se jednom odboru Zastupničkog doma daju veće ovlasti nego Županijskom domu.

I u Zastupničkom domu u ime predlagatelja govorio je **Ranko Marijan**, zamjenik ministra pravosuđa, uprave i lokalne samouprave. Sa sta-

vom Odbora za pravosuđe zastupnike je upoznao njegov predsjednik **Luka Trconić**, a sa stavom Odbora za zakonodavstvo predsjednica **Ingrid Antičević-Marinović**.

Čistke

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Ivan Ninić**, uvodno napomenuvši kako je s obzirom na kritike (iz stručnih krugova i šire javnosti) na rad DSV-a od samog početka njegova rada krajnje vrijeme za izmjene zakona. Prevladavalo je mišljenje – rekao je – da Vijeće nije uspješno obavilo ustavne i zakonske zadaće, poglavito kad je riječ o imenovanju sudaca. Nije ustanovilo jasne i čvrste pravne granice diskrecijskim ovlastima kod odabira kandidata i odlučivanja o njima i tako je propustilo uspostaviti čvrstu branu institucionalnoj zaštiti od nelegitimnih utjecaja. Utvrdivši zatim kako će se teškoće iz proteklih deset godina osjećati sljedećih desetljeća te da je najgore to što se desilo sudbenoj vlasti, zastupnik je izjavio da je sudstvo dovedeno do toga da u njega ne vjeruju ni stranci ni građani Hrvatske. Devedesetih su se, podsjetio je, događale čistke za koje se mislilo da su stvar daleke prošlosti. Suci Potrebica i Vuković te njihovi politički mentori u sudstvu su, kako reče, napravili elementarnu nepogodu (»samo u Splitskom sudu potjerano je 90 posto sudaca«), vodeći računa i o krivnim zrcima« i, poslije, o podobnosti. »Ne daj Bože da je netko učestvovao u antifašističkom ratu, takvih gotovo da nije ostalo na sudu, a i oni koji su ostali ostali su ustrašeni i u bojazni da će takvom političkom odlukom i oni uskoro otići«.

• DSV nije ustanovilo jasne i čvrste pravne granice diskrecijskim ovlastima kod odabira kandidata i odlučivanja o njima, odnosno nije uspostavilo branu nelegitimnim utjecajima.

Suci Potrebica i Vuković te njihovi politički mentori u sudstvu su napravili elementarnu nepogodu, vodeći računa i o »krivnim zrcima« i, poslije, o podobnosti.

Zato je milijun neriješenih predmeta, zato se na njihovo rješavanje čeka 8 do 10 godina i zato su građani izgubili povjerenje u sudbenu vlast, naglasio je zastupnik SDP-a. On je zatim ustvrdio da su u takvoj situaciji odluke Ustavnog suda, koji je često poništavao odluke DSV-a, bile utješne. Državno sudbeno vijeće i predsjednik mu Potrebica nisu se, međutim zabrinjavali jer su znali da iza njih stoje njihovi politički moćnici, dometnuo je.

»Pašalićeva komisija«

U ime Kluba zastupnika HSLŠ-a, zastupnik Mladen Godek uvodno je napomenuo da, iako je riječ o izmjenama zakona, nije riječ o kozmetičkim već suštinskim promjenama. Koje su bile nužne i zbog ustavnih promjena, a i nezadovoljstva najbolje izraženog kroz žestoke kritike koje je na račun DSV-a pojedinim odlukama izrekao Ustavni sud Hrvatske.

Za kaos u pravosuđu kriv je i način sastavljanja liste (po donošenju Zakona o DSV-u 1993.) sudaca DSV-a, rekao je zastupnik, ustvrdivši da je iza toga stajala »Pašalićeva komisija (lista)«. Tvrdnju je potkrijepio primjerima. Umjesto Marija Kosa kojega je bila predložila Odvjetnička komora u Vijeće je ušao kolega Marić, a umjesto pokojnog Vladimira Primorca za kojega je bila većina sudaca – gospodin Potrebica. Dakako da je tako sastavljeno Državno sudbeno vijeće provodilo određenu politiku te da je odgovorno za gotovo katastrofalno stanje u pravosuđu – rekao je zastupnik HSLŠ-a.

Iz ovog izlaganja još izdvajamo, uz opću podršku predloženome, ocjene kako će s manjim brojem članova DSV raditi brže i efikasnije i kako je ograničenje trajanja mandata predsjedniku i članovima potpuno opravdano te tvrdnju kako se predloženim zakonom personalna politika sudstva stavlja u ruke sudaca, odnosno struke te da je to garancija za nezavisnost, samostalnost i kvalitetu rada DSV-a.

90 posto sudaca ostalo raditi po imenovanju DSV-a

Radi replike Godeku, za riječ se javio Ivić Pašalić. Nije postojala nikakva »Pašalićeva komisija«, o tome bi više mogao reći tadašnji predsjednik Sabora, a sadašnji Predsjednik Republike Stjepan Mesić. Državno sudbeno vijeće imenovano je u skladu sa zakonom i vrlo korektno je odradilo svoj posao. Floskula je da je predloženi zakon demokratičniji i da osigurava odabir stručnih a ne podob-

nih kad ministar (znači, politika) ima pravo predložiti kandidate, a »onda ćete opet vi kao politika između toga moći izabrati koga vi želite« – rekao je zastupnik. Dometnuo je zatim kako o tome kako je radio DSV može reći, primjerice i »gospodin Marijan« ili »kćer ministra Ivaniševića«, koje je izabralo to vijeće te desetine i stotine drugih.

• Državno sudbeno vijeće imenovano je u skladu sa zakonom i vrlo korektno je obavilo svoj posao.

Ivić Pašalić završio je repliku tvrdnjom kako je od ukupnog broja sudaca, državnih odvjetnika njih 90 posto ostalo raditi nakon imenovanja tog tijela.

Uslijedio je odgovor Mladena Godeka. O »Pašalićevoj komisiji« se pričalo, nije to (njegova) izmišljotina. Kad je riječ o polemici s ocjenama o radu DSV-a, stav HSLŠ-a apsolutno se podudara s mojim stavom – rekao je Godek.

Replicirajući Pašaliću, Vesna Pusić (HNS) uputila ga je (kao i javnost) na knjigu »Pravorijek«, pokojnog Vladimira Primorca, »vjerojatno egzemplarnog suca u našoj povijesti«, u kojoj se vrlo detaljno govori o funkcioniranju DSV-a.

»Vjerojatno će se ova komisija zvati 'Ivaniševićeva komisija', u kojoj će biti oni čestiti ljudi koje je on pozvao da daju ostavku« – bio je odgovor Ivića Pašalića. Koji je dometnuo da je, uz uvažavanje pokojnog kolege Primorca, najbolji izvor ocjene rada DSV-a Predsjednik Republike.

Uključivši se u polemiku, Dino Debeljuh (IDS) rekao je da ne može biti »Ivaniševićeva komisije« kad će mnogo više subjekata odlučivati o Državnom sudbenom vijeću (o bivšem je odlučivala mala grupa). Da to nije točno te da će sada odlučivati jedna osoba – uzvratilo je Ivić Pašalić, dometnuvši kako je šef sudbene vlasti ministar Ivanišević.

Javnost nezadovoljna radom sudova

Ljubica Lalić je u ime Kluba zastupnika HSS-a rekla da su promjene nužne zbog odluka Ustavnog suda i ustavnih promjena te, nadalje, zbog nezadovoljstva javnosti radom sudova. Klub zastupnika HSS-a ne želi, međutim, prepričavati negativne posljedice dosadašnjeg ustroja, jer u

tome ne vidi napredak za razvitak sudbene vlasti. Žele popraviti ono što nije bilo dobro i ocjenjuju da se izmjenama i dopunama postavljaju zdravi temelji za uspostavu nezavisne, ali funkcionalne sudbene vlasti.

Klub nije zadovoljan hitnošću postupka, ali predloženo podržava, očekujući da se u što skorije vrijeme ponudi kompletno novi zakon.

Klub zastupnika IDS-a jednodušno podržava Konačni prijedlog i hitnost postupka – izvjestio je zastupnik dr. Petar Turčinović, izrazivši čuđenje što je trebalo proteći devet mjeseci od dana kada je Ustavni sud ukazao na neustavnost prakse DSV-a, neustavna imenovanja sudaca i predsjednika sudova, uz dramatičnu ocjenu da DSV funkcionira protivno cilju i svrsi svog osnivanja.

Predloženim se, smatraju u IDS-u, povećava reprezentativnost i profesionalnost DSV-a (»više kandidata, više konsenzusa, konsenzus struke, ravnoteža moći, više igrača u cijeloj igri«) te smanjuje mogućnost samovolje i diskrecijskog djelovanja pojedinih sudaca.

Najveći problemi s kojima su se IDS-u obračali građani bili su problemi zasnovani na sudstvu, što je generiralo nemoć i neučinkovitost. Neka su poduzeća i propadala zato jer njihovi predmeti nisu na vrijeme prošli sudsku proceduru. A država koja si pokušava trasirati put u Europu ne može si to dozvoliti, naglasio je zastupnik Turčinović. Iz njegova izlaganja još izdvajamo prigovor zbog napomene iz obrazloženja zakonskog prijedloga kako implementacija zakona neće rezultirati novim troškovima.

Darko Šantić izvjestio je zastupnike da Klub zastupnika HNS-a i LS-a bez dvojbe podržava noveliranje Zakona o DSV-u. Najvažniji razlog u prilog tome je izrazito nezadovoljstvo građana radom pravosuđa, drugi je usklađivanje Zakona s Odlukom Ustavnog suda, a treći usklađivanje s Ustavom. S obzirom na vremenski tjesnac trebalo bi, ipak – upozorio je – ostaviti barem šest mjeseci za usklađivanje uočenih nedostataka s propisima koji važe u međunarodnoj zajednici, odnosno da ih se uskladi s konvencijom koja to regulira, s obzirom na to da predstoji cjelovito reguliranje ove tematike kroz zakone o sudovima, o državnom odvjetništvu, o pravobraniteljstvu.

Strah se uvukao u sudnicu

Dr. Ivić Pašalić (HDZ) najprije je ustvrdio da je donošenjem Zakona o DSV-u umjesto politike struka preuze-

la imenovanje sudaca i državnih odvjetnika (ranije su imenovani na prijedlog Odbora za izbor i imenovanja, u suradnji s Ministarstvom pravosuđa). To se mora imati u vidu kada se kritizira rad DSV-a. Predloženim zakonom politika se, međutim, opet vraća na velika vrata, upozorio je, ustvrdivši kako se formulacija da mjerodavni odbor može i od ministra nadležnog za poslove pravosuđa zatražiti predlaganje osoba za koje smatra da mogu biti kandidati za člana može protumačiti kao da je ministar – korektiv. Ako ne budu predloženi oni koji se očekuju parlamentarna će većina, u skladu s političkim dogovorom, izabrati podobne. Koji bi, dometnuo je, trebali provesti revolucionarne smjene koje je ministar Ivanišević zatražio na početku svog mandata »krajnje nedemokratskim pritiskom na DSV, pozivajući da časni članovi tog vijeća daju ostavku«.

• Predloženim se opet politika vraća u sudstvo na velika vrata.

To što se prevažna materija rješava žurnim postupkom također ukazuje, rekao je, na »veliku nervozu da se izvrši sječa glava predsjednika sudova, kad već nisu mogli provesti reizbor svih sudaca.« Po riječima zastupnika strah se više nego ikad u tzv. HDZ-ovoj diktaturi uvukao u sudnicu.

Ivić Pašalić je zatim ponovio da nikakve čistke nije bilo, da je DSV imenovao više od 90 posto ljudi koji su i prije radili u tijelima sudbene vlasti i u Državnom odvjetništvu.

Komentirajući tvrdnje o nezadovoljstvu javnosti, izjavio je da nije točno da je nezadovoljna javnost. Nezadovoljne su određene skupine i lobiji u sudstvu i oko sudstva čiji kadrovi očito nisu prošli, napomenuo je.

Tvrđnju kako nije bilo HDZ-ova pritiska na sudove potkrijepio je izjavom da nema dobivenog sudskog spora kojega je pokrenula država ili pojedinci u njoj te napomenom kako o tome može svjedočiti kolega Marijan koji je sudio u jednom od takvih procesa, kada se rađalo nezadovoljstvo uz procjenu da je sudstvo protiv HDZ-ove vlasti, kao što je, dometnuo je, i današnja zabluda da je ovo sudstvo protiv ove vlasti.

Laž

Replicirajući, **Ingrid Antičević-Marinović (SDP)** izjavila je da je 90 posto

Pašalićevih tvrdnji – laž. Kako reče, izrekao je takve objede i besprizorne stvari na račun ministra da je to, najblaže rečeno, zabrinjavajuće. Da nije točno kako predloženi zakon predviđa čistku u pravosuđu vidi se i iz amandmana Kluba zastupnika SDP-a i ostalih klubova na Prijedlog zakona o sudovima, kojima upozoravaju da se dovoljno ne »provjetrava« pravosuđe, da se ne daje mogućnost i državnim odvjetnicima i odvjetnicima koji su 1990. jednostavno bili protjerani iz sudova. Najobičnija je neistina, rekla je, da se strah sada uvukao u redove sudaca, ustvrdivši kako bi suci 90-tih godina »bili sretni da su se samo strašili, međutim, mnogi su izgubili i živu glavu«.

Nakon napomene potpredsjednika Sabora, **Baltazara Jalšovca** kako bi tako teške riječi trebalo argumentirati, dr. **Ivić Pašalić** izjavio je da zastupnica govori neistinu najvećim dijelom zato što je »neupućena i vjerojatno dezinformirana«, dometnuvši kako ne vjeruje da to »govori zbog loše namjere«. Nakon napomene kako ona time želi reći da ih je »HDZ-ova vlast likvidirala«, zatražio je od nje da navede konkretne slučajeve.

Zastupnik je zatim rekao da nije ustvrdio kako se predloženim zakonom otvara čistka u pravosuđu već da se prostor za čistke otvara zakonom kojim se mijenja Zakon o sudovima. Također, pojasnio je, nije rekao da će ministar imenovati suce već da on, za razliku od drugih ovlaštenih predlagatelja, ima pravo predložiti kandidate iz svih redova.

Netočno je da se strah uvukao u sudnice, rekao je **Ivan Ninić (SDP)**, dometnuvši da strah ne treba da osjećaju ni oni koji su došli isključivo po političkoj podobnosti (»a bilo ih je mnogo«), ako su u međuvremenu postali stručni. Opravdano se mogu bojati nekvalitetni i nestručni koji su sudili po političkoj podobnosti.

Samo u Splitskom sudu potjerano 80 sudaca

Ispravljajući Pašalića, zastupnik je rekao da su čistke kakvih je bilo nezapamćene u civiliziranoj Europi. Samo u Splitskom sudu bilo je potjerano 80 sudaca. Sutkinja Ceronja-Blažević »najbolji sudac po svim predmetima – pisale sve novine – prvi kandidat za Županijski sud među 14 kandidata nije izabrana, a poslije nije izabrana ni među 105 općinskih sudaca nakon 20 godina staža«.

Dovoljan razlog da se sada, svaki sudac bojao za svoje mjesto bila je,

podsjetio je **Ivić Pašalić** već ideja (od koje se odustalo i unijela odredba o pokusnom radu od pet godina) o reizboru svih sudaca.

U svezi s upozorenjem prethodnika o onima koji su sudili po političkoj podobnosti, zastupnik je zatražio da se navede konkretan slučaj pa će, kako reče, i sam prozvati takvu osobu.

Usljediła je replika **Vesne Pusić (HNS)** Iviću Pašaliću. Podsjetila je da je ministar pravosuđa i dosad imao pravo predlagati suce te zatim izjavila kako je neobično i apsurdno da Pašalić brani pravnu državu i proceduru od ministra, s obzirom na to da je ministar Ivanišević cijelu karijeru proveo kao redoviti profesor Pravnog fakulteta, »jedan od najuglednijih«.

Udovoljila je zahtjevu prethodnika i podsjetila ga kako je »časni sustav« Državnoga sudbenog vijeća odbio – isključivo zbog političke nepodobnosti – imenovati Vladimira Primorca predsjednikom Vrhovnog suda.

Kad je riječ o osporenom nezadovoljstvu sudstvom, podsjetila je zastupnika da se, prema anketi Agencije »Puls« (na reprezentativnom uzorku), funkcioniranje pravne države i funkcioniranje sudstva, kao zadatak nove vlasti, našlo čak ispred zapošljavanja.

Izvršna vlast će upravljati sudbenom

Odgovarajući na repliku dr. **Ivić Pašalić** je rekao da po važećim odredbama ministar nije mogao predlagati članove Vijeća. Ministra nije optužio već je ukazao na njegove pogrešne postupke. Nijedan ministar pravosuđa u demokratskoj državi neće si dopustiti da pozove časne članove izabranog tijela da daju ostavku. Pa, kad nije bilo dovoljno »časnih« promijenio se Ustav, pa se donosi zakon. To je pravo parlamentarne većine, ali ne i ministra da proziva ljude imenovane u skladu sa zakonom. Zastupnik je, uz to, upozorio da se ministru pravosuđa (»tko god to bio«) zakonima o DSV-u i o sudovima daju prevelike ovlasti te da će, zapravo, izvršna vlast upravljati sudbenom, što nije dobro za Hrvatsku tko god bio na vlasti.

• Zapravo će izvršna vlast upravljati sudbenom, što nije dobro za Hrvatsku, tko god bio na vlasti.

Reagirajući na Pašalićevu tvrdnju kako nije bilo utjecaja politike na rad sudova, **Nenad Stazić (SDP)** je rekao da je primjera mnogo, a jedan od drastičnijih je oslobađanje (Vrhovni sud) kaznene odgovornosti Gudelja, koji je ubio Reihla Kira i još dvojicu. Isto vijeće odluku je promijenilo, sada kada više nema mogućnosti da se sudi u istom slučaju. Da je odluka bila politički motivirana svjedoči i to što je Gudelj nakon hladnokrvnog ubojstva troje ljudi s hrvatskom putovnicom otišao u Australiju, rekao je Stazić.

Dr. **Ivić Pašalić** je odgovorio da je smrt Reihla Kira bila tragedija, ali da Stazić mora barem jednom činjenicom potkrijepiti tezu da je sud odlučio po političkom nalogu.

Smrt Reihla Kira nije bila tragedija nego hladnokrvno ubojstvo – uzvratio je **Nenad Stazić**.

U sudnicama straha bilo, nema ga sada

Uključivši se u polemiku, **Snježana Biga-Friganović (SDP)** rekla je da o tome kako je straha u sudnicama bilo, a nema ga sada svjedoči i to što je nakon osam godina mandata u Saboru tek sada dobila primjedbe od sudaca na Zakon o sudovima. Činjenica je da je dio sudaca čekao reizbor pa su se osjećali ucijenjenima, dometnula je.

Da je u sudstvu načinjena lustracija vidi se, naglasila je zastupnica, i po tome što je u općinskim sudovima sada više od 50 posto mladih sudaca.

Da nije loše što je mnogo mladih sudaca – odgovorio je dr. **Ivić Pašalić**, dometnuvši da čistki nije bilo (imenovano je više od 90 posto sudaca i odvjetnika koji su radili prije nastajanja DSV-a). »Neki dopis od nekog suca« zastupnica je dobila, kako reče, vjerojatno zato što je pripadnik parlamentarne većine (»takve dopise smo prije mi dobivali«).

Predsjedavajući, **Baltazar Jalšovec**, upozorio je zastupnika da je već jednom spomenuo podatak o 90 posto te da nije ispravio netočan navod.

Ingrid Antičević-Marinović javila se radi ispravka navoda zastupnika Pašalića, rekavši kako o njegovu gledištu prema neovisnosti suda svjedoči napomena kako je zastupnica Friganović dobila »neki dopis« od suca.

Glavna lustracija – prije dolaska DSV-a

Mr. **Ivo Škrabalo (HSLs)** je rekao da se 1993. uspostavljanje institucije

Državnoga sudbenog vijeća činilo kao korak naprijed prema pravnoj državi u odnosu na, kako reče, ono kada je u ime Komisije za izbor i imenovanja gospodin Vukojević dolazio s dugačkim listama imenovanja sudaca. Oporba je glasala protiv, a većina je to izglasavala, i glavna je lustracija – naglasio je – obavljena prije dolaska Državnoga sudbenog vijeća. DSV se, unatoč dobrim intencijama, uspjela poslije pretvoriti u instituciju koja je bacila mrlju na cjelokupni prostor predviđen za pravosuđe u sustavu demokratske države.

• Kod imenovanja se manipuliralo i mijenjani su prijedlozi ovlaštenih predlagatelja.

Kod imenovanja se manipuliralo i mijenjani su prijedlozi ovlaštenih predlagatelja – primjerice Odvjetnička komora predložila je neprijeporno uglednog člana, a onda se sastala »Pašalićeva komisija« i u DSV je ušla druga osoba, na prijedlog Državnog odvjetnika, Krunislava Olujica.

Državno sudbeno vijeće je svojim sastavom, načinom izbora i praksom pokazalo da nije adekvatna institucija za osiguranje pravne države – rekao je mr. Škrabalo. Predlagatelju je zamjerio što se tako važne stvari donose pod vremenskom presijom te pohvalio Ustavni sud koji je zatražio izmjene neustavnih odredbi te u ovom i u prethodnom sastavu (pod predsjedanjem Jadranka Crnića) opravdao dato joj povjerenje.

Vrijeme »Pašalićevih komisija« definitivno je prošlo, stvari su u zakonskom prijedlogu dobro postavljene, pročišćene od ranijih opasnosti, a sustav sudstva bit će primjeren potrebama i ekonomskom razvoju Hrvatske – rekao je zastupnik HSLs-a. On je još pohvalio postupak kandidiranja, rekavši kako opasnost od filtera otpada ako se navede tko je predlagatelj i ako se od svih kandidata ne pravi sužena lista, koja bi se svela samo na broj onih koji će se birati.

Ivo Škrabalo predložio je da se o članovima DSV-a u Zastupničkom domu odlučuje tajnim glasovanjem i da se to unese u ovaj zakon ili predvidi donošenje Poslovnika o izboru članova Državnoga sudbenog vijeća.

Time bi se onemogućili prigovori da je DSV samo pokriće za manipulacije.

Kritike u stručnoj i široj javnosti

• Omogućiti da državni odvjetnici i odvjetnici te javni bilježnici dođu u sud, a ne da »bježe glavom bez obzira«, ako i nisu bili protjerani (kao zadnjih deset godina).

Ingrid Antičević-Marinović rekla je da su se na rad Državnog sudbenog vijeća od samog početka čule kritike u stručnoj i široj javnosti, da je prevladalo mišljenje kako ono, unatoč prvotnoj zamisli, nije obavilo ustavne i zakonske zadaće, posebno kad je riječ o imenovanju sudaca (nije postavilo jasne i čvrste pravne granice svojih ovasti ni uspostavilo branu nelegitimnim utjecajima). Iznevjerena su, rekla je zastupnica, očekivanja o sudskoj neovisnosti. Čistke 90-tih otjevale su iz sudova mnoge dobre, gotovo najbolje, suce, a onima koji su ostali ostala je bojazan, »gotovo im je utjeran strah u kosti« – zbog nejasnih kriterija za promaknuće u sudačkoj službi. Nije se to, dometnula je, odigravalo samo u pravosuđu nego u čitavom društvu.

Javnost je jako dobro pozdravila odluke Ustavnog suda, naročito one o ukidanju akata DSV-a, posebice onih o imenovanju sudaca i njihovoj disciplinskoj odgovornosti. Posebice je važna odluka Ustavnog suda kojom je utvrdio da su protuustavne odredbe Zakona iz 1993. koje se odnose na pokretanje postupka razrješenja predsjednika ili članova DSV-a prije isteka vremena na koje su izabrani, na postupak imenovanja, na imenovanje predsjednika sudova i Državnog odvjetnika RH te na disciplinski postupak.

Prema jednom broju sudaca Vrhovnog suda, a i većem broju sudaca drugih sudova koji nisu ponovo imenovani prekršena su načela pravičnosti postupanja.

Zastupnica SDP-a izrazila je uvjerenje da će se izmjenama Zakona omogućiti da državni odvjetnici i odvjetnici te javni bilježnici dođu u sud, a ne da »bježe glavom bez obzira«, ako i nisu bili protjerani (kao zadnjih deset godina). Izjavila je također

da ponašanje kreativnih, hrabrih, marljivih i ustrajnih sudaca koji su odbili postupati po nalogu HDZ-a daju nadu kako će to i izmjene važećeg zakona ohrabriti i one druge, »koji imaju sve uvjete da budu suci, da dođu kao vrsni stručnjaci, kao kreativni ljudi smionog duha, marljivi, a nadasve ustrajni na putu demokracije i slobode«.

Nezadovoljni su lobiji

Radi ispravka navoda za riječ se javio dr. **Ivić Pašalić**. Javnost je – naglasio je – nezadovoljna činjenicom da postoji velik broj neriješenih predmeta, a ne neradom ili nestručnim »ili ne znam kakvim« radom Državnoga sudbenog vijeća. Jer, ono nema utjecaja na to ima li milijun ili 500 tisuća neriješenih predmeta. Nezadovoljni su bili lobiji koji su, očito, bili nesretni što je prestala mogućnost njihova utjecaja kakvu su imali do 1990.

Na tvrdnje zastupnice o čistkama, zastupnik je odgovorio upitom žali li to ona za tim »časnim i poštenim« sucima i državnim odvjetnicima koji su sudili u političkim procesima do 1990., preko kojih su UDBA i KOS osuđivali ljude na 20, 25 godina zatvora ili doživotno.

• Javnost je nezadovoljna brojem neriješenih predmeta, a ne radom Državnoga sudbenog vijeća.

Kad je riječ o »nebrizi« bivše vlasti, ustvrdio je da je HDZ-ovska vlast uložila novac i digla plaće sucima na razinu dužnosničkih te upitao – koliko je ova predvidjela u Proračunu za sudove.

I **Ljerka Mintas-Hodak (HDZ)** javila se radi ispravka navoda zastupnice Ingrid Antičević-Marinović iz kojeg proizlazi da su neki suci postupali po nalogu HDZ-a. Tvrdnja nije točna i ničim, rekla je, nije argumentirano koji su to suci tako postupali.

Vladimir Šeks (HDZ) rekao je kako je najbolji argument o depasiranosti tvrdnji da je postojao strah među sucima to što im je za vrijeme vlasti HDZ-a osigurano da nisu podložni reizboru, da ostaju na tim mjestima do kraja radnog vijeka. Sada se uvodi novi institut zbog kojeg će se novoizabrani osjećati nesigurno i osluškivati bilo politike, naglasio je.

• Najbolji argument o depasiranosti tvrdnji da je postojao strah među sucima jest to što im je za HDZ-ove vlasti osigurano da nisu podložni reizboru, da ostaju na radnim mjestima do kraja radnog vijeka.

Ispravljajući navod zastupnika Pašalića kako građani nisu bili nezadovoljni DSV-om nego neriješenim predmetima, **Ivan Ninić** rekao je kako su građani opravdano percipirali Državno sudbeno vijeće (»Potrebitu, Vukojevića i ostalu bratiju«) kao moćnike koje je podržavao HDZ i koji su utjecali na biranje podobnih sudaca koji su pravosuđe i sudstvo doveli u ovu situaciju.

Povodom Šeksovih tvrdnji kako nije bilo »čišćenja«, Ivan Ninić je rekao: »Pa očistili ste sve one koji nisu otišli sami, jer nisu htjeli sudjelovati u takvome sudstvu koje ste vi ostavili.«

Ljerka Mintas-Hodak je Ninićevu tvrdnju kako je HDZ preko DSV-a imenovao samo podobne nazvala netočnom i neobičnom, podsjetivši zastupnika kako je u sabornici zamjenik ministra koji je bio imenovan sućem i presudio u korist novinara u predmetu Globusa i novinara protiv Vlade RH (koja ih je tužila). A takvih je, dometnula je, ogroman broj.

Ivan Ninić na to je odgovorio da su Ranko Marijan i još neki trebali sudstvu da se ipak nekako održi i da HDZ zamagli stvarnu situaciju, dok je komentirao prof. dr. **Vesne Pusić** bio kako im je »istina tu i tamo netko promakao«.

Vladimir Šeks je najprije pojasnio kako nije govorio ni o kakvim čistkama već opovrgao navode zastupnice Antičević o strahu. Rekao je, zatim, kako je bio sudionikom i braniteljem u stotinjak političkih procesa u kojima su suci pogazili sudački, ljudski i profesionalni ugled jer su, u službi dnevne politike komunističkog režima, ljudima sudili zbog izraženog mišljenja. Znali su da je riječ o montiranom političkom procesu i izricali su smrtne presude.

Ljerka Mintas-Hodak rekla je da nije točno kako je »tu i tamo promakao koji sudac kao gospodin Ranko Marijan«. Jer, kad bi to bilo točno tada je zastupnica Pusić izrekla

najveću uvredu cjelokupnom hrvatskom sudstvu, i sucima koji pošteno rade svoj posao.

Je li jedan od montiranih procesa u kojima je sudjelovao kao odvjetnik bio i onaj četničkom vojvodi Šešelju – upit je kojim je **Nenad Stazić** reagirao na riječi Vladimira Šeksa.

Nisu bili izabrani Primorac, Novoselec, Mikor...

Mladen Godek je, pak, Šeksa podsjetio da za suce Vrhovnog suda nisu bili izabrani Vladimir Primorac, Petar Novoselec i Milivoj Mikor. Godek, pak, s 15 godina sudačke i 15 odvjetničke prakse nije bio izabran za suca Županijskog suda.

Ivan Ninić izjavio je da je netočan navod Vladimira Šeksa kako su odstranjeni samo oni koji su sudili za verbalni delikt, ustvrdio da je ovaj izmislio smrtne kazne te se ispričao »svima onima, a takvih je 99 posto, koji su stvarno potjerani samo zato što nisu bili podobni HDZ-u, jer sam ih doveo u situaciju da ih na ovaj način uvrijedi kolega Šeks«.

Vladimir Šeks uzvratio je Staziću da je kao profesionalac branio od Milovana Đilasa do Alije Izetbegovića, te, u jednom tiskarskom sporu, Šešelja. Nije radio ništa neprofesionalno i nezakonito, branio je ljude raznih političkih provenijencija po cijeloj tadašnjoj Jugoslaviji.

Godeku je, pak, odgovorio da nije govorio o čistkama. Jedan od mogućih razloga što Godek nije izabran za suca jest taj, napomenuo je, što je procijenjeno »da su mu sudačke sposobnosti takve da zaslužuje da bude zastupnik, a ne sudac«.

Mladen Godek na to je uzvratio da su možda njegove sudačke sposobnosti upitne, iako je u trenutku izbora za suca bio najmlađi u tadašnjoj državi (o tome se pisalo), ali da »Šeksove ljudske uopće nisu, naročito nakon takvih riječi«.

»Da bi čovjek nekoga uvrijedio treba imati jedan moralan stav, a vi još uvijek tražite onaj kamen za kojim sam vam prije nekoliko mjeseci napomenuo – kada budala baci u vodu kamen ni 40 mudraca ga ne može izvaditi« – bio je odgovor **Vladimira Šeksa**.

Rasprava je bila završena napomenom predsjedavajućeg, **Baltazara Jalšovca** kako su obojica zaslužili opomenu. Predstavnik predlagatelja, **Ranko Marijan** nije komentirao primjedbe jer je, napomenuo je, sve što je imao rekao u uvodnom izlaganju.

Županijski dom podržao je zakonski prijedlog većinom glasova. U Zastupničkom se glasovalo dva puta. U prvom, nakon zahtjeva Jadranke Kosor da se ustanovi kvorum, predsjednik Doma, Zlatko Tomčić ustvr-

dio je da je Konačni prijedlog izglasan sa 76 glasova »za« i 2 »suzdržana«, ali je uslijedio prigovor mr. Zdravke Bušić da je suzdržano bilo troje zastupnika (uz nju, još dr. Kostović i Jadranka Kosor). U drugom

glasovanju zakonski prijedlog izglasan je jednoglasno (78 glasova), u tekstu predlagatelja, Vlade RH, korigiranom usvojenim amandmanima Odbora za zakonodavstvo i Odbora za pravosuđe.

J. R.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE HRVATSKE I VLADE NARODNE REPUBLIKE KINE O IZBJEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA I SPRJEČAVANJU IZBJEGAVANJA PLAĆANJA POREZA NA DOHODAK

Nakon što su radna tijela Županijskog doma uputila pozitivno mišljenje, zastupnici su jednoglasno i bez rasprave odlučili podržati donošenje predmetnog zakona. Zastupnički će dom o tome raspravljati na idućoj sjednici.

Pitanje izbjegavanja dvostrukog oporezivanja u bivšoj SFRJ bilo je rješavano bilateralnim ugovorima. Prekidom državno-pravnih veza s bivšom SFRJ te proglašenjem Republike Hrvatske kao samostalne i nezavisne države, Ministarstvo financija poduzelo je aktivnosti kako ne bi došlo do usporavanja i narušavanja ukupne gospodarske aktivnosti Republike Hrvatske u razmjeni s inozetvom.

Republika Hrvatska obvezala se da će primjenjivati međunarodne ugovore koje je sklopila ili kojima je pristupila bivša SFRJ, ako nisu u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske i hrvatskim pravnim poretom. Tako je jednostrano preuzeto i 20 bilateralnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje je sklopila bivša SFRJ. S druge strane, prilikom uspostave diplomatskih odnosa s nekim državama ugrađena je ugovorna klauzula o pravnom nasljedstvu prema ugovorima koje je sklopila bivša SFRJ, a s drugim je državama razmjenom diplomatskih nota dogovoren nastavak valjanosti Ugovora.

Time je Republika Hrvatska s određenim brojem država privremeno do sklapanja novog, postigla sporazum o primjeni Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje su te države sklopile s bivšom SFRJ (Belgija, Češka, Danska, Italija, Kina, Mađarska, Nizozemska, Njemačka, Rumunjska, Slovačka i V. Britanija).

Republiku Hrvatsku očekuje opsežan posao u svezi sa zaključivanjem novih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja s drugim državama. Izrada i usuglašavanje tekstova već je u tijeku. Neke od tih država su one s kojima nismo »naslijedili« ugovore, dok se s drugima stari ugovori zamjenjuju novima. Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja važan su dio međunarodnih ugovora, poglavito s gospodarskog gledišta. Broj ugovora koje je potpisala neka država odraz je njezine gospodarske razvijenosti, a i njezine uključenosti u međunarodne odnose. Za industrijski razvijenije zemlje svijeta može se ustvrditi da su u međusobnim odnosima stvorile mrežu bilateralnih Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja te da je za njih taj proces završen. Veliki posao glede zaključivanja takvih ugovora čeka države koje se ne ubrajaju u tu skupinu, kako između njih samih tako i s najrazvijenijim državama. U budućnosti će se težiti da što više država sklope međusobno dvostrane ugovore i to najvjerojatnije na temelju modela OECD-a.

Potpisivanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak između Vlade Republike

Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine samo je nužan slijed ukupnih aktivnosti koje naša Republika poduzima glede povećanja stupnja uzajamne gospodarske suradnje između naše i navedene države. Ugovorom se omogućava hrvatskim građevinskim i sličnim poduzećima da ne plaćaju porez na dobit u Narodnoj Republici Kini, ukoliko ti radovi traju kraće od 12 mjeseci. Također će se omogućiti hrvatskim zrakoplovnim i brodarskim poduzećima koja obavljaju prijevoz robe ili putnika između Republike Hrvatske i Narodne Republike Kine, plaćanje poreza na ostvarenu dobit isključivo u Hrvatskoj. U ovom Ugovoru definiran je pojam rezidenta, te se tako izbjegava dvostruko oporezivanje hrvatskih rezidenata. Osim toga, važno je napomenuti da je u završnim odredbama ovog Ugovora propisano da će hrvatska poduzeća u Narodnoj Republici Kini imati isti status i pogodnosti kao i poduzeća te države.

Odbori ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo i za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku uputili su pozitivno mišljenje o zakonskom prijedlogu.

Zastupnici Županijskog doma jednoglasno su i bez rasprave odlučili predložiti Zastupničkom domu donošenje Zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Narodne Republike Kine o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i sprječavanju izbjegavanja plaćanja poreza na dohodak.

I. K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU (RATIFIKACIJI) UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE HRVATSKE I REPUBLIKE TURSKE O PRAVNOJ POMOĆI U GRAĐANSKIM I TRGOVAČKIM STVARIMA

Opsežnija pravna suradnja

Nakon što su radna tijela obaju saborskih domova uputila pozitivno mišljenje o zakonskom prijedlogu koji je po hitnom postupku u proceduru prosljedila Vlada, zastupnici Zastupničkog doma jednoglasno su donijeli Zakon o potvrđivanju (ratifikaciji) Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Turske o pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima. Županijski dom saslušao je uvodno izlaganje predstavnika predlagatelja, te bez rasprave utvrdio pozitivno mišljenje.

O PRIJEDLOGU

Vlada Republike Hrvatske po hitnom je postupku podnijela rečeni zakonski tekst s kojim se uređuje pravna pomoć u građanskim stvarima između dviju država. Do sada su se ova pitanja regulirala na temelju Konvencije o uzajamnoj pomoći u sudskim, građanskim i trgovačkim stvarima od 1934. godine koja je sukladno odobrenju na snazi. Novim bi se ugovorom pravna pomoć proširila i na institut priznanja i izvršenja sudskih odluka u građanskim stvarima. Stoga je prihvaćena inicijativa turske strane za sklapanje novog ugovora, pa je na temelju tipskog ugovora koji je predložila turska strana i hrvatskog modela ugovora ove vrste, sastavljen tekst predmetnog Ugovora.

Ugovorom su uređene: opće odredbe, put pravne pomoći i jezik komuniciranja, jednaka pravna zaštita građana država ugovornica u postupku pred sudom i slobodan pristup sudovima. Nadalje, Ugovorom je uređena pravna pomoć u građanskim i trgovačkim stvarima, isprave, oslobođenje od osiguranja parničnih troškova, priznanje i izvršenje sudskih odluka o građanskim i trgovačkim stvarima i zaključne odredbe.

RADNA TIJELA

Predmetni zakon podržali su i nadležni odbori obaju domova. Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo bez rasprave je jednoglasno utvrdio da nema ustavnopravnih zapreka za donošenje ovog zakona. Predložio je matičnom domu donošenje zaključka kojim se utvrđuje mišljenje kojim se podržava donošenje Zakona o potvrđivanju (ratifikaciji) Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Turske o pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima. Odbor za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku jednoglasno je odlučio podnijeti zaključak kojim se od Županijskog doma očekuje podrška ovom zakonskom prijedlogu. Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo nakon rasprave je podupro donošenje rečenog Zakona i ne protivi se prijedlogu predlagatelja da se primijeni hitan postupak, a na tekst Konačnog prijedloga Odbor nema primjedaba. Odbor za pravosuđe razmatrao je predmetni prijedlog zakona u svojstvu zainteresiranog radnog tijela. Nakon provedene rasprave, podržavajući hitni postupak, Odbor je jednoglasno predložio Domu donošenje predloženog zakonskog teksta.

RASPRAVA

U ovom je domu u ime predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske, uvodno govorio Nenad Prelog, pomoćnik ministra vanjskih poslova, objasnivši temelje suradnje i podsjetio da je Republika Turska kao druga ugovor-

na strana već ratificirala rečeni Ugovor. Budući da nije bilo prijavljenih za raspravu, pristupilo se glasovanju. Zastupnici Županijskog doma Hrvatskog sabora jednoglasno su, uz 1 »suzdržan« utvrdili Prijedlog zakona.

Uvodno je o predmetnom zakonskom tekstu u ime predlagatelja govorio ministar vanjskih poslova, Tonino Picula. Podsjetio je na oblike dosadašnje pravne pomoći te ocijenio kako su obje zemlje voljne poboljšati međusobnu suradnju i sklopiti novi ugovor. Njime se proširuje i ubrzava pružanje pravne pomoći, a utvrđuje se i jezik komuniciranja kao i slobodan pristup sudovima. Nakon ovog objašnjenja zastupnica Ingrid Antičević-Marinović govorila je u ime Kluba zastupnika SDP-a. Uvodno je podržala rečeni zakonski tekst te naglasila da su ovakvi ugovori od posebnog interesa za građane dviju zemalja, jer se njima štite osobni interesi. Smatra da je za sve korisnike ugovora važna činjenica da su oslobođeni parničnih troškova, te predložila da se u Ugovoru predvidi i institut nagodbe. Ujedno bi trebalo osigurati i mogućnost da ugovori koji su potvrđeni kod bilježnika imaju snagu sudske izvršne isprave. Ovim je prijedlogom ujedno zaključena rasprava, a u nastavku rada pristupilo se glasovanju.

Jednoglasnom odlukom (114 glasova »za«) zastupnici Zastupničkog doma donijeli su Zakon o potvrđivanju (ratifikaciji) Ugovora između Republike Hrvatske i Republike Turske o pravnoj pomoći u građanskim i trgovačkim stvarima, u tekstu kako ga je predložio predlagatelj.

V. Ž.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O VISOKIM UČILIŠTIMA

Omogućuje se funkcioniranje sustava visoke naobrazbe

Zastupnički je dom hitnim postupkom i uz više amandmana donio izmjene i dopune Zakona o visokim učilištima kojim se nastojalo, kako navodi predlagatelj, VLADA REPUBLIKE HRVATSKE, obuhvatiti isključivo dijelove Zakona koji se moraju mijenjati zbog odluke Ustavnog suda a koji osiguravaju funkcioniranje visokih učilišta do donošenja novog zakona. Županijski je dom jednoglasno podržao donošenje ovog zakona.

O PRIJEDLOGU

Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske od 20. siječnja 2000., a na osnovi prijedloga Hrvatskog pravno centra iz Zagreba za ocjenu suglasnosti Zakona o visokim učilištima s Ustavom, ukinute su pojedine odredbe Zakona (predlagatelj točno navodi o kojim se člancima i odredbama Zakona radi) s utvrđenim rokom prestanka njihova važenja (do 31. kolovoza 2000., a zatim prolongiran do 31. prosinca 2000.) odnosno određene dijelove ukinuo je odmah.

Ukinute odredbe važne su za funkcioniranje sustava visoke naobrazbe, kao što su odredbe o donošenju statuta sveučilišta i visokih učilišta u sastavu sveučilišta (čl. 5), ovlaštenje ministra znanosti i tehnologije da propisuje pblize uvjete za djelatnost visoke naobrazbe (čl. 19.), mogućnosti visokog učilišta za angažiranjem vanjskih suradnika (čl. 86.), davanje ovlaštenja za izbor i davanje mišljenja u postupku izbora za određena znanstvena i stručna područja (čl. 95.), imenovanju članova matičnih povjerenstava (čl. 99.), izboru dekana (čl. 115.).

Ustavni sud je odgađanjem primjene, odnosno ukidanjem pojedinih dijelova važećeg Zakona o visokim učilištima imao namjeru ostaviti dovoljno dugi rok u kojem je trebalo

ili donijeti novi Zakon ili postojeći izmjenama i dopunama, uskladiti s odlukom Ustavnog suda.

Zbog uočenih nedostataka važećih odredbi Zakona o visokim učilištima, a u istovremenom nastojanju da se postojeći sustav visoke naobrazbe uskladi s propisima Europske zajednice, sačinjen je novi Nacrt zakona o visokim učilištima. O Nacrtu zakona o visokim učilištima održana je široka rasprava u akademskoj zajednici iz koje su proizašli prijedlozi da se ostavi više vremena za raspravu i usuglašavanje stavova, a da se samo izmjenama po hitnom postupku prilagode važeće odredbe Zakona s gore citiranom Odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske.

Uvažavajući prijedloge sveučilišta i pojedinaca, članova akademske zajednice, ovim prijedlogom nastoje se obuhvatiti isključivo oni dijelovi Zakona o visokim učilištima koji se moraju mijenjati zbog odluke Ustavnog suda, a koji osiguravaju funkcioniranje visokih učilišta do donošenja novog Zakona o visokim učilištima.

• Uvažavajući prijedloge sveučilišta i pojedinaca, članova akademske zajednice ovim Prijedlogom nastoje se obuhvatiti isključivo oni dijelovi Zakona o visokim učilištima koji se moraju mijenjati zbog odluke Ustavnog suda, a koji osiguravaju funkcioniranje visokih učilišta do donošenja novog zakona.

Isto tako, činjenica je da se ustava autonomija sveučilišta odnosi na ukupni sustav visoke naobrazbe,

dakle i na veleučilišta gdje i studenti i nastavnici moraju uživati ista prava kao i na sveučilištima. No, kako Ustavni sud nije ukinuo odredbe koje se odnose na upravljanje veleučilištima ovim prijedlogom Zakona nisu predložene promjene upravljanja stručnim studijima jer kod njih nakon 31. prosinca 2000. godine ne dolazi do pravne praznine. Budućim novim zakonom treba izjednačiti položaj studenata i nastavnika kod oba ova sustava visoke naobrazbe.

Donošenjem predloženog Zakona osigurat će se normalno funkcioniranje sustava visoke naobrazbe, posebno u području koja se odnose na sveučilišta i visoka učilišta u sastavu sveučilišta.

Hitnost postupka opravdava se time što je Ustavni sud ukinuo nekoliko odredbi Zakona bitnih za funkcioniranje sustava visoke naobrazbe, a neke od odredbi sadašnjeg Zakona o visokim učilištima prestaju vrijediti 31. prosinca ove godine, čime nastupa pravna praznina sa mogućim značajnim poremećajima u radu sustava visoke naobrazbe.

Ukidanjem dijela odredbe stavka 1. članka 86. nakon 31. prosinca 2000. godine praktički prestaje mogućnost izvedbe nastave na nekim studijima. Na velikom broju visokih učilišta gdje nastava ovisi i o stručnjacima izvan sveučilišta, a pogotovo na stručnim studijima, na veleučilištima i visokim školama, dio nastave se ne bi moglo povjeriti nastavniku ili stručnjaku izvan visokog učilišta.

Ukidanjem stavka 4. članka 95. prestaje mogućnost izbora nastavnika u nastavna i znanstveno nastavna zvanja do donošenja novog Zakona.

Zbog promjena nadležnosti upravnih vijeća sveučilišta u čl. 115. može doći do nerješive situacije u položaju dekana onih fakulteta čiji se izbor ne završi do kraja školske godine (30. rujna 2001. godine). Nakon 31. pro-

sinca dekana više ne može potvrditi upravno vijeće, a u slučaju da ne uspije izbor na fakultetu, nema tko postaviti vršitelja dužnosti po isteku mandata dekana.

Ostale odredbe koje se mijenjaju zbog povrede autonomije sveučilišta po odluci Ustavnog suda, kao što je potvrda statuta od strane upravnog vijeća, donošenje statuta fakulteta, određivanje standardnog opterećenja nastavnika, ili ispunjenje uvjeta kod osnivanja novih visokih učilišta, mogle bi podnijeti redovitu proceduru donošenja Zakona.

RADNA TIJELA

Odbor ŽUPANIJSKOG DOMA za zakonodavstvo jednoglasno je utvrdio da nema ustavnopravnih zapreka za donošenje ovog zakona i predložio je Domu da podrži njegovo donošenje.

Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo podupro je donošenje ovog zakona i nije se protivio hitnosti postupka. Na Konačni prijedlog podnio je amandman (članak 1.) nomotehničke naravi koji je predlagatelj prihvatio.

Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav utvrdio je da su predloženi zakonom isključivo izmijenjene odredbe važećeg Zakona sukladno odluci Ustavnog suda. Predložio je Zastupničkom domu da donese ovaj zakon. Isti je prijedlog dao i **Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu**.

Amandmani zastupnika

Klub zastupnika HNS-a i LS-a podnio je dva amandmana. Prvim traži da ostanu na snazi (članak 95. – stavci 1., 2. i 3. osim stavka 4.) odredbe koje omogućavaju provođenje natječajnog postupka po jednakim kriterijima i od stručnog vijeća onog visokog učilišta koje je po zakonu za to ovlašteno. Kada bi se brisala i ta tri stavka kao što predlaže predlagatelj, tada bi se dokinula matičnost pojedinih visokih učilišta te bi, primjerice, svako visoko učilište na kojem se predaje jedan predmet iz pojedine discipline moglo birati redovite profesore iz te discipline. Iz toga slijedi da bi, npr. uvođenjem predmeta »Uvod u pravo« na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta, Filozofski fakultet mogao birati redovite profesore iz pravnih znanosti. Takva situacija bila bi i pravno i znanstveno nedopustiva, obrazloženje je amandmana koji predlagatelj nije prihvatio, a zastupnici jesu većinom glasova (58 »za«, 21 »protiv« i 8 suzdržana).

Drugim amandmanom tražilo se da se ne brišu odredbe Zakona koje se odnose na upravno vijeće sveučilišta, a koje svojom odlukom Ustavni sud nije ukinuo.

Ukidanjem upravnog vijeća svih sveučilišta, a naročito Sveučilišta u Zagrebu sa 7000 zaposlenika, sveučilišta bi postala jedine ustanove bez upravnog vijeća.

Ukidanjem upravnog vijeća dokidaju se i sve njegove ovlasti pa bi eventualno autonomno ustanovljavanje upravnog vijeća pojedinog sveučilišta bilo bespredmetno, kaže se u obrazloženju amandmana koji predlagatelj nije prihvatio, ali niti zastupnici.

Zastupnica **Vesna Škare-Ožbolt (DC)** podnijela je šest amandmana no, tijekom izjašnjavanja o njima odustala je od dva. Većim dijelom prihvaćen je njen amandman koji je tražila (članak 1.) da statute donosi dekan uz suglasnost sveučilišnog senata odnosno osnivatelja. Tražila je, među ostalim, da Rektorski zbor ovlašćuje visoka učilišta za izbor i davanje mišljenja o postupku izbora za određena znanstvena i stručna područja no amandman nije prihvaćen.

Dr. Ivica Kostović (HDZ) predložio je da se zadrži uloga nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu u davanju mišljenja o ispunjavanju standarda vrsnoće za ustroj i izvedbu studija, ne ograničava autonomija visokog učilišta u procjeni temeljnih uvjeta za rad učilišta (amandman prihvaćen uz tehničku izmjenju).

Amandman Vlade

Predlagatelj ovog zakona, **Vlada Republike Hrvatske**, podnio je amandman kojim mijenja odredbe članka 6. (povjeravanje izvedbe nastave) na način da stručno vijeće visokog učilišta može povjeriti izvedbu dijela ili cijelog nastavnog predmeta znanstveniku uz uvjet prethodno održanog i pozitivno ocijenjenog nastavnog predavanja pred nastavnicima i studentima na način propisan

od Rektorskog zbora. Nastupnim predavanjem dokazuje se sposobnost održavanja nastave, navodi se u obrazloženju amandmana.

RASPRAVA

U Županijskom domu zakonski je prijedlog obrazložio u ime predlagatelja **dr. Hrvoje Kraljević**, ministar znanosti i tehnologije. Objasnio je da je Hrvatska jedna od rijetkih zemalja u svijetu koja u svom Ustavu ima odrednicu o autonomnosti sveučilišta. Ustavni je sud donio, na prijavu i prijedlog Hrvatskog pravnog centra za ocjenu ustavnopravnosti Zakona, odluku kojom je ukinuo odredbe sedamnaest članaka Zakona o visokim učilištima. Predloženi zakonski prijedlog nadopunjuje i modificira Zakon tako da bude u skladu s odlukom Ustavnog suda. Najveća promjena odnosi se na upravno vijeće sveučilišta koje je i dosad ovisilo o odlukama senata, pa se sada ukida. Ako ga ne može imenovati osnivač sveučilišta onda uopće nije potrebno upravno vijeće i to bi bilo samo nepotrebno gomilanje upravnih tijela, rekao je, među ostalim ministar.

Rasprave o ovom zakonskom prijedlogu nije bilo pa se nakon ovog obrazloženja prešlo na glasovanje.

Županijski je dom jednoglasno podržao donošenje ovog zakona sukladno prijedlogu predlagatelja, Vlade Republike Hrvatske.

Protiv hitnosti postupka

U Zastupničkom domu najprije je **dr. Vesna Pusić (HNS)** u ime klubova zastupnika HNS-a, LS-a i HSS-a obrazložila prijedlog da se ovaj zakon razmatra u prvom čitanju a ne u hitnom postupku. Suočeni smo s nuž-

nošću potrebe integralnog novog teksta Zakona a predloženim se zakonom pokušava zadovoljiti usklađivanje s odlukom Ustavnog suda a u nekim bitnim elementima zalazi se u promjene (ukidanje matičnosti) postojećeg zakona. Na ovo potonje svoje su primjedbe dali Filozofski fakultet u Zagrebu i Senat Sveučilišta u Zagrebu i stoga ovi klubovi zastupnika traže da se ovaj zakonski prijedlog raspravi u široj stručnoj javnosti a u ovom Domu u prvom čitanju, kako bi se moglo uzeti u obzir mišljenje stručne javnosti, rekla je zastupnica.

• Suočeni smo s nužnošću novog integralnog teksta Zakona. Predloženim se zakonom pokušava zadovoljiti usklađivanje s odlukom Ustavnog suda i u nekim bitnim elementima zalazi se u promjene (ukidanje matičnosti) postojećeg Zakona.

Usljedila je kraća rasprava o tom prijedlogu u kojoj je **dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi (HSL)** podsjetila da je Dom na početku sjednice prihvatio hitnost postupka za predloženi zakon te bi htjeli čuti što se to u ovih nekoliko dana promijenilo da Dom mora poništiti svoju odluku. **Dr. Vesna Pusić** je odgovorila da su dvije vrlo relevantne institucije izrazile nezadovoljstvo zakonskim promjenama a ne odnose se na zahtjev Ustavnog suda te da ako se prihvati prijedlog za prvo čitanje Ustavnom sudu bi se mogao uputiti zahtjev za odgodom izvršenja njegovog zaključka do 31. 3. 2001. godine do kada se može i izraditi prijedlog novog zakona.

Dr. Ante Simonić (HSS) naglasio je da je matični Odbor Zastupničkog doma većinom glasova predložio da se ostane pri hitnosti postupka. **Dr. Hrvoje Kraljević** ministar, upozorio je da bi redovni postupak za donošenje ovog zakona i zahtjev Ustavnom sudu za odgodom doveli i do toga da i dalje vrijede odredbe Zakona koji po mišljenju Ustavnog suda predstavljaju narušavanje autonomije sveučilišta.

Glasovanjem nije prihvaćen prijedlog klubova zastupnika HNS-a, LS-a i HSS-a za odustajanje od hitnosti postupka (15 »za«, 73 »protiv«, jedan »suzdržan«).

Ukida se upravno vijeće kao tijelo uprave sveučilišta

U nastavku prešlo se na raspravu o predloženom zakonu o čemu je i u ovom Domu uvodno govorio **dr. Hrvoje Kraljević**, ministar. Objasnio je da bi čitav sustav mogao i dalje funkcionirati nakon što prestanu važiti odredbe koje je Ustavni sud ukinuo i to prema Zakonu o ustanovama kao općem zakonu no zna se da postoje određene, velike napetosti između Ministarstva i Zagrebačkog sveučilišta, najvećeg sveučilišta u Hrvatskoj pa bi vladanje samo po Zakonu o ustanovama izazvalo česte sukobe nadležnosti i postavljanjem pitanja Vladi da u tome presuđuje.

Predloženi zakon sadrži i veliki dio rješenja iz zakonskog prijedloga zastupnice Vesne Škare-Ožbolt koji je povučen iz procedure jer se očekivao potpuno novi zakon. No kako je zaključeno da nije dobro da se na silu donosi novi zakon kad je već njegov prednacrt izazvao velike prijepore u akademskoj zajednici pipremljen je ovaj tekst zakona koji ima i bitno drugačija rješenja koja su i uzrok prigovorima iznesenim na početku rasprave. Ustavni sud zaključio je da osnivač odnosno vlasnik ne može imenovati upravno vijeće sveučilišta (kao dosad) pa je onim zakonskim prijedlogom predloženo ukidanje upravnog vijeća sveučilišta a takvu sugestiju (ili ukinuti senat) su dali i stručnjaci iz Vijeća Europe, rekao je ministar.

Isto tako nema više potrebe za ovlaštenim stručnim vijećem visokog učilišta povodom izbora, reizbora ili unapređenja pristupnika jer postoji matično povjerenstvo koje imenuje Rektorski zbor i koje na temelju izvještaja stručnog povjerenstva provjerava ispunjava li određeni pristupnik propisane uvjete. Prigovori se odnose i na predloženo rješenje da visoko učilište može angažirati za nastavu (dijela nastave) i nastavnika iz drugog visokog učilišta i druge stručnjake izvan visokog učilišta bez procedure izbora. No to uključuje da su izabrani u jedno od zvanja sveučilišnog nastavnika (u skladu sa Zakonom o visokim učilištima) ili od priznatoga stranog sveučilišta kao i osobu koja je izabrana u jedno od nastavnih zvanja u skladu sa Zakonom o znanstveno-istraživačkoj djelatnosti. I zato je takvo rješenje da u ovim slučajevima nije potreban

nikakav dodatni izbor, objasnio je ministar.

Zatim je **dr. Ante Simonić (HSS)** predsjednik Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu prenio stajalište tog radnog tijela, a **dr. Ivica Kostović (HDZ)** govorio u ime Kluba zastupnika HDZ-a koji u cijelosti uvažava odluke Ustavnog suda, shvaća potrebu hitnih promjena pojedinih članaka Zakona. Istodobno utvrđuje, rekao je dr. Kostović, da je predlagatelj proširio izmjene i na neke druge članke Zakona koje svojom opsežnošću znatno mijenjaju postojeći zakon.

Ukidanjem upravnih vijeća na sveučilištima osnivač više nema mogućnosti sudjelovanja u financijskom upravljanju sveučilištima a trebao bi imati nekog utjecaja, smatra ovaj Klub zastupnika. Zatim, predloženo rješenje da se nastava može povjeriti znanstvenicima koji nisu izabrani u nastavna znanstvena zvanja u suprotnosti je sa sadašnjim statutima sveučilišta i fakulteta i tu bi se jednom skraćenom procedurom (amandman Vlade) moglo zadovoljiti opravdane prigovore. Što se tiče matičnosti fakulteta ona će se moći zadržati ako matična povjerenstva budu dobro radila. Ukidanjem prava ministra da određuje uvjete za djelatnosti visoke naobrazbe visokog učilišta i bez razrađene uloge nacionalnog vijeća za visoku naobrazbu (amandman) može doći do nekontroliranog micanja novih visokih učilišta i studija, pogotovo jer Sabor nije donio neku mrežu učilišta, fakulteta ili sveučilišta, upozorio je zastupnik.

Klub zastupnika HDZ-a podržat će predloženi zakon pod uvjetom da se spomenuta rješenja poboljšaju amandmanima, rekao je na kraju.

Sada rješavati samo odluku Ustavnog suda

Vesna Škare-Ožbolt (DC) govorila je u ime Kluba zastupnika DC-a podsjetivši da je ovaj Klub u srpnju 2000. godine predložio slične izmjene Zakona, ali ih i povukao očekujući da će Ministarstvo predložiti cjelovite izmjene a ne samo izmjene zbog odluke Ustavnog suda.

Potrebno je sustavno uređenje zakona vezanih uz znanost i njihovu prilagodbu današnjem vremenu i zato se ovim izmjenama i dopunama Zakona mogu rješavati samo one odredbe koje su obuhvaćene odlukom Ustavnog suda Republike Hrvatske. Uz to

bez šire rasprave s akademskom zajednicom ne bismo trebali ovim izmjenama mijenjati druge dijelove Zakona, upozorila je zastupnica. Jer to ne bi bilo korektno prema znanstvenicima, profesorima niti studentima, rekla je među ostalim primjedbama najavivši amandmane.

Dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi naglasila je da Klub zastupnika HSLS-a podupire ovaj Prijedlog zakona kao prijelaznu fazu kojom bi se riješilo trenutačno neustavno stanje Zakona odnosno nekih njegovih odredbi. Preporučuje se Ministarstvu da intenzivira rad na novom zakonu o visokim učilištima kako bi što prije bio donesen. Klub zastupnika HSLS-a imao je primjedbe na rješenje da nastavu izvode ljudi izvan matične institucije ili sveučilišta no kako je predlagatelj podnio amandman na to rješenje kojim se uvodi kategorija nastupnog predavanja Klub ga podupire, rekla je zastupnica.

Akademik Ivo Šlaus (SDP) govorio je u ime Kluba zastupnika SDP-a rekavši da su znanstvena društva i nevladine organizacije svjesne da je postojeća legislativa također odgovorna za loše stanje u visokom obrazovanju i znanosti i da su zato pokrenuli postupak pred Ustavnim sudom koji je odgovorio da je ta legislativa u koliziji s Ustavom.

• Predloženi zakon prvi je korak u pravom smjeru. Prema njemu sveučilišta autonomno organiziraju svoj sustav i za to kako ga organiziraju snose punu društvenu odgovornost. Najvažnije je da Vlada Republike Hrvatske što prije, a najkasnije u roku od tri mjeseca, podnese na javnu raspravu skup zakona koji reguliraju visoko obrazovanje i znanost.

Predloženi zakon prvi je korak u pravom smjeru. Prema njemu sveučilišta autonomno organiziraju svoj sustav i za to kako ga organiziraju snose punu društvenu odgovornost. Najvažnije je da Vlada Republike Hr-

vatske što prije, a najkasnije u roku od tri mjeseca, podnese na javnu raspravu skup zakona koji reguliraju visoko obrazovanje i znanost, rekao je zastupnik.

Akademskoj zajednici viši društveni status

U ime Kluba zastupnika HSS-a riječ je zatražio **dr. Ante Simonić** naglasivši da je riječ o izuzetno značajnoj temi. Područje visokog obrazovanja muče brojni problemi, a radi se i o sustavu od golemog značenja za cijelu zemlju jer svi koristimo znanja koja se u akademskoj zajednici generiraju, skupljaju, čuvaju i prenose.

Jedna od osobitosti na kojoj je utemeljen cijeli sustav visokog obrazovanja je autonomija i temeljem toga principa HSS želi omogućiti primjerno uključivanje sveukupne akademske zajednice i svih drugih zainteresiranih u donošenje zakona koji se tiču akademske zajednice (zato je i bio protiv hitnosti postupka).

Sveukupna akademska zajednica mora imati viši društveni status u društvu, založio se zastupnik naglašavajući da novi zakon o visokim učilištima treba pripremiti studiozno. Sveučilište u Zagrebu, Rijeci te Filozofski fakultet traže da se predloženi zakon i teme koje on rješava javno rasprave a njihove su primjedbe, ponovio je zastupnik, (Sveučilišta u Zagrebu) da se ovim dopunama ide izvan okvira odluka Ustavnog suda, da nisu izvršeni neki važni prioriteti, primjerice odnos veleučilišta i učilišta (Sveučilište u Rijeci).

Što se tiče predloženog rješenja o ukinuću upravnih vijeća HSS drži hrabrim potezom no kako se tiče samog sveučilišta smatra da bi bilo logično čuti njihovo očitovanje. HSS je i za to da se poštuje da princip biranja nastavnika i povjeravanje izvođenja nastave bude strog i temelji se na najboljim akademskim tradicijama pa u tom smislu pozdravlja amandman Vlade. U vezi s uvjetima za djelovanje visokih učilišta zahtijeva se rješenje koje je predložio Klub zastupnika HDZ-a (nacionalno vijeće), rekao je među ostalim.

Protiv srozavanja znanstvenih i stručnih kriterija

Dr. Vesna Pusić (HSS) govorila je u ime Kluba zastupnika HNS-a i LS-a

napominjući da joj je ova tema bliska s obzirom na njen rad na sveučilištu. Ponovila je kako se smatra da je hitan postupak za ovaj zakon štetan i da ne omogućava kvalitetnu raspravu, mišljenje struke, a radi se o velikim i važnim promjenama koje imaju velike reperkusije za akademsku zajednicu. Ovaj zakonski prijedlog prelazi zahtjeve Ustavnog suda i to zato što se ukida matičnost fakulteta i sa stanovišta praktičnog iskustva to je najpogubniji i najštetniji element ovih izmjena, smatra zastupnica. Uključuju se i upravna vijeća što je također štetno jer ona znače mogućnost da jedno sveučilište privuče k sebi i ljude iz institucija koje financiraju znanost a nisu nužno na sveučilištu. Izjednačavaju se znanstvena i znanstveno-nastavna zvanja a svatko tko je ikada radio na sveučilištu zna da su to dva vrlo različita posla, upozorila je zastupnica naglašavajući da se amandmanom Vlade nudi ono što već i sada postoji – habilitacijska predavanja.

Nema ni govora o zaštiti autonomije sveučilišta i to je izravni atak na znanstvene kriterije na sveučilišta, rekla je među ostalim. Zatražila je da se podrži amandman ovog Kluba zastupnika (ostaje članak 95. o stručnom vijeću visokog učilišta u izboru nastavnika) kojim se istovremeno omogućava udovoljavanje odluci Ustavnog suda (briše se ovlast ministra), sprječava kaos na sveučilištu a ne srozavaju se znanstveni i stručni kriteriji sveučilišta u izboru sveučilišnih nastavnika u Hrvatskoj, rekla je.

»Ne dopustite da upravo mi bude mo ti koji će srozati te kriterije - pozvala je zastupnice (predlagatelj nije prihvatio amandman, ali zastupnici jesu).

Zatim se prešlo na izjašnjavanje i glasovanje o amandmanima te samom zakonu.

Većinom glasova Zastupnički je dom (86 »za«, 11 »protiv«) donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokim učilištima u tekstu kako ga je predložio predlagatelj (sastavni dio amandman Vlade) zajedno s prihvaćenim amandmanima.

D. K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O KAZALIŠTIMA

Što prije novi Zakon o kazalištima

• Najnovije zakonske izmjene trebale bi pridonijeti decentralizaciji odlučivanja u kulturi. Naime, ministar kulture više neće potvrđivati ravnatelje koje je izabrala lokalna samouprava, odnosno vlasnici kazališta.

Na posljednjem zasjedanju u prošloj godini Zastupnički dom Hrvatskog sabora je, među ostalim, novelirao – hitnim postupkom – Zakon o kazalištima (Županijski dom je skinuo taj zakonski prijedlog s dnevnog reda, budući da ga je Zastupnički već izglasao). Zahvaljujući usklađivanju tog propisa sa Zakonom o ustanovama, ministar kulture ubuduće više neće naknadno potvrđivati imenovanje i razrješene ravnatelja javnih kazališta (osim intendantata četiriju nacionalnih kazališnih kuća u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci) nakon što su ih već imenovala predstavnička tijela njihovih osnivača, odnosno vlasnika. Najnovijim zakonskim izmjenama dobio je, međutim, ovlast da, po potrebi, podzakonskim aktima može uređivati pitanja vezana uz status, ustrojstvo i financiranje festivala.

Institut naknadne potvrde ministra pokazao se suvišnim

Obrazlažući na sjednici Zastupničkog doma predložene promjene, ministar kulture dr. Antun Vujić napomenuo je da je u postojećem Zakonu o kazalištima iz 1991. godine imenovanje i razrješene ravnatelja javnih kazališta, osim intendantata četiriju nacionalnih kazališta u Zagrebu, Splitu, Osijeku i Rijeci koje je uređeno na poseban način, vezano uz naknadnu potvrdu ministra kulture. Međutim, demokratizacijom odnosa u svim segmentima društvenog života, pa tako i u kulturi, taj se institut u praksi

pokazao suvišnim. Zbog toga Vlada predlaže da se ta ovlast ministra ubuduće ukine (izmjena članka 27.). Na taj bi se način ovaj Zakon potpunije uskladio s pravnim sustavom Republike Hrvatske, točnije sa Zakonom o ustanovama, prema kojemu ravnatelje ustanova imenuju njihovi osnivači.

• Pitanja u svezi sa statusom, ustrojstvom i financiranjem festivala ministar kulture će ubuduće moći uređivati pravilnikom.

Spomenuo je, nadalje, da postojeći Zakon ne sadrži odredbu koja bi bila pravna osnova da ministar kulture podzakonskim aktima uređuje bitna pitanja u svezi s ustrojstvom i financiranjem festivala (takva odredba postojala je do 1997. godine, kada je izmjenama Zakona izostavljena iz njegova teksta). To onemogućuje ministru da, po potrebi, mijenja postojeće akte ugrađivanjem rješenja kojima bi se unaprijedilo održavanje ovih kulturnih manifestacija (npr. planiranje i ugovaranje boljih programa i njihovo učinkovitije realiziranje u narednoj sezoni). Zbog toga takvu odredbu treba ponovno uključiti u tekst Zakona o kazalištima (dodavanje novog članka 44 a.) čime bi se ujedno osigurao nadzor nad sredstvima koja država troši za kulturne manifestacije.

RADNA TIJELA

Nadležna radna tijela Županijskog doma – odbori za zakonodavstvo te za naobrazbu, znanost, kulturu i šport podržala su donošenje ovog Zakona bez primjedbi. Odbor Zastupničkog doma za zakonodavstvo podnio je amandman na članak 2. Konačnog prijedloga zakona kojim se uvodna rečenica uređuje nomotehnički.

Članovi Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu prihvatili su argumente predlagatelja i sugerirali zastupnicima da donesu predloženi zakon, hitnim postupkom i u ponuđenom tekstu. U raspravi na sjednici tog radnog tijela upozoreno je na činjenicu da prijedlog u članku 2. ispunjava tek formalno zahtjev iz članka 18. Zakona o sustavu državne uprave. Naglašeno je da se podzakonskim aktima može pobliže razrađivati jedino zakonska odredba, ali da podzakonski normativni akti ne mogu konstituirati novo materijalno stanje izvan zakonskih okvira ili, kao što je ovdje slučaj, supstituirati činjenicu da materija festivala nije regulirana zakonom o kazalištu, ni nekim posebnim zakonom. Zbog toga Odbor smatra da bi Ministarstvo kulture trebalo što prije pripremiti, a Vlada RH predložiti Zastupničkom domu na donošenje, odgovarajuće dopune Zakona o kazalištima ili poseban zakonski prijedlog kojima bi se regulirali bitni zahtjevi koje trebaju ispunjavati festivali i slične manifestacije.

RASPRAVA

Nakon izlaganja uvodničara, dr. Ante Simonić informirao je zastupnike o stajalištima matičnog Odbora.

Glasnogovornica Kluba zastupnika HSLŠ-a, Dorica Nikolić, izjavila je da će njeni stranački kolege podržati predložene izmjene, ali očekuju da Ministarstvo uskoro uputi u proceduru cjelovite izmjene Zakona o kazalištima. Novim kazališnim zakonom trebalo bi – kažu – uređiti sva pitanja važna za uspješno obavljanje kazališne djelatnosti (ne samo u četiri nacionalne kazališne kuće) od statusnih

odnosa s osnivačima odnosno vlasnicima kazališta, radno-pravnih odnosa i, što je kazalištima u ovom trenutku najvažnije – kriterija financiranja. Kako reče, haesesovci pozdravljaju prijedlog da ministar kulture ubuduće ne potvrđuje ravnatelje kazališta koje je izabrala lokalna uprava ili samouprava, odnosno vlasnici kazališta. Naime, to je u skladu s njihovim stavom da vlasnik, odnosno osnivač i onaj tko daje sredstva može imati utjecaj na politiku kazališta, ali da ne mora izravno potvrđivati sve ono što nije u njegovoj nadležnosti. Sugeriraju, nadalje, da se razmotri mogućnost da kazališta ubuduće imaju dva ravnatelja – umjetničkog i jednog ravnatelja odnosno intendant menadžerskog tipa. Po riječima zastupnice umijeće je voditi svako kazalište, a pogotovo u Hrvatskoj, gdje imamo različita kazališta i gradove različitih financijskih mogućnosti. Zbog toga treba ustanoviti bolje kriterije financiranja (neka kazališta trebali bi sufinancirati država, županija, grad, pa i okolni gradovi).

Provedbeni akti ne mogu kompenzirati nedostatak zakonske regulative

U svom drugom javljanju **dr. Ante Simonić** govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a. Naglasio je da njegovi stranački kolege smatraju prihvatljivim članak 1. predloženog zakona, budući da stoje na stajalištu da se ovlast države ne treba protezati i na kazališta kojima nije osnivač i vlasnik. Zahvaljujući toj, naizgled sitnoj zakonskoj promjeni, u kulturno razvijenim sredinama, izvan područja četiriju državnih kazališta, mogu se bitno unaprijediti kazališna zbivanja (lokalne strukture će moći slobodno odlučivati o kadrovskoj strani organizacije kazališnog života, primjerene njihovim potrebama i ambicijama).

• Ovlasti države ne trebaju se protezati i na kazališta kojima ona nije osnivač i vlasnik.

Što se tiče predložene zakonske dopune, upozoravaju na to da ovlast koja bi se člankom 2. dala ministru kulture ne bi imala materijalno uporište, budući da se Zakonom o

kazalištima uopće ne rješava pitanje festivala i sličnih manifestacija (provedbeni akti ne mogu kompenzirati nedostatak zakonske regulative). Zbog toga tu materiju treba što prije regulirati zakonom, jer se, u protivnom, ministra dovodi u položaj zakonodavca kad je riječ o festivalima, a provoditelja zakona kad se radi o kazalištima. I haesesovci su mišljenja da Ministarstvo kulture treba što prije ponuditi ovom Domu novi Zakon o kazalištima, kaže Simonić. Prenio je i njihovu sugestiju zastupnicima da, u međuvremenu prihvate predložene izmjene i dopunu (hitnim postupkom).

Po riječima **Nenada Stazića** Klub zastupnika SDP-a podupire donošenje ovog zakona. U prilog tome napomenuje da se kazališta u vlasništvu jedinica lokalne samouprave financiraju sredstvima gradova i općina. Ravnatelje imenuju njihove skupštine, temeljem javnog natječaja, pa nema potrebe da nad takvom odlukom naknadno arbitrira ministar kulture. Njegovi stranački kolege smatraju da će ta promjena pridonijeti decentralizaciji odlučivanja u kulturi. Također podupiru prijedlog da se Ministarstvu kulture vrati pravo da uređuje pitanja vezana uz ustrojstvo, a posebice uz financiranje festivala (da je to potrebno pokazala su i zbivanja vezana uz ovogodišnji Dubrovački festival).

Po riječima zastupnika Stazića esdepeovce posebno raduje ministarova najava da njegovo Ministarstvo priprema sveobuhvatnu rekonstrukciju Zakona o kazalištima, budući da se mnoge njegove odredbe uopće ne primjenjuju, a neke treba promijeniti. Klub zastupnika SDP-a sugerira da Zastupnički dom obveže Vladu da u roku od 6 mjeseci, dakle najkasnije do isteka ove kazališne sezone, uputi u saborsku proceduru prijedlog novog zakona.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a podršku predloženim rješenjima izrazio je **Nevio Šetić**. Budući da je i za njegove stranačke kolege sadržaj članka 2. pomalo dvojben, slažu se sa zaključkom Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu da to pitanje treba riješiti posebnim zakonom ili temeljitijim noveliranjem Zakona o kazalištima.

Poboljšati status hrvatskih umjetnika

Podržavši (u ime Kluba zastupnika HSP-a HKDU-a) predložene izmjene

dr. Anto Kovačević založio se za poboljšanje socijalnog odnosno materijalnog statusa hrvatskih glumaca i drugih umjetnika. Izrazio je uvjerenje da će novi zakon o kazalištima bolje riješiti pitanja koja muče hrvatske umjetnike koji su, kako reče, i za vrijeme komunizma bijedno živjeli (događa se da mjesecima ne primaju honorare). Istodobno, susjedna Slovenija ima posve drugačiji odnos prema kulturi, napominje zastupnik. Nije mu jasno – kaže – što obuhvaća izraz »osnivači teatra« ni zašto intendantima prema nekim svojim specifičnim kriterijima određuju tko je kazališni glumac te posebice odnos prema zaštićenom i nezaštićenom glumcu (prvi ne mora godinama stupiti na pozornicu, ali redovito prima honorare, dok drugi nakon višegodišnjih svakodnevnih nastupa može dobiti otkaz).

Rasprava o novom zakonu već započela

Dr. Vujić je u završnoj riječi konstatirao da ova iscrpna rasprava svjedoči o interesu koji ovaj sastav Sabora ima prema kazalištima i kulturi. Informirao je zastupnike da je rasprava o novom Zakonu o kazalištima već počela i da su dosad u tome sudjelovali prvenstveno ljudi od struke – intendantima, glumci i dr. Obćao je da će predlagatelj voditi računa o prijedlozima i sugestijama klubova zastupnika a cjelovit zakonski tekst naći će se i pred Odborom za obrazovanje, znanost i kulturu. S obzirom na najnovije promjene poreznih zakona, koji predviđaju olakšice za donatore, odnosno sponzore (među ostalim, smanjen je i PDV u cirkulaciji roba i usluga unutar kazališta) izrazio je uvjerenje da će se novim zakonom status kazališta regulirati na povoljniji način.

Zaključivši raspravu, predsjednik Doma je zatražio da se predstavnik predlagatelja izjasni o amandmanu Odbora za zakonodavstvo (ministar **Vujić** je izjavio da ga Vlada prihvaća), a potom dao na glasovanje Konačni prijedlog zakona. **Zastupnički dom je jednoglasno donio Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o kazalištima (hitnim postupkom) u predloženom tekstu, korigiranom prihvaćenim amandmanom.**

M. Ko.

PRIJEDLOG ODLUKE O DAVANJU POMOĆI OPĆINAMA I GRADOVIMA ZA DJELOMIČNO UBLAŽAVANJE POSLJEDICA ŠTETE OD ELEMENTARNIH NEPOGODA U RAZDOBLJU OD SIJEČNJA DO STUDENOGA 2000. GODINE

Zastupnički je dom nakon kraće rasprave donio Odluku o davanju pomoći općinama i gradovima za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda. Djelomice se saniraju štete koje su nastale u periodu od siječnja do studenoga 2000. godine.

Ovom Odlukom Zastupnički dom Hrvatskog sabora dao je bespovratnu jednokratnu pomoć gradovima i općinama, odnosno oštećenima od elementarnih nepogoda u njihovom području, za djelomično ublažavanje i uklanjanje nastalih posljedica u razdoblju od siječnja do studenoga 2000. godine. Odluka obuhvaća oštećenike koji su pretrpjeli štetu na poljoprivrednim kulturama, te dugogodišnjim nasadima, zbog posljedica oluja, tuče, klizišta, djelomično suše i požara. Pomoć ne predstavlja naknadu štete. Pretrpljene štete na infrastrukturi, te znatnim dijelom šumama, dužni su temeljem propisa sanirati drugi subjekti odnosno društva u čijoj je to nadležnosti, kao i sami vlasnici.

Odlukom je pomoć raspoređena na 13 županija, odnosno 12 gradova i 48 općina u iznosu od 12.838.818,00 kuna. Pojedine općine i gradovi spominju se na tablici koja je priložena zakonskom prijedlogu po dva puta, jer je sama šteta nastala u dva navrata u različito vrijeme.

Razne elementarne nepogode tijekom 2000. godine zahvatile su sva područja Republike Hrvatske s visinom štete u iznosu od 2.162 milijuna kuna. Tučom i olujom je zahvaćeno 12 županija u iznosu štete od 134.627.883,96 kuna. Sušom je bila zahvaćena cijela Hrvatska, a iznos štete popeo se na visinu od 1.809.829.883,94 kune, a požar je zahvatio područje šest županija. Šteta od ove elementarne nepogode i to samo na poljoprivrednim kulturama, stoci, divljači i visokim šumama iznosi 186.139.305,00 kuna.

S obzirom na visoke iznose šteta od raznih elementarnih nepogoda, Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva je za kulture (šećerna repa, soja, kukuruz i suncokret) koje su najviše stradale od suše ove godine, umanjilo minimalne referentne količine od 20-60 % referentnog prinosa, što je dalo pravo

oštećenima na iznos poticaja predviđen planskim veličinama za 2000. godinu. Stoga je Državno povjerenstvo odlučilo da od preostalih raspoloživih sredstava u visini od 21.580.246,00 kuna predloži za dodjelu redovite pomoći za štete od tuče, oluja i klizišta, bujica te suše, iznos od 12.836.818,00 kuna, što je uvjetovano i o tekućim mogućnostima proračuna. Državno povjerenstvo uzelo je u obzir i šire uzroke, kao i njihovu međusobnu povezanost i utjecaj na ukupnost življenja i gospodarsku aktivnost područja. U najvećem dijelu stradala su poljoprivredna domaćinstva koja, u pravilu nisu osigurala imovinu. Odstupanja prijavljenih vrijednosti štete prema potvrđenoj vrijednosti proizlazi obično, zbog precijenjenosti vrijednosti štete, upotrebe različitih cijena od one koju propisuje Metodologija, te nestručnog prikaza posredne štete. Pored navedenih mjerila Povjerenstvo je uzelo u obzir i propisanu dokumentiranost i rok prijave, a iz obrade su izostavljene štete na komunalnoj i regionalnoj infrastrukturi koje su sanirane odmah po nastanku štete. Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda dužno je kontrolirati i pratiti namjenu pomoći, te čelnicima lokalne samouprave i lokalne uprave skrenuti pozornost na eventualne zloupotrebe. Izvješće o namjeni i korištenju sredstava pomoći izrađuje županijsko povjerenstvo. Odgovornost za namjensku upotrebu snose čelnici lokalne uprave, odnosno samouprave.

Predloženu odluku podržala su i nadležna radna tijela. Tako je **Odbor ZASTUPNIČKOG DOMA za zakonodavstvo** podupro donošenje ove Odluke, a na tekst Prijedloga ove odluke nije imao primjedbi. I **Odbor za financije i Državni proračun** bez rasprave je odlučio predložiti Domu donošenje rečenog teksta.

Za riječ se u Zastupničkom domu prvi javio zastupnik **Miroslav Korenika (SDP)** i podsjetio da su elementarne nepogode tijekom protekle godine nanijele znatnu štetu na području Varaždinske županije. Zatražio je da se dodatno pojašne kriteriji za ostvarivanje naknade, te istaknuo da je rečena županija uredno predala argumentirane podatke o štetama nastalim zbog suše. Odgovorila je predstavница predlagateljica i predsjednica Državnog povjerenstva, **Branka Baletić**. Na početku izlaganja ukratko je rezimirala rad Državnog povjerenstva koje je donijelo

zaključke o nastalim štetama. Što se tiče Varaždinske županije Vlada je odlučila da putem punog iznosa poljoprivrednih poticaja za određene kulture, pomogne kooperantima oko šteta nastalih zbog suše. U ovaj program uklapaju se još neke mjere poput reprogramiranja kredita i izostanak plaćanja zakupa za poljoprivredno zemljište. Ujedno je ispravila i podatke o nadoknadi koja je namijenjena Međimurskoj županiji. Ispravka se odnosi na točku 55., koja se briše i pripadajući iznos od 234.471,00 kuna. Ovaj se iznos raspodjeljuje slijedećim općinama: »Grad Murško Središće 206.013,00, Sveta Marija 70.244,00 i Donji Vidovec 70.441,99 kunu«. Zastupnik Korenika nije bio zadovoljan s objašnjenjem, te je upozorio da pomoć ne stiže do onih koji su najviše stradali, a to se odnosi na male poljoprivredne posjede. Proizvođači zbog malih posjeda ne mogu ući u sustav poticaja, a sada im je uskraćena i nadoknada zbog šteta nastalih sušom.

U nastavku rada Zastupničkog doma pristupilo se glasovanju. Prethodno je predsjedatelj konstatirao da je amandman predlagatelja postao sastavnim dijelom odluke, a zatim je dao na glasovanje Prijedlog odluke.

Odluka o davanju pomoći općinama i gradovima za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda u razdoblju od siječnja do studenoga 2000. godine, prihvaćena je u Zastupničkom domu jednoglasno, zajedno s prihvaćenim amandmanom.

V. Ž.

Obavljen značajan dio posla

*Na kraju ove sjednice Zastupničkog doma predsjednik Hrvatskog sabora **Zlatko Tomčić** rekao je kako se nada da je završena jedna uspješna godina, prva godina u novom sastavu Hrvatskog sabora. Posla je bilo izuzetno puno, a obavili smo značajni dio, kako, sudit će nam javnost, naši birači.*

Neki od sudova su već pristigli rekao je i uz šalu dodao da mu je jedan umirovljenik »poslao dvije dude varalice za one zastupnike koji ponekad zadrijemaju na sjednici da im ih predam kada se probude da se ne bi isprepadali od atmosfere«.

VANJSKO-POLITIČKA ORIJENTACIJA I MEĐUNARODNI POLOŽAJ REPUBLIKE HRVATSKE

Proeuropska orijentacija Republike Hrvatske

• Na temelju podnesenog pisanog izvješća, uvodnog izlaganja ministra vanjskih poslova te provedene rasprave Odbor za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku pripremit će prijedlog zaključaka o kojima će se Dom naknadno izjasniti

Na prijedlog zastupnika Županijskog doma Vladimira Mesarića (KDM), a koji je podržao i uputio pisani prijedlog Odboru Županijskog doma za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku, na dnevni je red Doma uvrštena i održana rasprava s temom vanjsko-politička orijentacija i međunarodni položaj Republike Hrvatske.

Odbor za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku predložio je Županijskom domu da, nakon provedene rasprave, predloži grupu zastupnika koja će formulirati zaključke Doma.

Osnovne smjernice hrvatske vanjske politike

Ministar vanjskih poslova **Tonino Picula** uvodno je pred zastupnicima Županijskog doma govorio o osnovnim smjernicama, ciljevima i dosadašnjim postignućima hrvatske vanjske politike.

Tom je prilikom pozvao zastupnike da svojim sugestijama i primjedbama, u okviru poznatih vanjskopolitičkih strateških ciljeva, pomognu u kreiranju djelotvornije vanjske politike Republike Hrvatske.

U proteklih 11 mjeseci bili smo svjedoci bitno intenziviranih međunarodnih kontakata, odnosno 120 do 130 kontakata na najvišim i vrlo visokim razinama, prije svega s predstavnicima zemalja zapadnih demokracija, utjecajnih članica NATO pakta i Europske unije, kazao je ministar Picula.

Unaprijeđen je dijalog sa zemljama europskog sjevera, koji je u ranijem razdoblju bio vrlo siromašan, ili čak nije ni postojao, a kao potpuno novu smjernicu ministar je naveo novi pri-

stup Republike Hrvatske u odnosima prema susjednim zemljama. Unaprijeđena je suradnja i s Narodnom Republikom Kinom, Ruskom federacijom i drugim zemljama čija je podrška značajna za našu državu.

Hrvatska diplomacija se trudi da se taj novi pristup u međunarodnim odnosima osjeti i na gospodarskom planu. Temeljna matrica i dalje je pozicioniranje Republike Hrvatske prema Europskoj uniji i NATO-u, kao i ostalim značajnim multilateralnim asocijacijama.

Ministar je potom istaknuo važnost dva sastanka na vrhu koja su se održala u Zagrebu, Konferenciju predsjednika parlamenata zemalja članica Pakta o stabilnosti i Zagrebački summit, kad su se prvi put najviši predstavnici zemalja Europske unije sastali izvan kruga država zemalja članica. Ta dva događaja predstavljala su bitan doprinos afirmiranju Hrvatske i njene vanjske politike, kao i parlamentarne političke dimenzije.

Najveća promjena u vanjskoj politici unatrag posljednjih godinu dana svakako je promijenjen pristup međunarodne zajednice Republici Hrvatskoj i stvaranje pozitivnog imidža o prosperitetnoj i prihvaćenoj zemlji u međunarodnim odnosima.

• Najveća promjena u vanjskoj politici unatrag posljednjih godinu dana svakako je promijenjen pristup međunarodne zajednice Republici Hrvatskoj i stvaranje pozitivnog imidža o prosperitetnoj i prihvaćenoj zemlji u međunarodnim odnosima.

Hrvatska je prepoznata kao zemlja partner, ali to ne znači da su riješene

sve kontroverze – još je uvijek potrebno konsolidirati političke napore.

Euroatlantske integracije, međutim, ne treba shvatiti kao okvir i način za podizanje životnog standarda građana, jer se radi prvenstveno o asocijacijama zemalja koje dijele i njeguju iste vrijednosti. »Mi želimo da Republika Hrvatska postane dijelom koalicije zemalja koje imaju političku volju, sposobnost braniti se, promovirati osnovne vrijednosti demokratskog društva i temeljna prava svakog građana«, kazao je Tonino Picula.

Suorganizacija Summita u Zagrebu poslužila je kako bi se istakla važnost svega poduzetog s ciljem stabilizacije u turbulentnoj političkoj situaciji u ovom dijelu Europe. Tijekom sastanka intenzivno se surađivalo sa zemljama koje imaju slične interese, a tako usklađene inicijative potom su prezentirane europskim partnerima. To se ponajprije odnosi na otvaranje puta k članstvu u Europsku uniju, temeljeno na načelu individualnog pristupa svakoj od zemalja u regiji, naravno, uz ispunjavanje općih i posebnih uvjeta.

Najvažniji element je svakako otpočinjanje pregovora o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju Europskoj uniji, koji bi se, sukladno procjenama trebali dovršiti do proljeća 2001. godine. Time bi se nadoknadio veliki zaostatak za većinom zemalja u tranziciji koje svoje institucionalne odnose s Europskom unijom grade već čitavo desetljeće. Taj će se proces odvijati temeljem nove generacije sporazuma koji se potpisuju s Europskom unijom i novih programa pomoći, koji su zamijenili stari PHARE program.

Posljednjih se mjeseci u Republici Hrvatskoj počelo mijenjati mnogo toga, ali ne zato što su te promjene uvjetovane vanjskim čimbenicima, već zbog toga što je demokratizacija i reforma imperativ razvoja, odnosno bo-

lje budućnosti Republike Hrvatske. Za razliku od situacije u kojoj se naša zemlja ranije nalazila, Hrvatska sad ima aktivnu ulogu u procesima kroz koje prolaze sve zemlje regije, a stvoren je i prepoznatljiv pozitivan imidž koji je prati u međunarodnim aktivnostima. Ministar je podsjetio da je Hrvatska ušla u Partnerstvo za mir, Europska unija je provela studiju o izvedivosti glade početka pregovora s Hrvatskom, potpisan je protokol o pristupanju Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, završen je proces monitoringa Vijeća Europe, a misija OESS-a u Hrvatskoj je reducirana. Poboľjšani su bilateralni odnosi sa susjedima, ojačani su kontakti s ostalim zemljama, i bilježi se živa aktivnost u okviru Pakta o stabilnosti.

Jasno je da je put suradnje sa susjednim zemljama najkraći put prema integraciji u Europsku uniju, ali koncept dobrosusjedskih odnosa ne bi trebalo shvatiti samo u tom kontekstu, budući da susjedne zemlje često vežu i mnogi zajednički interesi.

Republika Hrvatska ne identificira se samo s jednom regijom koje je dio, već je ona u isto vrijeme i sredozemna, srednjoeuropska i dijelom jugoistočna europska zemlja. Više od 10 godina nestabilnosti na ovim prostorima utjecalo je na određenu percepciju Republike Hrvatske, zanemarujući njen kulturni i gospodarski identitet.

Ministar Picula potom je izvijestio i o inicijativama u okviru kojih Hrvatska surađuje sa susjednim zemljama, s kojima dijeli slične interese (Pakt o stabilnosti, Jadransko-jonska inicijativa, tzv. kvadrilateral s Italijom, Slovenijom i Mađarskom, suradnja u okviru radne zajednice Alpe-Jadran, radna zajednica Podunavskih regija, inicijativa za suradnju Jugoistočne Europe).

Odnosi s Bosnom i Hercegovinom u posljednjih su 11 mjeseci doživjeli bitne promjene, kako zbog političkih promjena u Republici Hrvatskoj, tako i zbog političkih promjena u BiH. Inzistira se na transparentnoj financijskoj pomoći toj državi, odnosno hrvatskom narodu koji predstavlja jedan od tri konstitutivna naroda u toj državi, i kojemu Hrvatska, s obzirom na svoj izmijenjeni međunarodni položaj, na puno kvalitetniji način može pružiti pomoć u postizanju ravnopravnog sudjelovanja u donošenju odluka na svim razinama.

Maskiranje grupnih ili stranačkih interesa u nacionalne interese stvara ozračje u kojemu se u nedavnoj povijesti drastično smanjio broj Hrvata

u BiH. S druge pak strane Hrvatska će nastaviti održavati kontakt s predstavnicima međunarodne zajednice u BiH, trudeći se da u tome dobije što aktivniju ulogu, jer, kao potpisnica Daytonskog sporazuma ima pravo upozoravati na sve oblike deformacije mirovnog procesa, bez obzira na izvor tog djelovanja i motive.

Odnos sa SR Jugoslavijom

Republika Hrvatska također je pozdravila demokratske promjene u SR Jugoslaviji i razvoj događaja, i iako su prvi kontakti već ostvareni, tek se očekuje prava normalizacija prilika i odnosa među zemljama, za što je prvi i opći preduvjet demokratizacija na tim prostorima.

Ministar je izrazio nadu kako će političke promjene u isto vrijeme značiti i promjene u politici, jer demokratizacija se ne može »dogoditi« samo promjenom u državnom vrhu.

Nove vlasti u Beogradu još uvijek nisu učvrstile svoj položaj i službeno deklarirale svoje vanjskopolitičke ciljeve, a od politike uvjetovanosti međunarodna zajednica neće odustati, već će se i dalje inzistirati na dosljednoj provedbi Daytonskih sporazuma, kao i na suradnji s Haaškim sudom. Hrvatska ne može pasivno promatrati događaje u svom neposrednom okruženju, jer bi to dugoročno dovelo do situacije da moramo prihvatiti ili odbiti gotova rješenja.

Odnos naše zemlje s Republikom Jugoslavijom nema samo bilateralnu, već i multilateralnu dimenziju, a regionalna suradnja mora biti transparentna i ciljana, pri čemu zemlje moraju biti subjekti, a ne objekti. Hrvatska nije, međutim, zainteresirana za inflaciju regionalne suradnje koja bi sama sebi bila svrhom ili koja bi vodila institucionalizaciji s rezultatom usporavanja u procesu integracije u europske okvire.

Iskustva ostalih tranzicijskih zemalja dragocjena su radi razumijevanja i lakšeg savladavanja procesa gospodarske pretvorbe i prilagodbe standardima Europske unije i NATO-a. Suradnja i tješnje povezivanje korisno je jer se intenzivno radi na ostvarivanju zajedničkih interesa.

Bilateralni kontakti sa zemljama Europske unije i Sjedinjenim Američkim Državama tijekom 2000. godine poprimili su karakter partnerstva, i, iako Hrvatska nije velika ni teritorijalno, ni demografski, upravo zbog svog iskustva u demokratizaciji i reformama, čini je zanimljivom za suradnju i uspostavljanje višeslojnih odnosa.

Hrvatska će se nastojati potvrditi kao vjerodostojan partner, iako uvijek svjesna vlastitih nacionalnih interesa i prioriteta, a pripada grupi zemalja koje svoja tekuća iskustva mogu ugraditi u procese reformi globalnih organizacija. Primjerice, naša je država vrlo aktivna u raspravama o reformi Ujedinjenih naroda i Organizacije za europsku sigurnost i suradnju.

Jedan od najvećih prioriteta hrvatske vanjske politike svakako je gospodarska diplomacija, jer živimo u svijetu u kojemu gospodarske mogućnosti nadilaze nacionalne granice, a gospodarski odnosi postaju politički odnosi, što se na primjeru Europske unije potvrđuje iz dana u dan, ocijenio je ministar Picula. Naša zemlja nije dovoljno poznata u svijetu i čeka nas veliki posao u prezentiranju i promoviranju ukupnih gospodarskih mogućnosti.

Jedan od najvećih problema i dalje ostaje povratak izbjeglih osoba u BiH, ali i u dijelove Republike Hrvatske, budući da proces obnove još nije dovršen, a poseban izazov predstavlja izgradnja infrastrukture, razminiranje i oživljavanje gospodarstva na tim područjima.

Ministar je, na kraju svog izlaganja, istaknuo kako će trebati uložiti puno truda u eliminiranje ilegalne imigracije, ilegalne trgovine i borbu protiv međunarodnog organiziranog kriminala, budući da Hrvatska ima specifičan geopolitički položaj i jer se nalazi u okruženju u kojemu gospodarske i socijalne prilike pogoduju tim pojavama.

Ivana Sućec-Trakoštanec je, u ime Odbora za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku, kazala kako se na sjednicama Odbora često raspravlja o raznim segmentima vanjske politike, međutim, ukazuje se potreba za kontinuiranim praćenjem i vođenjem vanjske politike. Odbor pritom nema pretenzija predlagati rješenja, već predlaže da se, nakon provedene rasprave, formira radna grupa koja bi formulirala mišljenje Županijskog doma i permanentno pratila vanjsku politiku.

Polazna točka u promišljanjima o ovoj temi bila je da ne postoji alternativa nastojanjima za ulazak euroatlantske integracije, te da je Republika Hrvatska srednjoeuropska, mediteranska, demokratska zemlja, a ne balkanska, uvodno je pojasnila predsjednica Odbora, Ivana Sućec-Trakoštanec.

Potom je za govornicu stupio inicijator rasprave, zastupnik u Župa-

nijskom domu, **Vladimir Mesarić (KDM)**.

Zastupnik drži da je nužno u Hrvatskom saboru progovoriti o vanjskoj politici, to više što su nastale nove unutarnje i vanjskopolitičke okolnosti.

Diplomacija je zasigurno jedna od najdelikatnijih političkih disciplina, a Mesarić je kao osnovnu premisu uzeo činjenicu da je položaj Republike Hrvatske u globalnoj politici određen mnogim čimbenicima, od kojih je većina izvan zone utjecaja.

Druga je premisa činjenica da je kao i bivšoj, sadašnjoj vlasti teško balansirati među vanjskim pritiscima i nestrpljivosti hrvatskih građana da dobiju čvrstu i postojanu državu, slobodnu od diktata i globalnih pragmatičnih scenarija.

Političke su promjene iz siječnja 2000. godine u Hrvatskoj rezultirale drugačijim političkim ozračjem, većim interesom međunarodnih čimbenika, većom kooperativnošću, ali i većim očekivanjima glede ustupaka i činjenja kompromisa s hrvatske strane. Sve je to imalo i konkretne rezultate, pa je tako Hrvatska postala članicom nekih od važnih međunarodnih asocijacija, iako su pripreme za to do vrlo visoke faze učinjene još za vrijeme bivše vlasti.

U svemu tome je loše što se ističe da je demokratski poredak uveden tek 3. siječnja 2000. godine i što se konstantno radi na svojevrsnoj negativnoj propagandi u svezi s bivšom vlašću pred međunarodnim subjektima, umjesto da se štiti i njeguje kontinuitet demokratske prakse u državi i ne ističu negativnosti, već pozitivnosti, kako to rade mnoge druge države.

Ako se bivšoj vlasti mogla spočitnuti rigidnost i netaktičnost, ovoj se može spočitnuti nekonzistentnost i nedovoljna zaštita nacionalnih i državnih interesa.

• Ako se bivšoj vlasti mogla spočitnuti rigidnost i netaktičnost, ovoj se može spočitnuti nekonzistentnost i nedovoljna zaštita nacionalnih i državnih interesa.

Usprkos značajnom angažmanu hrvatske diplomacije, nije došlo do značajnih pomaka u međunarodnom položaju Republike Hrvatske, jer mnoge zemlje i grupacije nisu deklarativno promijenile svoj stav i odnos, iako bi

se po broju kontakata moglo zaključiti drugačije.

Republiku Hrvatsku ponovno se pokušava gurnuti u balkanske asocijacije

Najočitija je promjena što je Hrvatska gurnuta u treći red europskih zemalja, pod krinkom regionalnih asocijacija. Iako su u tom paketu, ne bi li se nepovjerljivo Hrvatsku uvjerilo u korisnost projekta, inicijalno bile uključene i Slovenija i Mađarska, jasno su se izjasnile protiv te ideje i izašle čim je to bilo moguće. Umjesto da se ujedine sve političke snage u državi i da se učini sve kako bi se spriječilo da Hrvatska bude gurnuta u tu asocijaciju, mi suorganiziramo sastanak na vrhu kojima je cilj daljnje učvršćivanje onoga iz čega bi trebali bježati, ocijenio je Vladimir Mesarić. Te skupove prezentira se kao nužne etape u procesu ulaska u Europsku uniju, a političke suparnike naziva se antieuropejcima. »Kad se maknu u stranu sve nacifrane i naštimane deklaracije ostaje činjenica da je Hrvatska uključena u asocijaciju koja se nekad zvala Jugoslavija, samo bez Slovenije, s Albanijom«, tvrdi zastupnik.

Granica istoka i zapada postoji još od rimskih vremena, preko Jalte, pa sve do danas. Zašto Hrvatska mora biti lokomotiva koja će vući ostale zemlje?

Kad bi se sugestije benevolentno prihvaćale i kad bi se konsenzualno stvorio sinergizam unutar države i jasno kazalo da se u Europu može samo preko zapada, a ne preko Balkana, zastupnik drži da bi se izmijenio pristup međunarodne zajednice. Nečuveno je što međunarodni instrumentarij radi s Hrvatskom, žrtvom u agresiji i pobjednicom u ratu, ocijenio je, tvrdeći kako je potrebno zauzimanje čvrste pozicije u moralnom, pravnom i političkom pogledu.

Čak i SR Jugoslavija, usprkos svom izrazito nepovoljnom položaju uspijeva zadržati svoj stav.

Jasni su ciljevi – integriranje u europske asocijacije, njegujući regionalnu suradnju, ali pojedinačni pristup trebao bi poslužiti kao alibi za izlazak iz asocijacije u koju je Hrvatska gurnuta. Potom se zastupnik osvrnuo na politiku i odnose koje Hrvatska ima sa Slovenijom, aludirajući kako bi se od njih moglo puno naučiti.

Hrvatskom narodu u BiH trebalo bi senzibilno pomagati i unapređivati odnose sa Slovačkom, Austrijom, Mađarskom i Italijom na svim razinama, a prerano uspostavljene diplomatske odnose sa SR Jugoslavijom staviti na leđ dok se ne riješe otvorena pitanja sukcesije, ratne odštete, zatočenih i nestalih.

O suradnji s Haaškim sudom zastupnik je kazao kako je na djelu specijalan pritisak na Hrvatsku, jer, da je nekome do pravde, zločinci bi se tražili na drugim područjima.

Hrvatska kao žrtva agresije i pobjednica u ratu mora odlučno braniti svoje dostojanstvo, te je pozdravio najnovije stavove Vlade Republike Hrvatske o tom pitanju.

Ne slaže se s nekim kolegama političarima koji neke zemlje karakteriziraju kao prijatelje, a druge opet kao neprijatelje, jer drži da za to nema potrebe i jer je iskustvo pokazalo kako te ocjene, s obzirom na konkretne rezultate, nemaju realnu podlogu. Vlast u razvijenim demokratskim državama koristi opoziciju kako bi se zauzeli što kvalitetniji i odlučniji stavovi pred Međunarodnom zajednicom, pa je stoga izrazio nadu da će isto učiniti i aktualna hrvatska vlast.

Prvi je govornik u raspravi bio **dr. Slobodan Lang (imenovan Odlukom Predsjednika Republike)** koji je izrazio zadovoljstvo činjenicom da je i ova tema došla na dnevni red.

Upozorio je na potrebu da se jasno sagleda situacija glede ulaska u Europsku uniju, koja razmatra primanje nekih država u svoje članstvo, ali u isto vrijeme i sama prolazi neke konstitucionalne promjene. To zapravo znači da Hrvatska jednog dana neće u Uniju ulaziti pod istim uvjetima i na isti način kao Portugal, Španjolska ili Irska.

Nakon što se koncu privede postupak primanja u članstvo država iz sljedećeg kruga primanja, Unija će brojati 561 milijun ljudi, a izvan nje ostat će 25 milijuna ljudi, ili 4 posto ukupnog stanovništva Europe, među kojima se nalazi i hrvatsko stanovništvo.

Proces političkog formiranja Europe je zaključen, on se sada izvodi u konkretnim etapama, i definitivno će obilježiti 21. stoljeće. Vrijeme visoke politike je prošlo, zaključio je dr. Lang, dodajući kako će sve više na važnosti dobivati ulaganje u zaštitu okoliša, školstvo, znanost, u pojedina, kvalitetu usluga.

U slučaju da Hrvatska uspije postići maksimum u svom političkom djelovanju, u političkim tijelima Europske unije najviše može postići 1,5 posto sudjelovanja, ne više.

Kao medicinar, dr. Lang se u svom izlaganju pozvao i na stanje u svojoj struci i istaknuo kako je Hrvatska, konkretno glede širenja AIDS-a, ostala zaštićena. Žaloso je da država koja bi trebala biti zemlja zdravlja još uvijek nema tim ljudi koji bi se kontinuirano bavili preventivom i unapređivanjem zdravlja. Javni zdravstveni radnici nisu dovoljno utjecajni da bi snagom svoje stručnosti pokrenuli akciju, ne posjeduju potreban instrumentarij, a moć lobija i različitih interesa je prejaka.

Zastupnik Lang potom je negativno ocijenio rad Međunarodnog suda u Haagu. Po jednom postupku godišnje sud potroši 2,5 milijuna dolara. Odnos suda prema svim zemljama u regiji nije jednak, kao ni odnos tih zemalja prema sudu. Prema studiji CIA-e, za 90 posto zločina odgovorna je srpska strana, a za 10 posto hrvatska i bošnjačka. Izrečene optužbe za Srbe iznose 73 posto, za Hrvate 21 posto, a za Bošnjake 6 posto od ukupnog broja optužbi. Sukladno tome, osuđeno je 21 posto Srba, 57 posto Hrvata i 21 posto Bošnjaka. Kazna izrečena Tihomiru Blaškiću veća je nego ukupna kazna izrečena Hitlerovim zapovjednicima pješadije i morarice, a izrečena je da bi se dovela u pitanje ideja svjetske pravde. On osobno podržava tu ideju i instituciju međunarodnog tribunala, međutim, neprihvatljivo je da postoji odgovornost samo za neke zločine, koje su počinili neki ljudi, a za druge ne postoji. Podsjetio je na događaje u Vukovaru, te ocijenio kako se takav tretman ne može prihvatiti, ne samo zbog domoljublja, već ni zbog općeg osjećaja humanosti. Dr. Lang je izvijestio i o projektu koji će omogućiti cjelovit uvid u ono što se zbiva s hrvatskim optuženicima u Haagu.

Uvjeti u kojima se stvarala hrvatska država

Zvonimir Červenko (HDZ) svoje je izlaganje temeljio na konkretnim podacima o Domovinskom ratu i postupanju i uvjetima u kojima se politički stvarala hrvatska država i u kojima je djelovala Hrvatska vojska, kako prije »Bljeska« i »Oluje«, tako i za vrijeme tih vojno-redarstvenih akcija. Ocijenio je također da je u segmentu vanjske politike učinjeno najviše, ali, prema mišljenju većine zastupnika,

ne dovoljno. Dužnosnici Međunarodnog suda u Haagu nisu dovoljno upoznati sa svim činjenicama o Domovinskom ratu, te zločinima nad hrvatskim narodom i štetama koje su pretrpjeli. Zaprepašćuje ga interpretacija događaja u Domovinskom ratu, koju iznose neki domaći mediji, pa stoga ponovno naglašava da je sve učinjeno na častan način, iako ne odbacuje mogućnost da su se neki pojedinci drugačije ponijeli.

Mr. Miroslav Rožić govorio je u ime Kluba zastupnika HSP-a i HKDU-a, iako je u pojedinačnoj raspravi prije njega govorio Zvonimir Červenko.

Međunarodni položaj Republike Hrvatske danas je drugačiji nego što je bio prije 10 godina, 5 godina ili prije 3. siječnja, ocijenio je mr. Rožić, dodajući kako se 3. siječnja 2000. godine nije dogodila samo smjena vlasti, već i mnoge druge stvari koje značajno utječu na vanjskopolitičku poziciju Republike Hrvatske. Zastupnik Rožić želio je čuti od ministra Picule komentar o tome kako se položaj Republike Hrvatske izmijenio i nakon demokratskih promjena u SR Jugoslaviji.

U Zagrebu je održan Sastanak koji mi nazivamo Zagrebački summit, a u svijetu Balkanski summit, koji je bio zamišljen kao izraz međunarodnog pritiska na Jugoslaviju, ali se nisu mogli predvidjeti rezultati održanih izbora, budući da je summit ranije dogovoren.

Na summitu je uveden novi termin i zauzet nov, konzistentan stav Europske unije prema zemljama regije, a kojim se napušta koncept i terminologija koja se pozivala na zemlje Zapadnog Balkana. Umjesto toga govori se o zemljama uključenim u proces stabilizacije i pridruživanja, a radi se zapravo o konceptu Jugoslavije »minus jedan, plus jedan«, o kojem je već govorio zastupnik Mesarić. Najdalje je u tom procesu došla Makedonija, što ne čudi, jer je jedina zemlja koja nije zaratila s Jugoslavijom i koja je radila na njejoj demokratizaciji, pa otud pozitivan imidž.

Također, pronađena je zamjena za PHARE program, koji je trebao poslužiti za tranziciju i demokratizaciju zemalja bivšeg socijalističkog sustava, dok je CARDS program osmišljen za demokratizaciju zemalja u procesu stabilizacije i pridruživanja, u prijevodu, zemalja bivše Jugoslavije i Albanije. Upravo takav pristup evidentno gura Hrvatsku u izrazito nepovoljan položaj.

Ocjena je mnogih visokih dužnosnika europske diplomacije kako je

hrvatski međunarodni položaj bitno promijenjen radi promjena koje su se odigrale u Jugoslaviji i kako se sve političke i gospodarske snage sada usmjeravaju prema Srbiji. Tako je predsjednik Koštunica, po povratku u Beograd ocijenio kako je Jugoslavija najbliža Europskoj uniji od svih zemalja regije, što nije bila glupost i izraz velikosrpskog mita o njihovoj važnosti u Europi, ako se promatra na svjetlu izjava europskih dužnosnika.

Ministar Picula nije puno govorio o problemima vezanim uz suradnju s Haaškim sudom, kazao je mr. Rožić, i dodao kako je ona zasigurno ukomponirana među posebne uvjete koje treba ispuniti radi konkuriranja za članstvo u Europskoj uniji. Među uvjete spada i ratificiranje 173. Konvencije Međunarodne organizacije rada, a temeljem koje je Klub zastupnika HSP-a i HKDU-a podnio amandman koji se odnosi na zaštitu radnika pri pokretanju stečajnih postupaka. Kad bi Republika Hrvatska ispunjavala europske kriterije i poštovala standarde, amandman ne bi bilo potrebno podnositi, već bi takve odredbe automatski bile ugrađene u Stečajni zakon.

Govoreći o općim i posebnim uvjetima za konkuriranje za članstvo u Europskoj uniji, zastupnik je iznio kako se političko vodstvo Jugoslavije unaprijed izjasnilo i odbacilo taj posebni uvjet.

Iako je Republika Hrvatska danas »najsimpatičnija« međunarodnoj zajednici, činjenica je da je u isto vrijeme najdalje od svog cilja, a to je članstvo u Europskoj uniji.

• Individualni se pristup svakoj zemlji kandidatu za-pravo odnosi na individualno vrednovanje ispunjavanja propisanih uvjeta.

Individualni se pristup svakoj zemlji kandidatu zapravo odnosi na individualnom vrednovanju ispunjavanja propisanih uvjeta, a Hrvatska je svrstana u »treću ligu zemalja«.

Trebalo bi raditi na provođenju konzistentne i kontinuirane politike

Ivana Sućec-Trakoštanec (HDZ) je ocijenila kako su rezultati siječanskih parlamentarnih izbora pokazali više »ne« HDZ-u, nego »da« SDP-u. Jasno i glasno su strani dužnosnici izja-

čili kako neće nikoga primati u Europsku uniju prije 2009. godine, a u NATO prije 2007. godine. To nije nužno loše jer se Hrvatskoj pruža prilika da se tehnički, gospodarski i zakonodavno pripremi za kandidaturu. Zastupnica se složila s dr. Langom koji je istaknuo kako nema potrebe dovesti se u situaciju u kojoj se mora čekati da nam drugi postavljaju uvjete, kad mi sami možemo puno toga učiniti na stvaranju preduvjeta za bolji život građana.

Također se slaže da je vrlo loše i dalje ocrnjivati bivšu vlast, jer se time stvara loš dojam, a predstavnik koji nije u stanju štiti svoju zemlju i zastupati je kontinuirano i konzistentno malo se cijeni.

Složila se s ocjenama da je HDZ-ova vlast bila bahata nakon 10 godina, ali je dodala kako je sadašnja vlast postala bahata nakon samo 8 mjeseci. Trebalo bi se zapitati kako će ljudi honorirati sve aktivnosti, jer, iako se slaže da se na našu zemlju gleda s više simpatija, postala je kooperativnija i prijemčivija za mnoge stvari.

Bez obzira na želje za ulazak u europske i svjetske asocijacije, treba zadržati minimum nacionalnog ponosa i ustrajnosti u zastupanju vlastitih interesa.

Kvaliteta kadrova u diplomatskim aktivnostima vrlo je važna u stvaranju imidža i postizanju vanjskopolitičkih ciljeva, pa bi trebalo izbjegavati lapsuse kao naprimjer onaj kad Hrvatska, nakon što je starom veleposlaniku u Njemačkoj istekao mandat, nije imala novog. Apelirala je i na Odbor za vanjsku politiku da pridoneše odabiru najkvalitetnijih kadrova, te da se intenzivnije radi na stvaranju gospodarske diplomacije. Ulazak u WTO i u Partnerstvo za mir nije rezultat napora koji su učinjeni u posljednjih nekoliko mjeseci, već su rezultat višegodišnjih napora i priprema.

Nije bilo ugodno čuti izjavu Slavka Linića, potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske kako objašnjava da su nas »stranci prisilili da smanjimo proračun«, budući da smanjenje proračuna zapravo znači oskudnija sredstva za dječji doplatak, porodiljne naknade, i slično, jer se obični ljudi mogu zapitati hoće li nama stranci određivati i koliki ćemo broj ljudi imati u zemlji.

Zastupnica Sućec-Trakoštanec je ocijenila kako će stupanj postignute suradnje sa susjednim zemljama biti jedan od osnovnih uvjeta pri ulasku u Europsku uniju, za razliku od onoga kako je to prezentirao ministar u

svom izlaganju, jer i u samom tekstu Zagrebačke deklaracije, ako se pažljivo pročita, stoji kako razvitak regionalne suradnje poprima prioritetni karakter, te kako će međusobno potpisani ugovori biti ugrađeni u Sporazume o stabilizaciji i pridruživanju, pa je zamolila ministra vanjskih poslova da obrazloži svoj sud o tome. Najnovija istraživanja javnog mnijenja pokazuju kako sadašnja vlast skuplja najviše političkih poena potpisujući razne sporazume, ali nije im jasno što je to što su oni potpisali.

Sudionici summita su iz aviona otišli u hotel, a iz hotela u avion kako bi otputovali kući. Nisu posjetili ni Hrvatski sabor, ni Oltar domovine, kako se to čini u nekim drugim državama koje cijene i grade spomenike pojedincima i važnim događajima iz svoje povijesti, pa je predložila ministru da, zajedno s ministricom turizma preispita odluku o zatvaranju Oltara domovine.

Zastupnica je istaknula kako je jasno da sporazumi koji se primjenjuju u pregovorima oko procesa približavanja Europskoj uniji pripadaju novoj generaciji sporazuma i da su atipični, ali to ne znači i da su najbolji.

Apelirala je na Vladu da dobro prouči postupke i ono što potpisuje, poglavito u svezi sa suradnjom s Haaškim sudom, budući da će biti teško izvući se iz nepovoljnih situacija. Upozorila je i na potrebu da se hrvatsko vodstvo što je moguće više ograđuje od raznih zamki koje u sebi kriju termini poput Zapadnog Balkana, a iznijela je i podatke o tome kako se Republiku Hrvatsku želi, kao najzapadniju zemlju, uključiti u asocijacije euroazije.

Na kraju svog izlaganja naglasila je kako vjeruje da ne postoje izrazito prijateljske ili izrazito neprijateljske države, te da Hrvatska mora iskoristiti vlastite sposobnosti i argumentirano stvarati pozitivnu sliku o sebi i upoznati svijet sa sobom.

Budući da je ministar Picula morao, radi obveza napustiti sjednicu, obrazložio je neka pitanja koja su se pojavila tijekom rasprave.

Zahvalio je na svim iznesenim komentarima, iako su vrijednosno i sadržajno udaljeni od njegovih promišljanja, pa će biti teško postići neko konzenzualno stajalište.

Demantirao je navode zastupnice Sućec-Trakoštanec, jer je on kazao upravo suprotno – da će stupanj postignute regionalne suradnje biti

jedan od najosnovnijih uvjeta za ulazak u Europsku uniju.

Logično je da nas Europska unija neće integrirati u svoj sustav zajedno sa svim našim problemima, kazao je i izrazio nadu da će Hrvatska, prema modelu sličnom onom koji je primijenjen na Tursku, uskoro postati punopravni kandidat za ulazak u EU. Dopunio je svoje izlaganje obrazlažući kako Hrvatska to zasad nije, već ima status potencijalnog kandidata, a borba za proširenje te liste jedna je od ključnih etapa u postizanju ciljeva hrvatske vanjske politike, što bi se trebalo dogoditi tijekom 2001. godine.

Ministar je također kazao kako neće prodavati iluzije hrvatskoj javnosti i govoriti kako će to biti lagan posao, jer je sasvim jasno kako neće biti lak. Hrvatsko društvo nosi mnoge inhibicije, međutim, mora biti jasno da je za postizanje zacrtanog cilja nužno voditi mnoge dijaloge s istomišljenicima i onima koji su euroskeptično orijentirani.

U raspravi su se mnogi pozivali na evaluaciju Domovinskog rata i našu europsku budućnost. Picula je za sebe kazao kako je, prije nego što je postao ministar, bio vojnik, te kako će Vlada, upravo zbog jedinstvenog načina na koji je postignuta hrvatska državnost, znati sve konotacije vezane uz Domovinski rat ugraditi u strateško planiranje i taktično postupanje.

Tu je naravno i pitanje suradnje s Haaškim sudom, koji je osnovalo Vijeće Europe i čiji je osnutak poticala i Republika Hrvatska, kako bi se, prije svega što brže i kvalitetnije procesuirali zločini počinjeni na teritoriju Republike Hrvatske. Sud je, u međuvremenu, proširio područje svog rada.

Vlada je, nakon donošenja Deklaracije o suradnji s Haaškim tribunalom, vjerovala kako će to pomoći da se problem definira kao pravosudno, a ne vanjskopolitičko pitanje.

• Vladi se ne bi smjela predbacivati pasivnost i dovođenje zemlje u gubitničku poziciju, jer ona ni u jednom trenutku nije zanemarila vitalne državne interese da bi nekome bila »simpatičnija«.

Nije dobro nezadovoljstvo usmjeravati samo prema nekim osobama unutar sustava tribunala, budući da

je on prije svega sustav. Nije dobro izazivati sukobe s Haaškim sudom, međutim, Vladi se ne bi smjela predbacivati pasivnost i dovođenje zemlje u gubitničku poziciju, jer ona ni u jednom trenutku nije zanemarila vitalne državne interese da bi nekome bila »simpatičnija«. Ministar je izrazio svoje uvjerenje kako će se uspjeti definirati suradnja na način da se zločini tretiraju individualno, a presude donose u razvidnijem i u vremenski predvidljivijem roku, da se postupak kronološki, a ne sukladno političkim zahtjevima dana. »Sve ostalo bila bi gubitnička pozicija koju ja, ni kao diplomat i ni kao vojnik ne mogu prihvatiti«, kazao je Tonino Picula.

Premalo je vremena prošlo od održavanja Zagrebačkog summita da bi se realno moglo ocijeniti njegovo značenje, međutim, građanima ove države trebalo bi biti drago da je Zagreb, za vrijeme održavanja summita, bio istaknuta točka na karti Europe. »Hrvatska nije ništa manje Hrvatska nego što je to bila prije održavanja spomenutog sastanka na vrhu, ali je puno više Europa nego što je to bila prije«, ocijenio je ministar Picula.

Pitanje je nacionalnog konsenzusa želi li Hrvatska u Europsku uniju i NATO ili ne želi. Ministar osobno drži kako su rezultati izbora i stalan kontakt s hrvatskom javnošću dokazi da Vlada uživa povjerenje građana.

O odnosima sa susjedima, Picula je kazao kako ne treba sve »trpati u istu skupinu«. Predrasude svijeta o Hrvatskoj trebalo bi dokidati oslobađajući se vlastitih predrasuda prema svijetu, kazao je, dodajući kako se dugo vremena mislilo da Englezi i Francuzi tradicionalno zastupaju jugoslavenstvu ideju i srpske interese, što se u posljednje vrijeme pokazalo netočnim, jer su obje zemlje iskazale veliku podršku hrvatskim vanjskopolitičkim nastojanjima. To pokazuje kako uloženi naponi donose rezultate.

Hrvatska mora pomoći u procesu stabilizacije BiH, koja također pripada europskim okvirima, prije svega radi zastupanja interesa hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. Potpuno ograđivanje ne bi bilo pametno, samo zato da se Hrvatska odvoji od jugoistoka Europe.

O odnosima sa SR Jugoslavijom je kazao kako je sada lakše govoriti o njoj, nego što je to bilo jučer. To više nije ona zemlja koja Hrvatskoj, ali i globalno predstavlja prijetnju, a kako će se razvijati politika te države, teško je pretpostaviti. Hrvatska ne mora dovoditi u pitanje svoju europsku orijentaciju zbog onoga što će se u budućnosti događati sa SR Jugoslavijom.

O kadrovskoj politici unutar Ministarstva vanjskih poslova, ministar je kazao kako je do promjena moralo

doći jer je bilo puno nepravilnosti, prekoračenja mandata i rastrošnosti. U prvoj polovini 2001. godine bit će dovršen proces kadrovske transformacije Ministarstva. To što Republika Hrvatska negdje trenutno nema veleposlanika nije od presudnog značenja, ako postoji tim ljudi koji kvalitetno rade. Ministarstvo vanjskih poslova općenito radi pod pritiskom, jer se, radi javnosti, trudi što je moguće ekonomičnije trošiti dodijeljena sredstva, iako je diplomatska aktivnost vrlo dinamična. Na kraju je svog izlaganja ministar vanjskih poslova Tonino Picula zaključio da su mnoga pitanja ostala otvorena, međutim, proeuropska orijentacija Hrvatske nije upitna, te da je otvoren prema svim inicijativama koje će eventualno pokrenuti Županijski dom Hrvatskog sabora.

Budući da je ministar morao napustiti sjednicu radi drugih obveza, a dvoje je prijavljenih zastupnika odustalo od rasprave, zastupnici Županijskog doma, na prijedlog predsjednice, dr. Katice Ivanišević, izjasnili su se da, sukladno prijedlogu zaključka Odbora za nacionalnu sigurnost i vanjsku politiku, o imenovanju grupe zastupnika koji će formulirati zaključke Doma o ovoj temi, prijedlog zaključaka izradi spomenuti Odbor.

I. K.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

ARHIVI

Za sada bez novog Zakona

Na zastupničko pitanje **Vladimira Šeksa (HDZ)**, zastupnika u Zastupničkom domu o **obvezi Vlade RH da izradi zakon koji će regulirati uporabu arhivske građe** (povjerljive dokumentacije) odgovor je podnijelo **Ministarstvo kulture**.

Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima («Narodne novine», broj 105/97) uređuju se zaštita i uvjeti korištenja, čuvanje, uporaba i obrada arhivskoga gradiva koje, prema odredbama istoga Zakona, nastaje tek postupkom odabiranja iz registraturnog gradiva što ga čini cjelina zapisa ili dokumenata nastalih ili primljenih kod pravnih ili fizičkih osoba u obavljanju njihove djelatnosti.

S obzirom na to da se radi o arhivskom gradivu u nastajanju, njegovi stvaratelji dužni su ga savjesno čuvati u sređenom stanju, u primjerenim prostorijama i osiguravati ga od oštećenja sve do predaje nadležnom arhivu. Kako bi mogli udovoljiti ovoj zakonskoj obvezi, stvaratelji javnog arhivskog gradiva dužni su ustrojiti pismohranu, odrediti djelatnika odgovornog za rad pismohrane i stručnog djelatnika u pismohrani koji mora imati i položen odgovarajući stručni ispit.

Do predaje arhivskoga gradiva arhivima, posebnim ustanovama u kojima će se ono trajno čuvati i obrađivati te služiti kao izvori za povijest i za društvena, povijesna i znanstvena istraživanja, dolazi tek istekom zakonom utvrđenih rokova od 30, pa i više godina. Prije predaje, gradivo podliježe postupku odabiranja i izlučivanja u pismohranama samih stvaratelja koji, osim toga, gradivo za koje je utvrđen stupanj tajnosti obvezno posebno označuju i navode rokove njegove dostupnosti javnosti.

Pojam, vrste i stupnjevi tajnosti te mjere i postupci za utvrđivanje, uporabu i zaštitu tajnih podataka, što uključuje vojnu tajnu, državnu tajnu i službenu tajnu, uređeni su Zakonom o zaštiti tajnosti podataka («Narodne

novine broj 108/96) čije provođenje nije u djelokrugu Ministarstva kulture.

Što se pak tiče potrebe donošenja posve novoga Zakona o zaštiti arhivskog gradiva i arhivima, vezano uz zaključak Zastupničkog doma Hrvatskog sabora iz lipnja 2000. g. provedena je u organizaciji Hrvatskog državnog arhiva, kao središnjeg i matičnog državnog arhiva, stručna konzultacija sa ravnateljima svih područnih državnih arhiva u Republici Hrvatskoj (Državni arhiv u Bjelovaru, Dubrovniku, Gospiću, Karlovcu, Osijeku, Pazinu, Rijeci, Slavanskom Brodu, Sisku, Splitu, Varaždinu, Zadru i Zagrebu). Zaključeno je da za sada još ne bi trebalo pristupiti izradi takvoga projekta, s obzirom da postojeći Zakon, donesen krajem 1997. godine, sadrži bitna načela međunarodne arhivske prakse i rješenja koja odgovaraju našoj društvenoj zbilji, te da još nisu sazreli svi potrebni stručni uvjeti za njegove izmjene. Ministarstvo kulture u cijelosti je prihvatilo takvo stajalište arhivske stručne javnosti.

Đ. K.

BESPRAVNA GRADNJA

Naređeno uklanjanje bespravno sagrađenog objekta

Zdenku Babić-Petričević (HDZ) (Zastupnički dom) zanimali su razlozi **neizvršavanja pravomoćnog rješenja UP/I-362-02/95-01/26 građevinskog nadzornika u Dugom Selu**.

U odgovoru **Ministarstva zaštite okoliša i prostornog uređenja** stoji da je rješenjem Zagrebačke županije naređeno investitoru Mirjani Makovića uklanjanje bespravno sagrađene stambeno-poslovne građevine smještene iza postojeće stambene građevine u Zagrebačkoj ulici 137 u Dugom Selu.

Uklanjanje rečene građevine putem druge osobe, na teret i odgovornost investitora, koje je bilo planirano u Zagrebačkoj županiji od sredine

1998. g. u više je navrata odgađano i na kraju nije provedeno.

S obzirom na promjenu nadležnosti i preustroj županijske građevne inspekcije prema odredbama Zakona o gradnji «NN», broj 52/99) tijekom studenog 1999. Uprava za inspeksijske poslove pripremila je Program izvršenja inspeksijskih rješenja građevne inspekcije u 2000. godini, kojeg je Vlada Republike Hrvatske prihvatila zaključkom klasa: 362-01/90-01/20, urbroj: 5030116-99-2 od 2. prosinca 1999. godine. Sporna građevina obuhvaćena je Programom te se sukladno tome očekuje njegova provedba prema predviđenoj dinamici u predstojećem razdoblju.

Napominjemo također da županijske građevne inspekcije uključujući i inspekciju Zagrebačke županije) nisu kontinuirano prisilno izvršavale rješenja o uklanjanju te je nakon preustroja građevne inspekcije i u Područnoj jedinici u Zagrebu naslijeđen veliki broj rješenja koja su izvršna a nisu provedena te ih neće biti moguće izvršiti u kratkom vremenskom razdoblju – stoji u odgovoru Ministarstva.

J. R.

DENACIONALIZACIJA

Očekuju se izmjene i dopune Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine

Odlukom i rješenjem Ustavnog suda Republike Hrvatske, od 21. travnja 1999. godine ukinute su djelomično ili u cijelosti odredbe članka 9. stavka 1.; članka 11. stavka 1. i 2.; članka 29. stavka 1. i članka 65. stavka 3. i 4. Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine («Narodne novine», broj 92/96. – u daljnjem tekstu: Zakon o naknadi...), s tim da navedene zakonske odredbe prestaju važiti stupanjem na snagu zakona kojim će Hrvatski sabor donijeti nove

odredbe umjesto ukinutih, a najkasnije istekom roka od 1 (jedne) godine od dana objave ove odluke i rješenja u »Narodnim novinama« (bio je 23. travnja 2000.)

Međutim, kako je u dosadašnjoj praktičnoj primjeni Zakona o naknadi... uočen i niz nedorečenosti (pravnih praznina), pokazalo se nužnim, za uvažavanje ispunjenja obveze koja proizlazi iz citirane odluke i rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske od 21. travnja 1999. u odnosu na ukinute zakonske odredbe, izmjenama i dopunama predmetnoga Zakona otkloniti i sve druge nedostatke u tom Zakonu, što bi pridonijelo jasnoći Zakona i njegovoj učinkovitijoj primjeni.

Iz tog razloga je Zastupnički dom Hrvatskoga sabora Ustavnom sudu Republike Hrvatske predložio, a taj Sud po podnesenom prijedlogu 20. travnja 2000. odlukom produljio rok odgode prestanka važenja naprijed navedenih – ukinutih odredbi Zakona o naknadi... do 31. prosinca 2000. U tom je roku Ministarstvo pripremilo i (2. studenoga 2000.) Vladi Republike Hrvatske na daljnji postupak uputilo Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naknadi...

Međutim, kako se radi o zakonu koji je u ovom trenutku od velikog značenja za Republiku Hrvatsku, Vlada Republike Hrvatske zauzela je stajalište da se rasprava o ovom Prijedlogu zakona obavi u dva čitanja, dakle u redovnom, a ne po hitnom postupku, što se nije moglo realizirati do 31. prosinca 2000. godine pa je Ustavnom sudu Republike Hrvatske predložila (ponovno) produljenje roka odgode prestanka važenja tih odredbi Zakona o naknadi... i odlukom Ustavnog suda od 20. prosinca određen je kao novi rok 31. ožujka 2001.

Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj 14. prosinca 2000. radi razmatranja pojedinih spornih odredbi Nacrta prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naknadi odgodila je utvrđivanje Prijedloga toga Zakona.

Pretpostavlja se da će Vlada Republike Hrvatske utvrditi navedeni Prijedlog zakona i uputiti ga u saborsku proceduru nakon što Radna skupina osnovana pri ovom Ministarstvu razmotri pojedine sporne odredbe predmetnog Nacrta prijedloga zakona, navodi **Ministarstvo pravosuđa, uprave i lokalne samouprave** odgovarajući na zastupničko pitanje **mr.**

Željka Glavana (HSLs), zastupnika u Zastupničkom domu, a u vezi s donošenjem tog zakona.

D. K.

ENERGETIKA

Opskrba stanovništva loživim uljem

Može li se intervencijom iz Vlade RH hitno poboljšati opskrba loživim uljem za grijanje, jer se na tu isporuku čeka i po 45 dana, pitali su **dr. Nikola Ivaniš (PGS)** i **Damir Jurić (SBHS)**. Za starije osobe i obitelji s malom djecom nedostatak loživa ulja za grijanje može biti katastrofalan, upozoravaju zastupnici dodajući kako ne vjeruju u informaciju da INA smanjuje isporuku loživa ulja stanovništvu, jer postiže više cijene izvozom. Jednako tako ne vjeruju u informaciju da INA neće isporučivati loživo ulje privatnim tvrtkama koje opskrbljuju stanovništvo i onda kada su one uredne platiše. U ime oštećenih građana, zastupnici su od **Vlade** zatražili hitnu intervenciju i odgovor.

S obzirom na činjenicu da se u Hrvatskoj provodi plinifikacija bilo je za očekivati smanjenje potrošnje loživa ulja ekstra lakog, ali je upravo obrnuto došlo do njegove veće potrošnje. Smanjenoj isporuci pridonijela je i činjenica da je početkom rujna prošle godine, radi remonta u rafineriji nafte u Sisku, povremeno dolazilo do nestašica plinskih ulja. Nakon pokretanja proizvodnje, diskontinuirano se prerađivala domaća nafta i nafta iz uvoza pa je bilo potrebno nekoliko dana smanjiti isporuke kako bi se zadovoljili zahtjevi kvalitete (sadržaj sumpora).

Nakon poskupljenja loživog ulja u listopadu 2000., situacija s narudžbama se normalizirala, a neisporučene količine naručene po staroj cijeni iznosile su 19.350 tona. Vlada je izrazila očekivanja da će te količine biti isporučene do kraja studenoga, osim na području Karlovačke i Istarske županije.

Na kraju odgovora Vlada također naglašava da je INI-in izvoz loživa ulja na susjedna tržišta BiH i Slovenije smanjen u 2000. za 41 posto te istodobno upozorava da se pritom moralo poštivati ranije potpisane ugovore o isporuci naftnih derivata.

J. Š.

GOSPODARSTVO

Sanacija radi zadržavanja zaposlenosti, objekata od interesa za lokalnu sredinu, tražbina i vlasništva

Zastupnici u Zastupničkom domu Hrvatskog sabora, **dr. Nikola Ivaniš (PGS)** i **Damir Jurić (SBHS)** postavili su zastupničko pitanje koje glasi – »**Zašto je Hrvatski fond za privatizaciju izvršio sanaciju Bednje Nova d.o.o., Ludbreg sa 46 posto dionica brodogradilišta Punat d.d., Punat, prema Odluci stare Vlade od 23. prosinca 1999. godine, te potpisano Ugovora o prijenosu dionica od 28. srpnja 2000. godine, a nije javnim natječajem odabrao najpovoljnijeg ponuditelja i prodao kompletan paket dionica od 86 posto?**

Drugo je pitanje – »**Zašto nijednom od pet ponuđača za otkup dionica, Fond nikad nije odgovorio?** Odlukom je omogućena transakcija dionica osobi koja u lokalnoj sredini, na otoku Krku, nosi epitet tajkuna koji je moć stvorio u doba HDZ-ove vlasti, te ta činjenica, kažu zastupnici, vrijeđa i frustrira lokalno stanovništvo u Općini Punat i na otoku Krku. Smatraju da sadašnje rukovodstvo Fonda, imenovano u sustavu vlasti »šestorice«, nije smjelo realizirati odluku HDZ-ove Vlade.

Na pitanje je odgovorila **Vlada RH**. Vlada Republike Hrvatske donijela je odluke o sanaciji Bednje d.d., Ludbreg odlukama od 21. listopada 1999. i 23. prosinca 1999. godine.

Bednja d.d., Ludbreg je tvrtka koja se bavi mlinarsko-pekerskom proizvodnjom, a kao dioničko društvo registrirana je u veljači 1996. godine, s temeljnom glavnicom od 4.383,600 DEM U sadašnjoj vlasničkoj strukturi Bednje d.d., s najvećim postotkom je zastupljen Hrvatski fond za privatizaciju sa 67,56 posto, djelatnici Bednje d.d. sa 26,63 posto i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje sa 5,81 posto.

U tvrtki je zaposleno 160 djelatnika, a u punoj aktivnosti održavala

je kooperantske odnose s oko 3000 individualnih proizvođača, otkupom i uslužnom preradom.

Poteškoće u poslovanju tvrtke nastaju 1994. i 1995. godine kada je zbog lošeg upravljanja, a posebno pretjeranog zaduživanja, pod krajnje nepovoljnim uvjetima, (kratkoročni krediti po lihvarskim kamatama), došlo do stvaranja velikih obveza te blokade žiro računa.

U takvim okolnostima, krajem 1995. godine, dolazi do izmjene Uprave te pregovora s vjerovnicima oko moguće sanacije. Kako pokušaj nagodbe nije uspio, pristupilo se sudskom rješavanju, prisilnom nagodbom, koja je zaključena u svibnju 1996. godine na rok od tri godine, a pravomoćno rješenje donijeto je u siječnju 1999. godine.

U navedenom razdoblju tražena su rješenja za sanaciju tvrtke, posebice s ciljem očuvanja proizvodnje, zaposlenosti, te njene uloge kao značajnog kapaciteta (silosi i skladišta), za poljoprivredne proizvođače iz tog područja i potrebe zaštite vjerovničkog i vlasničkog položaja države u slučaju stečaja. Naime, u najveće vjerovnike Bednje d.d., Ludbreg, sa zaključno 31. prosinca 1998. godine, spadaju: Državno ravnateljstvo za robne zalihe s potraživanjem od 8.695.482,07 kuna (odnosno učešće u ukupnim obvezama od 33.470.242,71 kuna, iznosi 30,26%), potraživanja države po osnovi poreza i doprinosa u iznosu od 3.106.262,20 kuna (9,2%), Varaždinska banka u iznosu od 2.959.001,16 kuna (8,8%), Šted-banka d.d. Zagreb u iznosu od 4.141.316,30 kuna (12,3%), Croatia osiguranje u iznosu od 3.226.617,62 kuna (9,6%), CBB d.o.o., Varaždin u iznosu od 4.650.528,71 (6,25%) – utvrđeno nakon sudskog spora, te djelatnici za neto plaće u iznosu od 2.046.635,08, obveze za polog pšenice individualnih poljoprivrednika u iznosu od 2.900.000,00 kuna, dobavljači u iznosu od 3.316.612,80 kuna te obveze prema Bednji Nova d.o.o., Ludbreg u iznosu od 3.016.182,90 kuna (podmirenje obveza prema Bednji Nova d.o.o., Ludbreg, u osnovi kćeri Bednje d.d., prihvaćeno je stoga što su potraživanja Bednje Nova od Bednje d.d. u osnovi dug Bednje d.d. koja je društvo kćer koristila za održavanje poslovanja (isplatu plaća, osiguranje sirovinne), u uvjetima blokade i predstečajnog stanja.

Kako bi razlučno pravo dvaju vjerovnika (Varaždinske banke i Šted

banke), dovelo u pitanje potraživanja ostalih vjerovnika, a posebice države i individualnih proizvođača (više od 50% potraživanja), tražena su rješenja s ciljem postizanja dogovora s vjerovnicima koji imaju razlučno pravo, ali i s ostalim vjerovnicima. S obzirom na to da su vjerovnici prihvaćali zamjenske dionice, u tadašnjim okolnostima prihvaćen je taj koncept.

Istodobno utanačeno je sa strateškim partnerom (jedno od vodećih mlinskopekarskih poduzeća u Hrvatskoj), da će se po realizaciji ovih odluka prići dokapitalizaciji Bednje sa 2,5 mil. DEM-a, s ciljem obnove i tehnološkog osuvremenjivanja.

Na tim osnovama provedene su odluke Vlade Republike Hrvatske te je značajan dio odluka realiziran do kraja 1999. godine (prema izvješću Uprave podmirene su obveze prema individualnim proizvođačima, podmirene su obveze prema Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje i Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje na teret proračuna, realizirane su zamjenske dionice za vjerovnike Šted-banke d.d., Zagreb i CBB d.o.o., Varaždin, reprogramiran je dug Ravnateljstva za robne zalihe i odobren robni kredit za nastavak proizvodnje), a konačni rezultat ovakvog procesa je zadržavanje zaposlenosti, očuvanje i razvitak bitnog skladišnog i prerađivačkog kapaciteta na području dviju županija (Krapinsko-zagorske i Varaždinske), ulazak strateškog partnera koji garantira razvoj Društva, zadržavanje dijela tražbina države preko Ravnateljstva za robne zalihe (cca 9,3 mil. kuna), zadržavanje dijela vlasništva zajedno sa strateškim partnerom, dok bi se u stečaju gubile tražbine i vlasništvo, kaže se u odgovoru Vlade.

M. P.

MIROVINSKO OSIGURANJE

Kontrola plaćanja doprinosa

U povodu pitanja **mr. sc. Vladimira Mesarića (KDM)**, zastupnika u Županijskom domu Hrvatskog sabora, koje je postavio ministru rada i socijal-

ne skrbi, **Davorku Vidoviću**: »Je li Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dužan priznati i provoditi u svojim evidencijama i postupcima pravomoćno rješenje Financijske policije, kao što ga nakon nadzora moraju poštivati obveznici plaćanja doprinosa«, iz Ministarstva rada i socijalne skrbi pristigao je odgovor na postavljeno pitanje.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je ovlašten za provjeru točnosti i potpunosti podataka koji se unose u matičnu evidenciju i na osnovi kojih se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja (svojstvo osiguranika, mirovinski staž, plaće, osnove osiguranja) kao i za kontrolu pravilnosti obračuna i plaćanja doprinosa, slijedom čega ima pravo kontrolirati poslovne knjige, financijsku dokumentaciju i druge evidencije uplate doprinosa.

Nadležnost za kontrolu zakonitosti, ispravnosti i pravodobnosti uplate prihoda s osnove doprinosa ima i Financijska policija na temelju čl. 5. Zakona o financijskoj policiji.

Iz navedenih propisa proizlazi da i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i Financijska policija imaju pravo kontrole podataka relevantnih za plaćanje doprinosa za mirovinsko osiguranje, s tim da pored toga zavod ima pravo i obvezu provedbe kontrole i nad onim podacima i činjenicama na osnovi kojih se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja, a što je u najizravnijoj vezi s plaćanjem doprinosa.

U praktičnoj provedbi kontrole obveznika plaćanja doprinosa od Financijske policije i od kontrolora staža osiguranja, plaća i doprinosa, nema zamjetnih problema i neusuglašenosti jer je međusobna suradnja kroz višegodišnji rad dobro uhodana i definirana kroz provedbene upute i međusobne kontakte.

Sam odnos između Financijske policije i Zavoda po pitanju nadležnosti u pogledu kontrole obveznika plaćanja doprinosa u bitnome se može, prema našem mišljenju, definirati kao kontrola jednako nadležnih tijela koja se u praksi realizira na način da Financijska policija dostavlja Zavodu za mirovinsko osiguranje rješenje o naplati doprinosa izdano na temelju provedene kontrole kojom su utvrđene nepravilnosti u pogledu obračuna i plaćanja doprinosa za mirovinsko osiguranje.

Navedene zapisnike o provedenoj kontroli, odnosno rješenja izdana na temelju njih, prihvaćaju se kao mjerodavna i točna, što znači da kontrolori

polaze od toga da se tijekom kontrole obveznika plaćanja doprinosa ne kontroliraju oni podaci i činjenice koje je već prekontrolirala Financijska policija, odnosno obveznika se ne zadužuje doprinosima s kojima je već zadužen od Financijske policije.

Od navedenoga, u praksi se mogu dogoditi odstupanja samo iznimno i to u sljedećim slučajevima.

Ako Financijska policija kontrolom utvrdi određene nepravilnosti u vezi s obračunom i plaćanjem doprinosa te zaduži obveznika plaćanja doprinosa za dugovanu svotu doprinosa, a o tome propusti izvijestiti Zavod (ne dostavi presliku zapisnika, odnosno presliku rješenja o naplati), a tu činjenicu tijekom kontrole djelatnika Zavoda iz izvjesnih razloga prikrije i sam obveznik, tada zaista samo u iznimno i rijetkim slučajevima može doći do situacije u kojoj su i Financijska policija i Zavod za mirovinsko osiguranje utvrdili dugove za isto razdoblje i svatko ih naplaćuje u odvojenom postupku. Međutim, ako se to i dogodi, odmah nakon saznanja o tome (u pravilu reagira obveznik na dvostruko zaduženje), Zavod poduzima odgovarajuće mjere, odnosno povlači svoj nalog za naplatu doprinosa jer će doprinose naplatiti Financijska policija svojim rješenjem o naplati.

U praksi je moguće da se u nekoj konkretnoj situaciji rezultati kontrole Financijske policije i HZMO-a ne podudaraju u potpunosti do čega može doći iz razloga što Financijska policija ima šire ovlasti za kontrolu poslovanja obveznika pa može utvrditi i neke činjenice od važnosti za plaćanje doprinosa koje Zavod teže može utvrditi (npr. skrivene isplate i sl.), dok se u kontroli, u pravilu, polazi od podataka na osnovi kojih se ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja (podaci o plaćama u prijavi M-4) pa se ti podaci uspoređuju s podacima o plaćenim doprinosima i na osnovi toga se radi zaduženje obveznika.

Ako se i dogode navedeni (vrlo rijetki) slučajevi, tada se u međusobnim kontaktima Zavoda za mirovinsko osiguranje i Financijske policije podaci o obvezama usklađuju te Financijska policija naplaćuje zaduženja koja su utvrđena njihovom kontrolom, a Zavod zadužuje i naplaćuje samo eventualnu razliku utvrđenu naknadnom kontrolom.

I. K.

NAKNADA ŠTETA

Za oštećenja kuća u selu Gradište »Hrvatske šume« ne smatraju se odgovornima

Na zastupničko pitanje **Branislava Tušeka (SDP)**, zastupnika u Zastupničkom domu o uništavanju ceste i kuća u selu Gradište – Županija Požeško-slavonska, navodno uzrokovano aktivnostima »Hrvatskih šuma« na eksploataciji kamena u obližnjem kamenolomu, odgovor je dalo **Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva**.

U blizini sela Gradište, Općina Kutjevo, u Požeško-slavonskoj županiji, nalazi se kamenolom »Čukur«, iz kojeg »Hrvatske šume« iskorištavaju kamen za potrebe triju prava šuma (Vinkovci, Osijek i Požega). Kamenolom egzistira oko 50 godina, godišnje daje oko 30.000 m³ kamena, i za njega »Hrvatske šume« posjeduju sve potrebne dozvole za rad.

Osamdesetih godina Uprava šuma Požega u vlastitoj režiji izgradila je cestu kroz selo Gradište, koja povezuje kamenolom sa glavnom prometnicom. Tu cestu i dan-danas održavaju jedino »Hrvatske šume«. Ovo poduzeće je također izdvajalo i znatna sredstva za reguliranje toka potoka kroz selo, pa se u suradnji sa »Hrvatskim vodama« trebao napraviti i most preko potoka. Sada Uprava šuma Požega ima projekt za šumsku cestu koju bi trebalo izgraditi da bi se zaobišlo selo. Cesta bi bila 1,5 kilometar dulja od postojeće, prolazila bi isključivo preko šumskog zemljišta, i njome bi se povećala udaljenost prijevoza kamena za druge Uprave šuma (Vinkovci i Osijek).

Na konstataciju da se kuće u selu raspucavaju od tereta kamiona koji prolaze cestom, u »Hrvatskim šumama« odgovorno tvrde da su se kuće raspucavale i davno prije (prije izgradnje ceste kroz selo), a razlog vide u prekomjernoj starosti kuća i činjenici da su izgrađene od mekog

materijala tzv. ćerpiča, tj. nepečene opeke.

Općenito, »Hrvatske šume« ne smatraju se odgovornima za oštećenje kuća u selu, dok se pojedinačni usmeni prigovori mogu povezati sa promjenom demografske strukture stanovništva u selu. Naime, prema izjavama iz »Hrvatskih šuma«, posljednjih godina stanovnici u selu su doseljenici iz BiH, koji nemaju tradiciju suradnje s »Hrvatskim šumama« tj. Upravom šuma Požega. Isto tako, Uprava šuma Požega je spremna izgraditi projektiranu zaobilaznu šumsku cestu, iako smatraju da takvo rješenje ne bi bilo u interesu sela, jer će postojeća cesta biti napuštena, te nitko neće graditi mostove i održavati vodotok i cestu.

Zbog svega navedenog mišljenja smo da je postojeće dileme i razmišljanja potrebno riješiti međusobnim dogovorom »Hrvatskih šuma« te lokalne uprave i samouprave, jer jedino na taj način je moguće doći do pravednog i općeprihvatljivog rješenja, stoji na kraju odgovora.

D. K.

OBNOVA

Povrat uloženog novca i obnova objekata IV. kategorije oštećenja

Želimir Janjić (HSL) upitao je u Zastupničkom domu, krajem listopada 2000. **što trebaju učiniti građani koji su prije nekoliko godina dobili rješenja (I.-III. kategorije) i sami financirali obnovu da bi dobili uloženi novac sukladno kategoriji oštećenja navedenoj u rješenju.**

Drugo pitanje istog zastupnika bilo je – **kome se trebaju obratiti građani koji imaju rješenje o IV. kategoriji oštećenja (neka starija od godine dana) kako bi napokon ušli u program obnove.**

U odgovoru **Ministarstva za javne radove, obnovu i graditeljstvo** na prvo pitanje stoji da će korisnici kojima je pravomoćnim rješenjem utvrđeno pravo na isplatu, odnosno povrat vlastitih sredstava uložениh u obnovu obavijest o isplati sredstava dobiti putem Hrvatske poštanske banke u mjestu prebivališta.

U odgovoru na drugo pitanje zastupnika se izvještava da evidenciju korisnika prava na organiziranu ob-

sukobima ili s njima u svezi, a koja su potpadala pod opći oprost, stoji u Izvješću Ministarstva.

D. K.

OTKUP STANOVA

Nema pravne osnove za korištenje ni za otkup stana

Dr. Nikola Ivaniš (PGS) upitao je u Zastupničkom domu, u rujnu 2000., jesu li stvoreni uvjeti da se počnu rješavati problemi nastali u otkupu stanova kojima upravlja Ministarstvo obrane. S tim u svezi spomenuo je problem građana (sedam obitelji) koji su, 1995., u urednom zakonskom roku podnijeli zahtjev za otkup stana, a 1997. uredne zahtjeve za sklapanje ugovora o najmu, ali ništa od toga nije realizirano, niti im je uredno i propisano odgovoreno.

U odgovoru Vlade RH stoji da se radi o stanovima u vlasništvu Republike Hrvatske u Klani – danim na upravljanje Ministarstva obrane – odnosno na korištenje Alojzu Gržiniću, Ivanki Rutar, Slavku Gržiniću, Josipu Rasporu, Ivici Turini i Ankici Milinović. Za te stanove bivši Sekretarijat za narodnu obranu (Direkcija za upravljanje i gazdovanje vojnim stambenim fondom) kao zakupodavac i Radna organizacija Drvna industrija Klana, kao zakupoprimac, zaključili su u ožujku 1978. Ugovor o privremenom davanju stanova za korištenje na određeno vrijeme.

Odlukom bivše Vojne pošte, broj 7250 Zagreb, od 17. ožujka 1986. godine, stanovi u Klani, Zatrep 13 i 21, ustupaju se na privremeno korištenje RO DIP Klana na rok od tri godine, i to od 1. travnja 1986. do 1. travnja 1989. godine. Temeljem Odluke sklopljen je s RO DIP Klana Ugovor o zakupu ovih stanova. Posljednji Ugovor o zakupu kojim se raspoložuje sklopljen je 26. svibnja 1989. godine.

Temeljem Ugovora o privremenom davanju na korištenje stanova, sklopljenog 1978. godine, DIP Klana izdala je svojim djelatnicima rješenja o korištenju stana. Predmetna rješenja ne predstavljaju valjanu pravnu osnovu za korištenje i otkup stana, a korisnici, s obzirom na status, ne ispunjavaju uvjete za dodjelu stana.

Iz navedenog proizlazi da nema zakonskog osnova temeljem kojeg bi Ministarstvo obrane s korisnicima stanova zaključilo ugovore o najmu sukladno Zakonu o najmu stanova (Narodne novine, broj 91/96), niti ugovore o otkupu stana sukladno Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (»Narodne novine«, broj 43/92 – pročišćeni tekst, 69/92, 25/93, 48/93, 2/94, 44/94, 58/95, 103/95, 11/96 i 68/98).

Budući da se radi o dotrajalim stambenim objektima, po stalnom sudskom vještaku za građevinarstvo, izvršena je procjena uvjetnosti stanovanja u istim i visine sredstava koja su korisnici uložili radi njihovog održavanja. Utvrđeno je da se radi o neuvjetnim objektima, nepogodnim za dodjelu osobama koje je Ministarstvo obrane dužno stambeno zbrinuti.

Nesporno je da su predmetni stanovi u vlasništvu Republike Hrvatske, a kako istima, u smislu članka 10. stavka 1. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (»Narodne novine«, br. 101/98. i 15/2000), ovlast raspolaganja ima Vlada Republike Hrvatske i od nje ovlašteno tijelo, navedeni problem će se razmotriti, na prijedlog Ministarstva obrane, kako bi se procijenilo da li bi se predmetni stanovi mogli prodati korisnicima pozivom na naprijed navedenu odredbu Zakona o Vladi Republike Hrvatske, prema općim propisima o raspolaganju nekretninama, a ne temeljem Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, s time da je Vlada Republike Hrvatske ovlaštena odrediti uvjete prodaje.

J. R.

UPRAVA

Kandidatkinja nema potrebnog radnog iskustva

Na dopunsko zastupničko pitanje Ive Baice (HDZ), zastupnika u Zas-

tupničkom domu o uvjetima koje moraju ispunjavati kandidati za popunu službeničkog mjesta pročelnika Ureda za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Županije Šibensko-kninske odgovor je podnijelo Ministarstvo prosvjete i športa.

Sukladno članku 53. stavku 2. Zakona o sustavu državne uprave, župan imenuje i razrješava pročelnika županijskog ureda, uz prethodnu suglasnost svakog od nadležnih čelnika središnjeg tijela državne uprave. S tim u vezi, u postupku imenovanja pročelnika Ureda za prosvjetu, kulturu, informiranje, šport i tehničku kulturu Županije Šibensko-kninske bile su potrebne prethodne suglasnosti i ministra kulture i ministra prosvjete. U dijelu koji se odnosi na nadležnost Ministarstva prosvjete i športa prethodna suglasnost na imenovanje gospođe Hrvojkice Škaro, diplomirane ekonomistice, kandidatkinje na prvom natječaju za pročelnika Ureda, uskraćena je zbog toga što gospođa, iako ima VSS društvenog smjera i 12 godina i 11 mjeseci radnog staža te status braniteljice sudjelovanjem u Domovinskom ratu, nema radnog iskustva na poslovima iz djelokruga Ministarstva prosvjete i športa – stoji u odgovoru u čijem je privitku i životopis gospođe Škaro.

D. K.

ZAŠTITA POTROŠAČA

Uskoro poseban zakon

Zastupnika Županijskog doma Žarka Katića (HSLŠ) interesira kojim je propisima regulirana zaštita potrošača u Republici Hrvatskoj te namjerava li Vlada predložiti Hrvatskom saboru donošenje posebnog zakona kojim bi se uredila zaštita potrošača?

Zaštita potrošača u Republici Hrvatskoj uređena je parcijalno u više zakona i to: Zakonom o trgovini, Zakonom o nadzoru kakoće određenih proizvoda pri uvozu i izvozu, Zakonom o normizaciji, Zakonom o zdravstvenoj ispravnosti i zdravstvenom nadzoru nad namirnicama i predmetima opće uporabe, Zakonom o turističkoj djelatnosti i dr., kaže se u odgovoru Vlade Republike Hrvatske. Osim što je zaštita potrošača parcijalno uređena u više propisa ona je također i nepotpuno uređena, jer,

npr. zaštita potrošača na području usluga gotovo i ne postoji.

S obzirom na izneseno, a napose činjenicu da je ovo područje u Europskoj uniji detaljno uređeno, te s obzirom na namjeru RH da svoje propise uskladi s propisima EU-a, Vlada će pripremiti posebni zakon o zaštiti potrošača koji će uskoro biti upućen u proceduru, kaže se na kraju odgovora.

J. Š.

ZAPOŠLJAVANJE

Posredovanje na temelju prethodne suglasnosti Ministarstva

Iz **Ministarstva rada i socijalne skrbi** pristigao je odgovor na pitanje koje je na sjednici Županijskog doma ministru Davorku Vidoviću postavio zastupnik **Žarko Katić (HSLŠ)**.

Zastupnik je upitao **koliko pravnih i fizičkih osoba u Republici Hrvatskoj, uz Zavod za zapošljavanje, obavlja poslove posredovanja pri**

zapošljavanju, te namjerava li Ministarstvo potaknuti izmjene Zakona o zapošljavanju i podzakonskih akata kojima bi se stvorila zdrava konkurencija u obavljanju posredovanja pri zapošljavanju s ciljem povećavanja pokretljivosti radne snage i ukupne zaposlenosti u Republici Hrvatskoj.

U odgovoru koje je uputilo **Ministarstvo rada i socijalne skrbi** stoji kako poslove posredovanja pri zapošljavanju mogu obavljati pravne i fizičke osobe sukladno odredbama Pravilnika o opsegu, uvjetima i načinu obavljanja tih poslova, za osobe izvan Zavoda za zapošljavanje. Ministarstvo je takovim pravnim i fizičkim osobama izdalo prethodnu suglasnost.

Poslove posredovanja pri zapošljavanju u Republici Hrvatskoj mogu obavljati sljedeće pravne osobe: »Arti« d.o.o., Opatija, »Agencija Adriatic« d.o.o. Rijeka, »Intersound« d.o.o. Pula, »Centar« d.d., Rijeka i fizičke osobe Igor Bertoša iz Poreča, Miroslav Somlorac iz Opatije i Nediljko Nerlović iz Poreča.

U postojećem je Zakonu o zapošljavanju i ostalim podzakonskim aktima ostavljeno dovoljno mogućnosti da se poslovima posredovanja pri zapošljavanju mogu baviti, pored Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i ostale pravne i fizičke osobe. Značajniju pokretljivost radne snage je moguće ostvariti samo pod uvjetom da se za rad može primiti pristojna plaća kojom radnik može sebi i obitelji naći i osigurati pristojan stan.

Veću zaposlenost, stoji nadalje u odgovoru Ministarstva rada i socijalne skrbi, postići će se samo oživljavanjem gospodarskih aktivnosti i poticanjem samozapošljavanja u svim granama djelatnosti, a ne posredovanjem pri zapošljavanju.

I. K.

izvješća HRVATSKOGA SABORA

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

- * OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6
- * REDAKCIJA: Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Ina Kralj, Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj
- * GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin
- * TAJNICA REDAKCIJE: Anita Vuksanović
- * ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6, tel: 01/4569-722;
fax: 6303-018
- * POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb
- * PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR. 30102-637-2650, Hrvatski sabor, 10000 Zagreb,
Trg sv. Marka 6
- * www.SABOR.HR
- * TISAK: Tiskara ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora

BROJ
285

IHS
18. I. 2001.